

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA PREPREČEVANJE PRANJA DENARJA

Cankarjeva 5, p.p.1696, 1001 Ljubljana

T: 01 425 41 89
F: 01 425 20 87
E: mf.uppd@mf-rs.si
www.uppd.gov.si

**POROČILO O DELU URADA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA PREPREČEVANJE PRANJA
DENARJA
ZA LETO 2017**

Ljubljana, 19.11.2018

1	UVOD.....	4
1.1	PRAVNA PODLAGA ZA DELO URADA.....	4
1.2	ORGANIZACIJSKA SHEMA URADA.....	6
2	DELO URADA NA PODROČJU SPREJEMA TRANSAKCIJ NAD DOLOČENIM ZNESKOM... 8	8
2.1	GOTOVINSKE TRANSAKCIJE NAD 15.000 EUR	8
2.2	NAKAZILA V VREDNOSTI NAD 15.000 EUR POVEZANA S TVEGANIMI DRŽAVAMI 9	9
2.2.1	<i>Nakazila na račune tujih pravnih oseb s sedežem v tveganih državah</i>	10
2.2.2	<i>Nakazila na račune tujih pravnih oseb na račune odprte v tveganih državah.....</i>	11
2.3	PRENOSI GOTOVINE V VREDNOSTI 10.000 EUR ALI VEČ ČEZ MEJO EVROPSKE SKUPNOSTI.....	12
3	DELO URADA NA PODROČJU SUMLJIVIH TRANSAKCIJ.....	13
3.1	ZADEVE, PRI KATERIH SO PODANI RAZLOGI ZA SUM PRANJA DENARJA ALI FINANCIRANJA TERORIZMA	13
3.1.1	<i>Prijavitelji</i>	13
3.1.2	<i>Število in dinamika odprtih in zaključenih zadev</i>	15
3.1.3	<i>Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po členu 245 KZ-1</i>	16
3.1.4	<i>Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1.....</i>	18
3.1.5	<i>Zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj</i>	18
3.1.5.1	<i>Analiza informacij</i>	19
3.1.5.2	<i>Analiza informacij poslanih Finančni upravi RS (FURS)</i>	20
3.1.6	<i>Izvajanje pooblastila za začasno ustavitev izvršitve transakcij</i>	21
3.1.7	<i>Vrednost začasno zavarovanega premoženja v zadevah s področja pranja denarja. 21</i>	21
3.1.8	<i>Vrednost odvzetega premoženja v zadevah s področja pranja denarja</i>	22
3.1.9	<i>Tipologija sumljivih transakcij</i>	22
3.2	ŠTEVILO DRUGIH ZADEV, ODSTOPLJENIH V OBRAVNAVO PRISTOJNIM ORGANOM	25
4	SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI PRI ODKRIVANJU, PREISKOVANJU IN PREGONU PRANJA DENARJA	26
4.1	KAZNIVA DEJANJA IN IZVAJANJE 121. ČLENA ZPPDFT-1	26
4.1.1	<i>Statistični podatki Policije o kaznivih dejanjih pranja denarja</i>	26
4.1.2	<i>Statistični podatki tožilstev o kaznivih dejanjih pranja denarja.....</i>	27
4.1.3	<i>Kazenske ovadbe in postopki povezani s pranjem denarja, glede na vir začetnega podatka.....</i>	28
4.1.4	<i>Statistični podatki o predkazenskih in kazenskih postopkih za kaznivo dejanje pranja denarja.....</i>	30
4.1.5	<i>Podatki o izrečenih pravnomočnih sodbah zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 in 252. členu KZ.....</i>	32
4.2	PREDLOG UKREPOV.....	32
5	PREVENTIVA IN NADZOR.....	35
5.1	ZAKONODAJA TER POMOČ PRI NJENEM IZVAJANJU	35
5.1.1	<i>Začetek izvajanja določb novega ZPPDFT-1</i>	35
5.1.3	<i>Pisna mnenja in stališča v zvezi z izvajanjem ZPPDFT-1.....</i>	36
5.2	DELO V OKVIRU MEDNARODNIH TELES.....	37
5.2.1	<i>Svet Evrope</i>	37
5.2.1.1	<i>Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL).....</i>	37
5.2.1.2	<i>Delovna skupina za Finančne storitve pri Svetu EU</i>	38
5.2.2	<i>Evropska unija</i>	38
5.2.2.1	<i>Skupina strokovnjakov za pranje denarja in financiranje terorizma – EGMLTF, pri Evropski komisiji.....</i>	38
5.2.2.2	<i>Zasedanje strokovnjakov v zvezi z možnostjo razširitve dostopa organov odkrivanja in pregona do centralnih registrov bančnih računov</i>	41
5.2.2.3	<i>Sestanki EU – FIU platform v organizaciji Evropske komisije.....</i>	42
5.3	SODELOVANJE PRI STROKOVNEM USPOSABLJANJU	42
5.3.1	<i>Strokovna usposabljanja in predavanja v Sloveniji</i>	42
5.4	NADZOR NAD IZVAJANJEM DOLOČIL ZPPDFT-1 PRI ZAVEZANCIH.....	43
5.4.2.1	<i>Splošno.....</i>	44

5.4.2.2	Zaznane kršitve	45
5.4.3.1	Bančni sektor.....	46
5.5	OBVEŠČANJE JAVNOSTI PREKO MEDIJEV	47
5.6	INFORMACIJE JAVNEGA ZNAČAJA	47
6	MEDNARODNO SODELOVANJE	49
6.1	MULTILATERALNO SODELOVANJE	49
6.1.1	Aktivnosti v okviru mednarodne skupine EGMONT	49
6.2	BILATERALNO SODELOVANJE	50
6.2.1	Mednarodno sodelovanje na podlagi določil ZPPDFT-1	50
6.2.1.1	Sklenjena pisma o izmenjavi podatkov	52
6.2.2	Mednarodno sodelovanje na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198	53
6.2.3	Ostale oblike mednarodnega sodelovanja	53
7	DELO NA PODROČJU LOGISTIKE IN INFORMATIKE	55
7.1	ORGANIZACIJSKO - KADROVSKE ZADEVE	55
7.1.1	Gibanje in struktura kadrov	55
7.2	FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE.....	56
7.3	INFORMATIKA	56
7.3.1	Izvedba JN po projektu ePPD (EU sredstva)	56
7.3.2	Sklenitev sporazuma (SLA) z Ministrstvom za javno upravo	56
7.3.3	Zamenjava vseh delovnih postaj na notranjem omrežju Urada	56
7.3.4	Prehod na višjo verzijo dokumentnega sistema	56
7.3.5	Vzdrževanje podatkovne baze in evidenčnega sistema Urada.....	56
7.3.6	Zbiranje, hranjenje in objava podatkov o transakcijah, ki jih sporočajo zavezanci na podlagi drugega odstavka 68. člena ZPPDFT-1	56
7.3.7	Priprava statističnih podatkov in analiza gotovinskih transakcij za letno poročilo za leto 2016.....	57
7.3.8	Vzdrževanje notranjih strežnikov Urada.....	57
7.3.9	Arhiviranje prejetih zaupnih podatkov	57
7.3.9.1	Egmont (ESW).....	57
7.3.9.2	Podatkov o sporočenih gotovinskih transakcijah	57
7.3.9.3	Podatkov o prenosih gotovine čez državno mejo.....	57
7.3.10	Vključevanje novih sodelavcev v delovni proces Urada.....	57
7.3.11	Aktivnosti izobraževanja uporabnikov	57
8	POVZETEK.....	58
8.1	GOTOVINSKE TRANSAKCIJE, NAKAZILA POVEZANA S TVEGANIMI DRŽAVAMI IN PRENOSI GOTOVINE ČEZ MEJO SKUPNOSTI.....	58
8.2	SUMLJIVE TRANSAKCIJE	58
8.3	FAZE POSTOPKOV V ZVEZI S PODANIMI KAZENSKIMI OVADBAMI ZA PRANJE DENARJA.....	59
8.4	PREVENTIVA IN NADZOR	59
8.5	MEDNARODNO SODELOVANJE.....	60
8.6	INFORMATIKA	61
8.7	KADROVSKE ZADEVE.....	61
8.8	FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE.....	61

1 UVOD

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS št. 68/16, v nadaljevanju ZPPDFT-1) v 119. členu, določa, da mora Urad RS za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju Urad) najmanj enkrat letno o svojem delu poročati Vladi Republike Slovenije.

Poročilo o delu Urada za leto 2017 je že dvaindvajseto poročilo Vladi RS, nanaša pa se na obdobje od dne 1. 1. 2017 do dne 31. 12. 2017. Navedeno obdobje je glede statističnih in drugih številčnih podatkov prikazano posebej, zaradi primerjav med leti pa so v poročilu podani tudi določeni podatki iz prejšnjih obdobj.

1.1 PRAVNA PODLAGA ZA DELO URADA

Urad je bil ustanovljen z Zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev (Uradni list RS, št. 71/94) kot organ v sestavi Ministrstva za finance. Na podlagi 19. člena tega zakona je Urad formalno prišel z delom dne 1. 1. 1995. Urad je tudi po reorganizaciji državne uprave in po uveljavitvi Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 52/2002) ter Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/2003) ostal organ v sestavi Ministrstva za finance.

Vsebinsko in formalno podlago za delovanje Urada so, poleg že omenjenih predpisov, v obravnavanem obdobju predstavljali še naslednji zakonski in podzakonski akti ter predpisi EU:

- Zakon o preprečevanju pranja denarja (Uradni list RS, št.36/94 – ZPPD), ki je prišel veljati 7.7.1994;
- Zakon o preprečevanju pranja denarja (Uradni list RS, št.79/01), ki je prišel veljati 25.10.2001;
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja (Uradni list RS, št. 59/02), ki je prišel veljati 20.7.2002;
- Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS št. 60/07, ZPPDFT), ki je prišel veljati dne 21. 7. 2007;
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 19/10, ZPPDFT-A), ki je prišel veljati 18. 3. 2010;
- Zakon o dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS št. 77/11, ZPPDFT-B), ki je prišel veljati 18. 10. 2011;
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 19/14, ZPPDFT-C), ki je prišel veljati 1.4.2014;
- **Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS št. 68/16, ZPPDFT-1), ki je prišel veljati dne 19. 11. 2016;**
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o igrah na srečo (Uradni list RS št. 108/12, ZIS-E), ki je prišel veljati 1. 1. 2013;
- Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Uradni list RS št. 10/08);
- **Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov, strokovnem usposabljanju ter upravljanju evidenc pri zavezancih (Uradni list RS, št. 54/17);**
- Pravilnik o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS št. 90/11);
- **Pravilnik o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS št. 32/17);**
- Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih mora izpolnjevati oseba, da lahko nastopa v vlogi tretje osebe (Uradni list RS št. 10/08);
- Pravilnik o določitvi pogojev za ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila stranke (Uradni list RS št. 10/08);
- **Pravilnik o določitvi pogojev za ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke z uporabo sredstva elektronske identifikacije (Uradni list RS, št. 50/17);**
- Pravilnik o določitvi seznama enakovrednih tretjih držav (Uradni list RS št. 10/08);
- Pravilnik o določitvi pogojev za obravnavo osebe kot stranke z neznatnim tveganjem za pranje denarja ali financiranje terorizma (Uradni list RS št. 10/08);
- **Pravilnik o dejavniki neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma (Uradni list RS, št. 6/18);**
- Pravilnik o določitvi pogojev, pod katerimi za nekatere stranke ni treba sporočiti podatkov o gotovinskih transakcijah (Uradni list RS št. 10/08);

- **Pravilnik o določitvi pogojev, pod katerimi za nekatere stranke ni treba sporočiti podatkov o gotovinskih transakcijah (Uradni list RS, 31/18);**
- Pravilnik o načinu sporočanja podatkov odvetnika, odvetniške družbe ali notarja Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS št. 10/08);
- **Pravilnik o tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati videoelektronska identifikacijska sredstva (Uradni list RS, št. 32/18);**
- **Pravilnik o službeni izkaznici inšpektorjev za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS, št. 30/17);**
- **Pravilnik o vzpostavitvi, vzdrževanju in upravljanju Registra dejanskih lastnikov (Uradni list RS, št. 66/17);**
- Uredba o omejevalnih ukrepih proti Demokratični ljudski republiki Koreji in izvajanju uredb (EU) v zvezi s temi omejevalnimi ukrepi (Uradni list RS, št. 18/2017), ki je pričela veljati 15.4.2017
- Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 50/12-UPB, 6/16-popr., 54/15, 38/16 in 27/17 - KZ-1);
- Zakon o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – ZKP-UPB8);
- Zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (Uradni list RS, št. 98/04-UPB1, 65/08 in 57/12- ZOPOKD);
- Zakon o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (Uradni list RS, št. 91/11, 25/14, 53/18-odl.US - ZOPNI)
- Zakon o bančništvu (Uradni list RS, št. 25/15, 44/16 – ZRPPB, 77/16 – ZCKR IN 41/17 – Zban-2);
- Zakon o plačilnih storitvah in sistemih (Uradni list RS, št. 58/09, 34/10-ZPlaSS-A, 9/11-ZPlaSS-B);
- Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18 in 9/18-popr.- ZPlaSSIED);
- Zakon o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 108/10-UBP, 78/11, 55/12, 105/12-ZBan-1J, 63/13-ZS-K, 30/16 in 9/17- ZTFI);
- Zakon o deviznem poslovanju (Uradni list RS, št.16/08, 85/09 in 109/12- ZDP-2);
- Zakon o ratifikaciji konvencije Združenih narodov zoper nezakonit promet mamil in psihotropnih snovi (Ur. l. SFRJ, MP, št. 14/90);
- Zakon o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in o financiranju terorizma (Uradni list RS, št. 24/10);
- Zakon o ratifikaciji kazenskopravne konvencije Sveta Evrope o korupciji (Uradni list RS, št. 26/00 - MP, št.7/00) ter Zakon o ratifikaciji Dodatnega protokola h Kazenskopravni konvenciji o korupciji (Uradni list RS – MP, št. 17/04);
- Zakon o ratifikaciji konvencije o boju proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju (Uradni list RS - MP, št. 1/01);
- Zakon o ratifikaciji Konvencije Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (Uradni list RS – MP, št. 14/04);
- Zakon o ratifikaciji mednarodne konvencije o zatiranju financiranja terorizma (Uradni list RS – MP, št. 21/04);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES z dne 26. oktobra 2005 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma (UL L št. 309 z dne 25. 11. 2005);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2015/849 z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Komisije 2006/70/ES (UL L št. 141 z dne 5.6.2015)
- Direktiva Komisije 2006/70/ES z dne 1. avgusta 2006 o določitvi izvedbenih ukrepov za direktivo 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede opredelitve politično izpostavljene osebe in tehničnih meril za postopke poenostavljene dolžnosti skrbnosti pri ugotavljanju identitete stranke ter izjeme na podlagi finančne dejavnosti, ki poteka zgolj občasno ali v omejenem obsegu (UL L št. 214 z dne 4. 8. 2006);
- Sklep Sveta št. 2000/642/PNZ dne 17. oktobra 2000 o sodelovanju med finančnimi obveščevalnimi enotami držav članic pri izmenjavi informacij (UL L št. 271 z dne 24. 10. 2000);
- Okvirni sklep Sveta št. 2001/500/PNZ z dne 26. junij 2001 o pranju denarja, identifikaciji, sledenju, zamrznitvi, zasegu in odvzemu predmetov in premoženjske koristi, ki izvirajo iz kaznivih dejanj (UL L št. 182 z dne 5. 7. 2001);
- Uredba (ES) št. 1889/2005 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. 10. 2005 o kontroli gotovine ob vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje (UL L št. 309 z dne 25. 11. 2005).

- Uredba (ES) št. 1781/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. novembra 2006 o podatkih o plačniku, ki spremljajo prenose denarnih sredstev (UL L št. 345 z dne 8. 12. 2006);
- Uredba Sveta (ES) št. 1110/2008 z dne 10. novembra 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 423/2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL L št. 300 z dne 11. 11. 2008),

Urad je pri delu upošteval tudi nekatere mednarodne predpise, ki formalno niso sestavni del pravnega reda Republike Slovenije, vendar pa se je Slovenija zaradi članstva v nekaterih mednarodnih organizacijah zavezala, da bo svojo zakonodajo uskladila s temi predpisi (Priporočila FATF¹).

**Trenutno veljavni predpisi, ki so izdani na podlagi ZPPDFT-1 so zgoraj označeni krepko.*

1.2 ORGANIZACIJSKA SHEMA URADA

Sistem odkrivanja pranja denarja je z uveljavitvijo preventivnih zakonov o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma² ter z ustanovitvijo uradov za preprečevanje pranja denarja, ki so po svetu nastali pred 20 leti, namenil pomembno vlogo tudi zavezancem (finančnim in nefinančnim institucijam) in uradom za preprečevanje pranja denarja. Mednarodno uveljavljen izraz za te urade je *Financial Intelligence Unit – FIU*, oziroma v prevodu »finančna obveščevalna enota«, kar poenostavljeno pomeni, da je ena od njegovih nalog sprejemanje, analiziranje in pošiljanje finančnih in drugih obveščevalnih podatkov pristojnim organom. Ta naloga urada je razvidna tudi iz definicije že omenjene Projektna skupine za finančno ukrepanje – FATF, po kateri so uradi za preprečevanje pranja denarja **»osrednji državni organ za sprejemanje, analiziranje in obveščanje pristojnih organov o sumljivih transakcijah in drugih morebitnih podatkih o pranju denarja ali financiranju terorizma«**.

Glede na organizacijsko obliko se uradi po svetu delijo na administrativne, policijske, tožilske/sodne in hibridne vrste, največ je prvih (v skoraj polovici držav članic EU). Tudi naša država se je odločila za administrativni tip urada, ki nima policijskih pooblastil, s čemer je poleg odkrivanja poudarjena tudi njegova vloga pri preprečevanju³ pranja denarja in financiranja terorizma. Prednost takih uradov je v možnosti razvijanja sodelovanja urada z zavezanci, posebno z bankami.

Urad je torej administrativni organ v sestavi Ministrstva za finance in deluje v vlogi posrednika med institucijami finančnega sistema na eni, ter organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj na drugi strani. V skladu s pooblastili analizira sporočene sumljive transakcije, ki mu jih sporočajo zavezanci in če pri tem ugotovi razloge za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ali drugih kaznivih dejanj, zbrane podatke kot obvestilo ali informacijo pošlje v nadaljnjo obravnavo pristojnim organom, kakršna sta pri nas policija in tožilstvo.

V zvezi z obvestili Urada policiji/tožilstvu velja poudariti, da gre za obveščevalne podatke, katerih del je opravljena analiza finančnih in drugih podatkov, in ne za kazenske ovadbe v smislu Zakona o kazenskem postopku (ZKP).

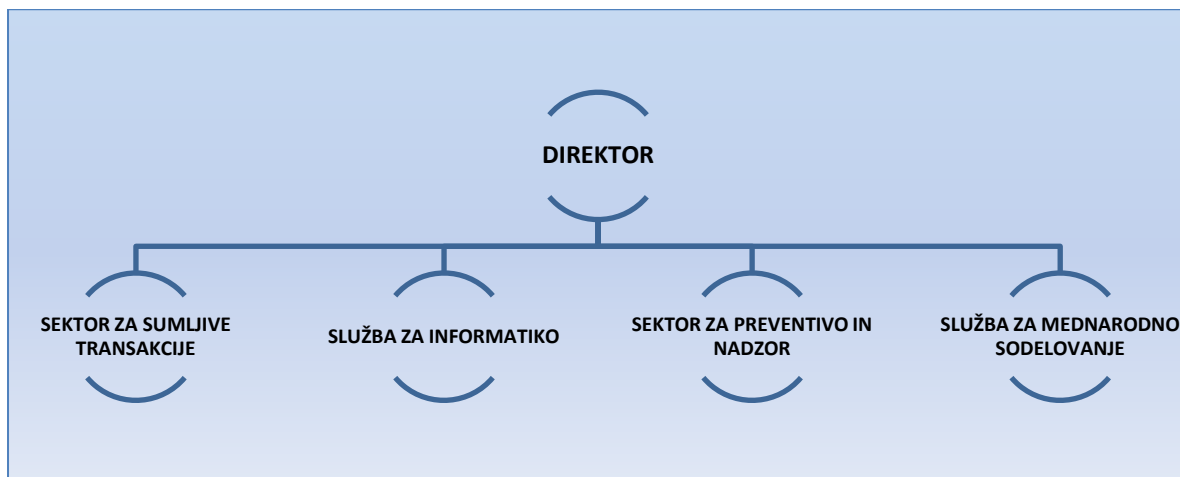
Organizacijska shema Urada, se v letu 2004 na podlagi sprememb Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 56/02) in na podlagi Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji delovnih mest in nazivih v organih javne uprave in pravosodnih organih (Uradni list RS, št. 58/2003), ni bistveno spremenila in je vse do leta 2013 ostala enaka. V začetku leta 2014 je bila organizacijska struktura Urada spremenjena. Ukinjena je bila Služba za analitiko, njene naloge pa je prevzel Sektor za sumljive transakcije.

¹ Projektna skupina za finančno ukrepanje (Financial Action Task Force - FATF) je vodilno mednarodno telo za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma, ki postavlja mednarodne standarde na tem področju (40 priporočil FATF iz februarja 2012). Deluje pod okriljem OECD vendar ni njegovo telo. Slovenija ni članica te skupine predvsem zaradi strateške odločitve FATF, da za stalne članice sprejme le še redke države (ob upoštevanju največje možne velikosti FATF, enakomerne geografske zastopanosti držav članic in pomembnosti, oziroma moči posameznega gospodarstva).

² Kaznivo dejanje pranja denarja je bilo v naši nacionalni zakonodaji uzakonjeno v Kazenskem zakoniku leta 1995. Istega leta je pričel veljati tudi prvi zakon o preprečevanju pranja denarja in bil Ustanovljen Urad RS za preprečevanja pranja denarja.

³ Naloge Urada, ki se nanašajo na preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma so predlaganje sprememb predpisov, pripravljanje smernic za zavezance, sodelovanje pri pripravi seznama indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij, sodelovanje pri strokovnem usposabljanju zavezancev, spremljanje tipologij in trendov.

Organigram: Organizacijska shema Urada

Urad sestavljajo poleg vodstva še štiri organizacijske enote:

- Sektor za sumljive transakcije,
- Služba za informatiko,
- Sektor za preventivo in nadzor,
- Služba za mednarodno sodelovanje.

2 DELO URADA NA PODROČJU SPREJEMA TRANSAKCIJ NAD DOLOČENIM ZNESKOM

Od 19.11.2016, ko je pričel veljati ZPPDFT-1, Urad od zavezancev iz 4. člena ZPPDFT-1 in carine prejema podatke o vseh transakcijah nad določenim zneskom, in sicer:

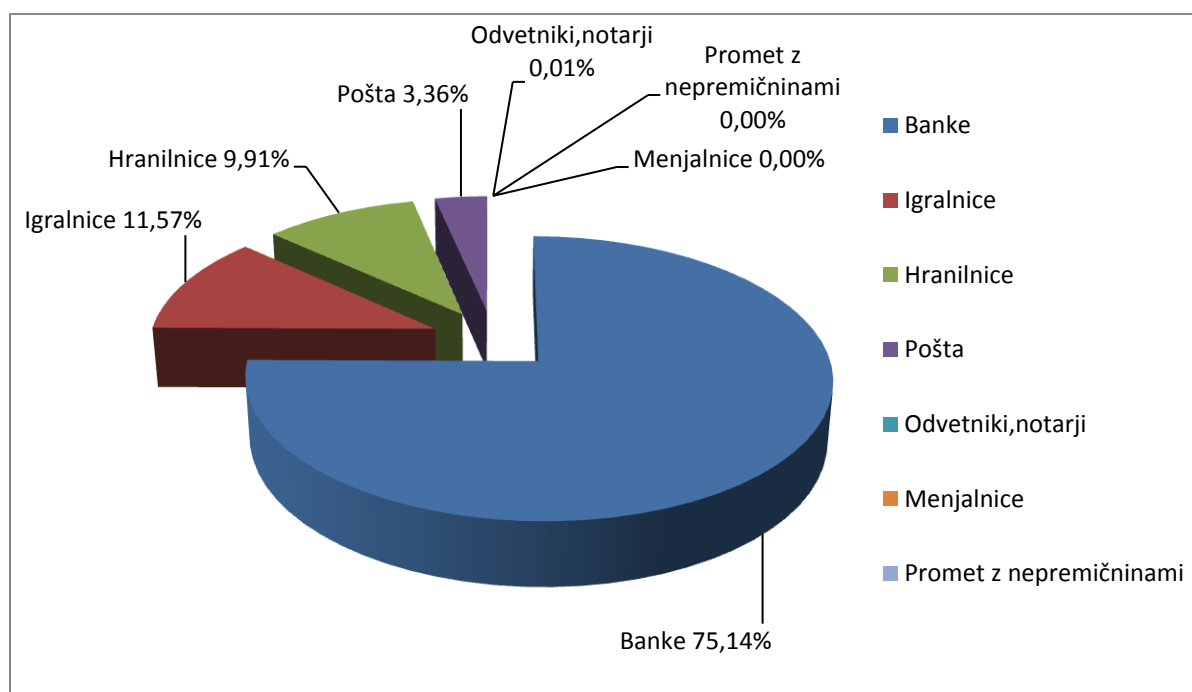
- o vseh gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR (v nadaljevanju gotovinske transakcije),
- o vseh nakazilih nad 15.000 EUR, ki so bila na zahtevo stranke izvršena na račune v države oz. na račune fizičnih in pravnih oseb s prebivališčem oziroma sedežem v državah, ki so uvrščene na seznam visoko tveganih držav ali v zvezi z njimi obstaja povečano tveganje za pojav pranja denarja ali financiranje terorizma (v nadaljevanju nakazila povezana s tveganimi državami) in
- o prenosih gotovine v vrednosti nad 10.000 EUR čez slovenski del meje Evropske Skupnosti na podlagi Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o kontroli gotovine ob vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje (v nadaljevanju prenos gotovine čez mejo Skupnosti).

2.1 GOTOVINSKE TRANSAKCIJE NAD 15.000 EUR

V skladu z 68. členom ZPPDFT-1 morajo organizacije od 19.11.2016 Uradu poročati o vseh gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR. Od 1.9.2017, ko je pričel veljati Pravilnik o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS št. 32/17), vsi zavezanci posredujejo podatke o gotovinskih transakcijah preko zaščitene elektronske povezave.

V letu 2017 je Urad po zaščiteni elektronski poti od zavezancev prejel podatke o **53.108 gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR v skupnem znesku 1.578.933.560 EUR.**

Graf 1: Struktura prijaviteljev gotovinskih transakcij nad 15.000 EUR v letu 2017

Delež sporočenih gotovinskih transakcij po sektorjih je podoben prejšnjim letom, pri čemer v skladu z novim ZPPDFT-1 skupno prikazujemo število sporočenih gotovinskih transakcij za igralnice ter igralne salone ter hranilnice in hranilno kreditne službe. Za potrebe medletne primerjave smo za leti 2016 in 2017 upoštevali le podatke o vseh sporočenih transakcijah nad 30.000 EUR. Iz teh podatkov je razvidno, da so nam organizacije v letu 2017 posredovale **15.235** transakcij izvršenih v gotovini nad zneskom 30.000 EUR. Navedeno pomeni, da se je trend upadanja števila gotovinskih transakcij, ki je bil prisoten celotno obdobje od leta 2008, ko smo prejeli podatke o več kot 24.000 takih transakcij, do konca leta 2015, ko smo prejeli podatke o 12.993 takih transakcij, zopet rahlo obrnil navzgor.

Za potrebe medletne primerjave smo po sektorjih primerjali samo število sporočenih gotovinskih

transakcije nad 30.000 EUR, ki so bile izvršene v valuti EUR (te transakcije vsako leto predstavljajo več kot 95% vseh transakcij izvršenih v gotovini).

Tabela 1: Število in delež gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR v obdobju 2015 - 2017 po prijaviteljih

Organizacije	2015		2016		2017	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Banke	10.269	80,65%	9.968	73,18%	11.989	80,44%
Igralnice	1.034	8,12%	2.173	15,95%	1.285	8,62%
Hranilnice	977	7,67%	1.114	8,18%	1.102	7,39%
Pošta	453	3,56%	367	2,69%	516	3,46%
Skupaj gotovinske transakcije	12.733	100,00%	13.622	100,00%	14.892	100,00%
Skupni znesek	803.028.911		780.436.149		919.844.278	
Znesek/Transakcija	63.066		63.321		61.767	

Iz te primerjave izhaja, da največ gotovinskih transakcij, tako kot že vsa leta poprej, Uradu sporočijo zavezanici iz bančnega sektorja, sledi sektor igralnic ter pošta, medtem ko ostale organizacije iz ZPPDFT-1 (menjalnice, odvetniki...) posredujejo manj kot 10 gotovinskih transakcij letno. Medsebojna razmerja števila sporočenih gotovinskih transakcij po sektorjih so odstopila od ustaljenih razmerij le v letu 2016, ko so nam igralnice sporočile enkrat več transakcij kot prejšnje leto. Navedeno odstopanje je povzročila samo ena od igralnic, ki je samo v obdobju julij-oktober 2016 sporočila kar 980 gotovinskih transakcij, kar lahko zaenkrat pripišemo večjemu obisku igralnice.

Skupaj s povečanim številom sporočenih gotovinskih transakcij je narasel tudi skupni znesek teh transakcij, pri čemer pa ugotavljamo, da se povprečni znesek sporočene gotovinske transakcije ni bistveno spremenil oziroma je v letu 2017 celo malenkostno upadel.

2.2 NAKAZILA V VREDNOSTI NAD 15.000 EUR POVEZANA S TVEGANIMI DRŽAVAMI

V skladu z 68. členom ZPPDFT-1 morajo organizacije od 19. 11. 2016 najpozneje v treh delovnih dneh uradu sporočiti podatke o vsakem nakazilu nad 15.000 EUR, ki je bilo na zahtevo stranke izvršeno:

- na račune fizičnih in pravnih oseb s stalnim ali začasnim prebivališčem ali sedežem v državah, v zvezi s katerimi obstaja visoko ali povečano tveganje za pojav pranja denarja ali financiranja terorizma ali
- na račune v države iz prejšnje alineje.

V nadaljevanju te transakcije poimenujemo nakazila povezana s tveganimi državami. Seznam držav, v zvezi s katerimi obstaja visoko ali povečano tveganje za pojav pranja denarja ali financiranja terorizma, se je v letu 2017 spremenil trikrat, konec leta pa je seznam zajemal 60 držav in je javno objavljen na spletnih straneh Urada.

V času od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 so organizacije uradu sporočile podatke o **9.733 transakcijah v skupnem znesku 787.483.027 EUR, 340.790.681 USD, 4.828.590 BAM, 149.904 CHF, 53.000 GBP in 199.820 PHP**, ki so jih družbe iz bančnih računov odprtih v Sloveniji izvršile družbam s sedežem v tvegani državi ali na bančne račune odprte v tvegani državi. Navedeni podatki so objavljeni tudi na spletnih straneh Urada.

Več kot očitno je, da se je število transakcij povezanih s tveganimi državami močno povečalo. Kot bo razvidno iz spodnje tabele je celotni prirast povzročila delegirana uredba Evropske komisije številka 2016/1675, ki je stopila v veljavo oktobra 2016 in je na seznam visoko tveganih držav uvrstila Bosno in Hercegovino. Pri tem je zanimivo, da se skupen znesek teh transakcij ni bistveno spremenil glede na prejšnje leto in to kljub temu, da smo prejšnja leta prejeli podatke o transakcijah nad 30.000 EUR, medtem ko smo v letu 2017 prejeli podatke o transakcijah nad 15.000 EUR. Navedeno je najverjetneje posledica umika držav Luksemburg in Ciper iz seznama tveganih držav, saj je bilo v letu 2016 ravno družbam iz teh držav ali v ti državi nakazanih okoli 80% celotnega zneska, ki smo ga navedli v letu 2016.

Večji del teh nakazil oziroma 7.329 transakcij v skupnem znesku 559.841.497 EUR in 138.864.317 USD so izvršile slovenske družbe, medtem ko so 2.404 transakcije v skupnem znesku 227.641.530 EUR in 201.926.364 USD izvršile tuje družbe z računom odprtim pri slovenski banki.

Med vsemi družbami, ki so izvršile nakazila iz Slovenije močno izstopata dve družbi, in sicer družba iz Velike Britanije, ki se ukvarja z virtualnimi valutami ter družba iz Cipra, ki se ukvarja s storitvijo prenosa finančnih sredstev. Omenjeni družbi sta skupaj izvršili kar 22,78% vseh nakazil povezanih s tveganimi državami oziroma 28,07% skupnega zneska v valuti EUR ter kar 56% celotnega zneska v valuti USD.

V nadaljevanju podrobneje predstavljamo nakazila povezana s tveganimi državami po obeh kriterijih ločeno, in sicer najprej nakazila glede na sedež prejemnika, nato pa še nakazila izvršena na račun v tvegani državi in to samo v valutah EUR in USD, ki predstavljajo 99,61% vseh nakazil v tvegane države

2.2.1 Nakazila na račune tujih pravnih oseb s sedežem v tveganih državah

Družbam s sedežem v tveganih državah je bilo v letu 2017 skupno izvedenih **9.221 transakcij, od tega v valuti evro 8.063 nakazil v skupnem znesku 610.094.675 EUR in v valuti ameriški dolar 1.121 nakazil v skupnem znesku 141.635.734 USD**. V spodnji tabeli prikazujemo seznam tveganih držav, v katerih imajo družbe prejemnice svoje sedeže, in sicer samo tiste države, katerih družbe so prejele več kot 25 nakazil.

Tabela 2: Nakazila nad 15.000 EUR tujim podjetjem s sedežem v tveganih državah od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 v EUR in USD

VALUTA	EUR		USD	
DRŽAVA_PREJEMNIKA	Znesek	Število transakcij	Znesek	Število transakcij
BOSNA IN HERCEGOVINA	523.252.212	6.902	2.473.444	56
UKRAJINA	20.494.657	280	400.407	11
LIECHTENSTEIN	11.384.766	194	190.100	2
EGIPT	9.216.957	89	4.845.328	78
FILIPINI	2.889.214	18	22.248.997	141
PAKISTAN	2.732.754	60	6.266.597	97
SAUDOVA ARABIJA	1.156.416	20	8.505.104	136
MAROKO	3.272.040	69	1.892.145	55
MALEZIJA	712.434	28	3.962.897	86
PANAMA	2.676.034	58	1.113.846	34
KOLUMBIJA	48.648	2	36.883.499	80
INDONEZIJA	2.086.433	39	18.042.616	21
MARSHALLOVI OTOKI	10.754.899	27	5.669.468	28
KOSTARIKA			3.077.709	55
TUNIZIJA	1.071.140	31	778.779	18
BAHAMI	561.919	1	3.509.719	47
BRITANSKI DEVIŠKI OTOKI	4.088.341	37	438.333	4
SEJŠELI	1.833.139	31	354.036	7
TANZANIJA	840.307	21	613.949	13
BELIZE	1.831.615	22	339.566	10
SAINT VINCENT IN GRENADINES	2.013.068	29		
LIBERIJA	133.316	5	5.249.769	21

Kot je razvidno iz tabele je bilo daleč največ sredstev oziroma 75% vseh nakazil iz Slovenije nakazanih družbam s sedežem v Bosni in Hercegovini, katerim je sredstva nakazalo več kot 500 slovenskih družb. Glede na gospodarske in zgodovinske stike med državama je to povsem običajno, vendar po številu izvršenih transakcij izstopa družba s sedežem iz Cipra, ki je izvršila 1.932 transakcij finančnim družbam s sedežem v Bosni in Hercegovini z namenom poravnave finančnih storitev. Večina družb s sedežem v Bosni Hercegovine je prejela sredstva na račune odprte v Bosni in Hercegovini, medtem ko je bil manjši del teh nakazil, skupaj 57, nakazan na bančne račune v Sloveniji, Avstriji, Belgiji, Madžarski in Nemčiji.

Med ostalimi nakazili družbam, ki imajo sedež v tveganih državah, po skupnem znesku nakazil izstopajo še nakazila v Kolumbijo, Ukrajino, Filipine in Indonezijo. Po številu nakazil je 75% vseh nakazil v Kolumbijo, oziroma 97% zneska, izvršila slovenska družba, ki se ukvarja z uvozom pridelkov iz te države. Nakazila v Ukrajino so v 50% tako po številu kot skupnem znesku nakazil, povezana z nakazili slovenskih družb, ki se ukvarjajo z uvozom energentov, surovin ali s prevozi. Skoraj vsa nakazila na Filipine je izvršila že omenjena družba iz Velike Britanije, ki se ukvarja z virtualnimi valutami, medtem ko je večina nakazil v Indonezijo povezana z uvozom proizvodov in surovin.

2.2.2 Nakazila na račune tujih pravnih oseb na račune odprte v tveganih državah

Družbam z odprtimi bančnimi računi v tveganih državah je bilo v letu 2017 skupno nakazano **8.681 transakcij, od tega v valuti evro 7.745 nakazil v skupnem znesku 674.375.570 EUR in v valuti ameriški dolar 898 nakazil v skupnem znesku 255.266.410 USD**. V spodnji tabeli prikazujemo seznam tveganih držav, v katerih imajo družbe prejemnice odprte bančne račune, in sicer samo tiste države, kamor so družbe so prejele več kot 25 nakazil.

Tabela 3: Nakazila nad 15.000 EUR tujim podjetjem na račune v tvegane države od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 v EUR in USD

VALUTA	EUR		USD	
NAK_V_DRZAVO	Znesek	Število transakcij	Znesek	Število transakcij
BOSNA IN HERCEGOVINA	500.719.879	6.842	1.910.177	43
UKRAJINA	19.374.870	255	320.079	9
LIECHTENSTEIN	125.098.805	193	160.190.100	11
SAUDOVA ARABIJA	1.036.416	19	8.505.104	136
FILIPINI	2.889.214	18	20.603.139	130
EGIPT	7.982.677	80	3.062.093	51
MAROKO	3.187.998	65	1.794.243	52
MALEZIJA	718.847	28	4.049.818	87
PAKISTAN	1.689.829	40	4.765.216	69
PANAMA	1.071.287	13	1.748.419	47
KOSTARIKA			3.056.869	54
INDONEZIJA	1.834.558	33	9.602.327	17
TUNIZIJA	1.050.170	30	719.467	16
TANZANIJA	1.090.307	26	425.949	9
BAHAMI	20.930	1	3.526.223	30
KOLUMBIJA	22.880	1	19.257.675	25

Podobno kot v prejšnjem poglavju je bilo tudi po kriteriju števila nakazil družbam z bančnimi računi v tveganih državah največ nakazil oziroma 80% iz Slovenije izvršenih v Bosno in Hercegovino. Ta nakazila je podobno kot v prejšnjem poglavju izvršilo preko 500 slovenskih družb, pri čemer pa po številu in znesku izstopa že omenjena družba s sedežem na Cipru.

Med nakazili po skupnem znesku izvršenih nakazil izstopajo še nakazila v Liechtenstein. Nakazila v Bosno in Hercegovino ter v Liechtenstein v valuti USD predstavljajo 64% vseh nakazil, medtem ko njun delež nakazil v valuti EUR predstavlja kar 93% vseh nakazil. Skoraj vsa nakazila v Liechtenstein je (90% celotnega zneska v EUR oziroma 99% celotnega zneska v USD) izvršila že omenjena družba

s sedežem v Veliki Britaniji, ki je iz svojega računa v Sloveniji nakazala sredstva na svoj bančni račun odprt v Liechtensteinu.

Med ostalimi državami, kamor so bila nakazana sredstva, izstopata še Kolumbija in Filipini, kar smo podrobneje opisali že v prejšnjem poglavju.

2.3 PRENOSI GOTOVINE V VREDNOSTI 10.000 EUR ALI VEČ ČEZ MEJO EVROPSKE SKUPNOSTI

V skladu s 120. členom ZPPDFT-1 morajo carinski organi najpozneje v treh dneh Uradu sporočiti podatke o prijavi vnosa ali iznosa gotovine v vrednosti 10.000 EUR ali več pri vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje. **V letu 2017 je bilo na slovenskem delu meje Skupnosti skupno prijavljenih 110 prenosov gotovine čez mejo**, kar je praktično enako kot v letu 2016, ko je bilo takih prenosov 101. V letu 2017 ni bilo ugotovljenih neprijavljenih prenosov gotovine preko meje Skupnosti.

Med **110 prijavljenimi prenosi** je bilo 61 vnosov gotovine v skupni vrednosti 1.970.929 EUR in 67.850 USD in 49 iznosov gotovine v skupnem znesku 964.058 EUR in 485.876 USD. Skoraj dve tretjini oziroma 65% vseh vnosov v Skupnost se nanaša na nakup vozila, medtem ko se skoraj 60% vseh iznosov nanaša na prenos gotovine na ladje.

3 DELO URADA NA PODROČJU SUMLJIVIH TRANSAKCIJ

Urad je v letu 2017 od zavezancev, navedenih v 4. členu ZPPDFT-1, prejemal podatke o sumljivih transakcijah ne glede na znesek in podatke o osebah, sredstvih in premoženju, v zvezi s katerimi so podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. V skladu z Uredbo o omejevalnih ukrepih proti Demokratični ljudski republiki Koreji (Uradni list RS, št. 18/2017), je Urad pristojen tudi za sprejemanje sumljivih transakcij povezanih s prepovedanim razvojem in širjenjem jedrskega orožja (proliferacija), vendar v letu 2017 Urad ni prejel nobene take prijave.

Urad je lahko začel nekatere zadeve obravnavati tudi na podlagi pobud določenih državnih in inšpekcijskih organov navedenih v 99. členu ZPPDFT-1 ter na podlagi sporočenih dejstev nadzornih organov, navedenih v 139. členu ZPPDFT-1. Poleg tega Urad na podlagi 105. člena ZPPDFT-1 prejema določene podatke od sorodnih organov iz tujine ter preverja evidenco gotovinskih transakcij, evidenco prenosov gotovine preko meja Skupnosti ter evidenco nakazil povezanih z državami s povečanim ali visokim tveganjem za pranje denarja ter financiranje terorizma, ki prav tako lahko služijo kot osnova za pričetek zbiranja podatkov o sumljivih transakcijah, premoženju ali osebah.

ZPPDFT-1 v drugem odstavku 87. člena določa, da Urad sprejema, zbira, posreduje in analizira podatke in informacije na podlagi ZPPDFT-1, v 101. in 102. členu pa pooblašča Urad, da v primerih, ko presodi, da so pri transakcijah podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma ali drugih uradno pregonljivih kaznivih dejanj, za katera je predpisana zaporna kazen, o tem obvesti pristojne organe.

3.1 ZADEVE, PRI KATERIH SO PODANI RAZLOGI ZA SUM PRANJA DENARJA ALI FINANCIRANJA TERORIZMA

V Uradu smo leta 2017 v skladu z določili ZPPDFT-1 prejeli 558 prijav sumljivih transakcij ali sumljivih aktivnosti. Od tega se je 18 prijav nanašalo na razloge za sum financiranja terorizma, medtem ko se je 540 prijav nanašalo na razloge za sum pranja denarja, vključno s 8 prijavami, v katerih je tožilstvo, po predhodnem strinjanju Urada, odredilo finančno preiskavo v skladu z Zakonom o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (Ur.l. št. 91/11 in št. 25/14, v nadaljevanju ZOPNI). Na podlagi vseh teh prijav je Urad odprl 558 zadev in jih obravnaval v skladu z ZPPDFT-1. Obravnavane zadeve smo skupaj s primerjalnimi podatki za obdobje 2010 - 2017 v poročilu razvrstili glede na:

- 1. prijavitelje,**
- 2. število in dinamiko odprtih in zaključenih zadev,**
- 3. zadeve, posredovane Upravi kriminalistične policije v Ministrstvu za notranje zadeve (v nadaljevanju: UKP MNZ) zaradi razlogov za sum pranja denarja,**
- 4. zadeve, posredovane UKP MNZ zaradi razlogov za sum financiranja terorizma,**
- 5. zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve določenih drugih kaznivih dejanj,**
- 6. izvajanje pooblastila za začasno ustavitev izvršitve transakcije,**
- 7. vrednost začasno zaseženega umazanega denarja in premoženja,**
- 8. tipologijo sumljivih transakcij.**

3.1.1 Prijavitelji

Podrobnejše podatke o prijaviteljih sumljivih transakcij in osebah, na podlagi katerih smo v Uradu leta 2017 odprli in obravnavali posamezne prijave, prikazujemo v nadaljevanju, kjer smo zaradi medletne primerjave navedli tudi podatke o prijavah od leta 2010 dalje. V spodnji tabeli so zajeti tisti prijavitelji, ki so izrecno določeni v ZPPDFT-1, saj lahko Urad samo na podlagi takih zaznav začne obravnavati določeno zadevo in izvajati svoja pooblastila.

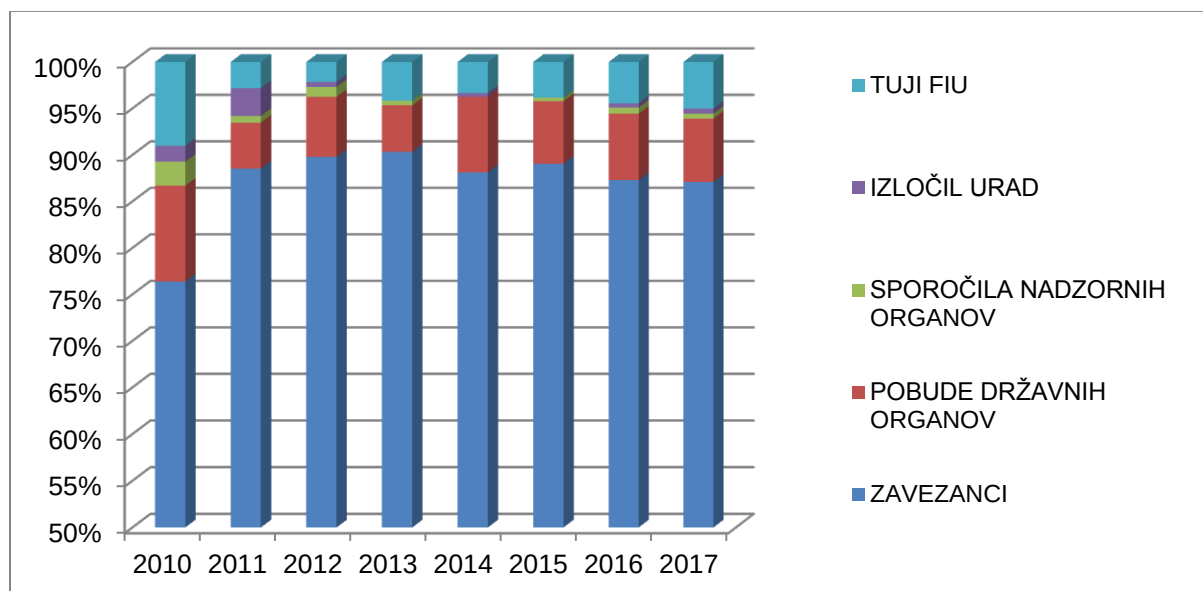
Tabela 4: Število in delež zadev po prijaviteljih v obdobju 2010 – 2017

PRIJAVITELJI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. PRIJAVE ZAVEZANCEV	176	260	502	542	423	464	392	484
	75,54%	79,51%	89,09%	90,17%	87,29%	88,48%	87,30%	86,74%
Banke	164	238	461	504	372	422	361	426
Hranilnice	5	7	16	12	25	19	22	28
Pošta	1	4	9	2	4	6	2	10
BPH in DZU	1	1	1	9	4	2	1	3
Leasing	1	1	4	3	4	1		2
Revizorji in računovodje	1			2	1			2
Igralnice					2	2	2	10
Prireditelji iger na srečo		1		2	2	1		1
Zlatarji	2	8	7	5	2	5	2	
Nepremičninske agencije	1				1		1	1
Zavarovalnice					1	3		1
Drugi zavezanci				2	1			
Notarji	1		2	1	4		1	2
Odvetniki	1	2	2			3		
3. POBUDE DRŽAVNIH ORGANOV	24	28	36	30	39	35	32	38
	10,30%	8,56%	6,44%	5,00%	8,13%	6,72%	7,12%	6,81%
Ministrstvo za notranje zadeve, UKP	18	17	24	16	25	28	18	18
Državno tožilstvo	2	2	7	9	8	5	7	13
Sodišče		3		1	2		1	
Ministrstvo za finance, CURS	1	1	2	2				
Komisija za preprečevanje korupcije	3	3	3	1	2			
SOVA		2		1	2	2	6	7
4. SPOROČILA DEJSTEV NADZORNIKOV	6	4	6	3	0	2	3	3
	2,58%	1,22%	1,07%	0,50%	0,00%	0,38%	0,67%	0,54%
Ministrstvo za finance, FURS			3	2			2	
ATVP	2	1					1	
Tržni inšpektorat	1	2	1			1		
Banka Slovenije	3	1	1	1		1		3
Računsko sod.			1					
5. URAD NA LASTNO POBUDO	4	17	3		2		2	3
	1,72%	5,20%	0,54%	0,00%	0,42%	0,00%	0,45%	0,54%
6. URADI DRUGIH DRŽAV	21	16	12	25	16	20	20	28
	9,01%	4,89%	2,15%	4,17%	3,33%	3,84%	4,45%	5,02%
SKUPAJ	233	327	559	600	480	521	449	558

Kot smo že navedli, smo v letu 2017 na podlagi sporočenih sumljivih transakcij prijaviteljev odprli 558 zadev, in sicer:

- 484 zadev smo odprli na podlagi sporočenih sumljivih transakcij zavezancev;
- 38 zadev smo odprli na podlagi pobud državnih organov;
- 3 zadeve smo odprli na podlagi dejstev prejetih od nadzornih organov;
- 3 zadeve smo odprli na podlagi podatkov iz evidenc Urada;
- 28 zadev smo odprli na podlagi podatkov iz zaprosil tujih sorodnih uradov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

V nadaljevanju v grafu, na podlagi zgoraj navedenih podatkov, prikazujemo deleže prijav posameznih prijaviteljev v obdobju od 2010 - 2017.

Graf 2: Delež posameznih prijaviteljev v skupnem številu prijav v obdobju od 2010 do 2017

Iz Tabele 4 in Grafa 2 je razvidno, da so največ prijav sumljivih transakcij Uradu posredovali zavezanci (finančne in nefinančne institucije), med katerimi po številu posredovanih prijav izstopajo banke, ki Uradu vsako leto posredujejo največje število prijav, v zvezi s katerimi naj bi po njihovi oceni obstajali razlogi za sum pranja denarja. Omenjeni trend je bil zaznan tudi v letu 2017, saj je bilo od vseh 558 zadev, kar 426 odprtih na podlagi podatkov iz prijav bank, kar znaša 76,34% delež vseh odprtih zadev.

3.1.2 Število in dinamika odprtih in zaključenih zadev

V nadaljevanju v spodnji tabeli prikazujemo število odprtih in zaključenih zadev v obdobju 2010 - 2017, torej prirast in zaključevanje zadev, ki jih je Urad obravnaval zaradi razlogov za sum storitve kaznivga dejanja pranja denarja ali financiranja terorizma.

Tabela 5: Pregled odprtih in zaključenih zadev Uradu v obdobju 2010 – 2017

LETO	PREJETO	OBVESTILA	INFORMACIJE	ZAKLJUČENO V URADU	ZAKLJUČENO SKUPAJ	ŠTEVILO POSREDOVANIH PISNIH IZDELKOV ⁴
						OBVESTILA/ INFORMACIJE
2010	233	55	43	109	207	43/34
2011	327	99	58	99	256	84/48
2012	559	175	73	130	378	132/64
2013	600	170	109	156	435	135/83
2014	480	190	124	207	521	157/111
2015	521	259	107	206	572	190/95
2016	449	245	151	136	531	185/128
2017	558	243	117	75	435	181/92

Iz tabele je razvidno, da je leta 2017 Urad odprl **558** novih zadev in v istem obdobju zaključil 435 zadev.

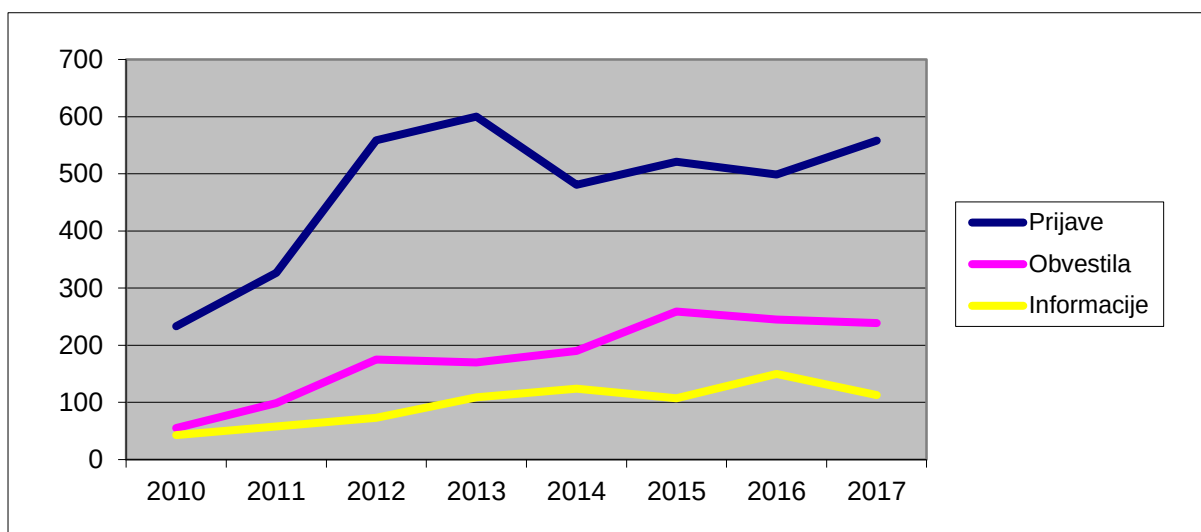
⁴ Podatki v tej koloni predstavljajo število pisnih obvestil ali informacij Urada pristojnim organom, ki je manjše od števila obravnavanih zadev, saj lahko Urad v enem obvestilu ali informaciji, ki jo pošlje pristojnim organom obravnava več zadev.

V letu 2017 je bilo 434 zadev zaključenih na naslednje načine:

- **243 zadev** smo v obliki **181 pisnih obvestil** o sumljivih transakcijah odstopili v nadaljnjo obravnavo UKP MNZ in v nekaterih primerih tudi državnemu tožilstvu in drugim pristojnim institucijam, saj smo ugotovili, da pri njih obstajajo nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ali financiranja terorizma, kar predstavlja 55,76% vseh, v letu 2017 zaključenih zadev;
- **117 zadev** smo zaključili z 92 pisnimi **informacijami**, saj smo ugotovili, da pri njih obstajajo nekateri razlogi za sum storitve drugih kaznivih dejanj, navedenih v 102. členu ZPPDFT-1, zato smo jih posredovali pristojnim organom (Policija, FURS). Z informacijami smo tako v letu 2017 zaključili 26,69% vseh, v tem letu zaključenih zadev;
- **75 zadev** smo zaključili in arhivirali v Uradu, saj pri njih nismo ugotovili razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ali kakšnega drugega uradno pregonljivega kaznivega dejanja, navedenega v 102. členu ZPPDFT-1, kar predstavlja 17,28% od vseh v Uradu zaključenih zadev v letu 2017;

V spodnjem grafu po letih prikazujemo podatke o številu prejetih zadev v razmerju do števila rešenih zadev, podanih obvestil o sumljivih transakcijah (glej točki 3.1.3 in 3.1.4. tega poročila) in informacij (glej točko 3.1.5 tega poročila) v obdobju 2010 – 2017.

Graf 3: Prikaz števila vseh odprtih zadev in posredovanih obvestil o sumljivih transakcijah in informacij v obdobju 2010 - 2017

Glede na podatke iz prejšnjih let lahko ugotovimo, da se je število prejetih prijav oziroma na njihovi podlagi odprtih zadev v letu 2017 glede na leto 2016 povečalo za 24,37%, glede na povprečje zadnjih petih let pa za 6,93%. Od leta 2010, ko smo na podlagi prejetih prijav odprli 233 zadev, do leta 2013, ko smo na podlagi prijav odprli 600 zadev, smo beležili več kot 250% prirast števila novo odprtih zadev, kar smo pripisali večji ozaveščenosti zavezancev. Povprečje števila prijav v obdobju 2014 - 2017 znaša 502 zadevi letno, kar je v primerjavi z letnim povprečjem števila prijav na prebivalca drugih držav še vedno zelo visoko povprečje. V nadaljevanju poročila navajamo podatke o zadevah, ki smo jih v obliki obvestil o ugotovljenih sumih storitve kaznivega dejanja pranja denarja, obvestil o ugotovljenih sumih storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma in informacij o drugih kaznivih dejanjih posredovali v nadaljnjo obravnavo pristojnim organom.

3.1.3 Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po členu 245 KZ-1

Med zaključenimi zadevami je Urad tiste zadeve, pri katerih je z dodatnim zbiranjem in analizo podatkov ugotovil, da obstajajo nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, skupaj z dokumentacijo na podlagi 101. člena ZPPDFT-1 odstopil v nadaljnjo obravnavo UKP MNZ, v nekaterih primerih pa tudi pristojnemu državnemu tožilstvu.

Leta 2017 je Urad pri analiziranju 234 zadev ugotovil razloge za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, ki jih je v obliki 172 pisnih obvestil posredoval na UKP MNZ in/ali na državno

tožilstvo. Razlog, da je število zadev večje od števila poslanih obvestil je v tem, da so nekatera obvestila vsebovala več med seboj povezanih zadev. Poleg omenjenih obvestil o sumljivih transakcijah, smo leta 2017 na UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu posredovali tudi 33 dopolnitev že podanih obvestil o sumljivih transakcijah.

V nadaljevanju v Tabeli 6 za leti 2016 in 2017 prikazujemo število obravnavanih domačih in tujih fizičnih in pravnih oseb, ter kumulativne zneske izvršenih transakcij, pri katerih smo v Uradu ugotovili razloge za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja.

Tabela 6: Struktura in udeleženi oseb v zadevah, ki so bile leta 2016 in 2017 posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi sumov pranja denarja

VRSTA PODATKA	2016	2017
Št. domačih fizičnih oseb	128	107
Št. tujih fizičnih oseb	252	227
Št. domačih pravnih oseb	102	95
Št. tujih pravnih oseb	148	80
VALUTA	ZNESEK	ZNESEK
EUR	391.619.408	263.685.477
USD	5.711.349	4.139.489

Iz podatkov v tabeli je razvidno, da smo v Uradu v obvestilih o sumljivih transakcijah zaradi razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v letu 2017 obravnavali 212 domačih fizičnih in pravnih oseb ter 307 tujih fizičnih in pravnih oseb. V primerjavi s podatki iz prejšnjega leta lahko ugotovimo, da se je trend povečevanja števila obravnavanih oseb, ki smo ga zaznali vse od 2010 dalje, ko smo v naših obvestilih obravnavali skupno »le« 158 fizičnih in pravnih oseb, ustalil. V letu 2017 smo tako v naših obvestilih obravnavali 509 oseb, medtem ko smo leta 2016 obravnavali 630 oseb. Pri tem ugotavljamo, da je število obravnavanih oseb sorazmerno s številom obravnavanih zadev. V obdobju 2012 do 2016 smo obravnavali od 447 do 630 oseb, vendar je povprečno število oseb na obravnavano zadevo znašalo 2,5 osebe na zadevo. V letu 2017 se je povprečno število obravnavanih oseb na zadevo le malenkost zmanjšalo in znaša 2,1 osebo na zadevo.

Znesek denarja, za katerega so v obravnavanih obvestilih o sumljivih transakcijah obstajali razlogi za sum, da je povezan s kaznivim dejanjem pranja denarja, se je v letu 2017 glede na prejšnje leto znižal za 33% odstotkov in znaša 263.685.477 EUR in 4.139.489 USD. V zvezi s tem ugotavljamo, da se povprečno obravnavani znesek na zadevo ni bistveno spremenil in znaša okoli 1.000.000 EUR na zadevo, kar je povsem primerljivo z letnimi ugotovitvami iz obdobja 2012-2016. Pri tem poudarjamo, da ta znesek predstavlja samo skupen znesek izvršenih transakcij, pri katerih so bili podani razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, in ne nujno tudi količine v resnici opranega denarja.

Urad v okviru pooblastil, ki jih ima pri odkrivanju razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ne more zagotovo ugotoviti, iz katerega predhodnega kaznivega dejanja ta sredstva izvirajo. Urad tako v 21 podanih pisnih obvestilih ni navajal predhodnega kaznivega dejanja, pri ostalih pa smo glede na zbrane podatke o okoliščinah izvedbe transakcij ocenili, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo najverjetneje storjeno. Med predhodnimi kaznivimi dejanji, iz katerih najverjetneje izvira umazan denar, smo v letu 2017 v 16 primerih ugotovili sume storitve kaznivega dejanja goljufije po 211. členu KZ-1, v 7 primerih sume storitve kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po členu 240 KZ-1, v 4 primerih sume storitve davčne zatajitve po 249. členu KZ-1 in v 3 primerih sume storitve kaznivega dejanja uporabe ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva po 247. členu KZ-1. V posameznih primerih smo ugotovili še sume storitve naslednjih kaznivih dejanj: tatvine po 205. členu KZ-1, napada na informacijski sistem po 221. členu KZ-1, poslovne goljufije po 228. členu KZ-1 in ponarejanja denarja po 243. členu KZ-1. V kar 109 primerih pa smo na Uradu glede na zbrane podatke v pisnih obvestilih navedli, da sredstva najverjetneje izvirajo iz predhodnih kaznivih dejanj storjenih v tujini, pri čemer je šlo v 51 primerih za ugotovitve, da sredstva najverjetneje izvirajo iz kaznivih dejanj storjenih v Italiji.

3.1.4 Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1

Urad je v letu 2017 prejel tudi 18 prijav, v katerih so prijavitelji ugotovili transakcije, ki bi lahko bile povezane s financiranjem terorizma. Skoraj vse te prijave je Urad prejel od zavezancev, medtem ko sta po eno posredovali SOVA in tuji sorodni urad.

V letu 2017 je Urad v zvezi s sumi storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po 109. členu KZ-1 v 9 zadevah obvestil pristojne organe. V teh obvestilih smo obravnavali 32 oseb, od katerih je bilo 15 tujih.

Tabela 7: Struktura udeleženih oseb v zadevah, ki so bile leta 2016 in 2017 posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi razlogov za sum financiranja terorizma

VRSTA PODATKA	2016	2017
Št. domačih fizičnih oseb	2	13
Št. tujih fizičnih oseb	15	13
Št. domačih pravnih oseb	5	4
Št. tujih pravnih oseb		2
VALUTA	ZNESEK	ZNESEK
EUR	1.484.238	299.025
USD	69.868	

V zvezi s preprečevanjem financiranja terorizma Urad vse osebe, v zvezi s katerimi odpre zadeve, izvaja tudi sprotne redne preglede seznama oseb in organizacij iz seznama EU, zoper katere na podlagi direktiv EU in resolucij Združenih narodov veljajo določene finančne sankcije (Consolidated List of Persons, Groups, Entities subject to EU Financial Sanctions). Z uvedbo novega sistema poročanja sumljivih transakcij se ti pregledi opravljajo vsakodnevno. Pri teh pregledih izvedenih v letu 2017 nismo ugotovili, da bi katera od oseb iz tega seznama opravila ali bi bila povezana s finančnimi transakcijami v Sloveniji.

3.1.5 Zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj⁵

Leta 2017 je Urad na podlagi 102. člena ZPPDFT-1, v 117 zadevah, pri katerih so bili ugotovljeni razlogi za sum storitve drugih kaznivih dejanj, posredoval pristojnim organom **91 pisnih informacij**. Glede na vrsto ugotovljenih kaznivih dejanj smo informacije posredovali naslednjim pristojnim državnim organom:

- UKP MNZ (33 zadev oz. 25 informacij),
- UKP MNZ in FURS (80 zadev oz. 65 informacij),
- samo na FURS (4 zadeve⁶ oz. 1 informacija),

Večina informacij, in sicer 67, se je nanašala na sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, 13 se jih je nanašalo na sume goljufije po 211. členu KZ-1 in 3 na sum storitve kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1. V posameznih primerih pa smo ugotovili tudi razloge za sum storitve naslednjih kaznivih dejanj: proizvodnja in promet zdravju škodljivih živil in drugih izdelkov po 184. členu KZ-1, neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog po 186. členu KZ-1, zloraba pravic iz socialnega zavarovanja po 203. členu KZ-1, velika tatvina po 205. členu KZ-1, oškodovanje upnikov po 227. členu KZ-1, ponarejanje in uporaba ponarejenih vrednotnic ali vrednostnih papirjev po 244. členu KZ-1, uporaba ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva po 247. členu KZ-1 in jemanje podkupnine po 261. členu KZ-1.

⁵ Navajamo samo tiste zadeve, ki so bile posredovane pristojnim organom kot informacije zaradi sumov izvršitve drugih kaznivih dejanj. Informacije, ki smo jih posredovali FURS hkrati pa tudi kot obvestila na Policijo, smo statistično zajeli že med obvestili v točki 3.1.3.

⁶ Na FURS smo posredovali še 5 zadev ali 4 pisne informacij, vendar smo te informacije zaključili tudi kot obvestila in so statistično prikazana v točki 3.1.3.

Tabela 8: Struktura transakcij in udeleženi oseb v zadevah, ki so bile v letih 2016 in 2017 posredovane pristojnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj

VRSTA PODATKA	2016	2017
Št. domačih fizičnih oseb	148	117
Št. tujih fizičnih oseb	82	95
Št. domačih pravnih oseb	154	121
Št. tujih pravnih oseb	32	34
VALUTA	ZNESEK	ZNESEK
EUR	137.830.967	214.552.219
USD	9.211.282	554.910

Iz medletne primerjave števila udeleženi oseb in skupnega zneska transakcij, v zvezi s katerimi so bili podani razlogi za sum storitve zgoraj navedenih kaznivih dejanj, je ugotoviti, da se je glede na prejšnje leto število vseh vrst obravnavanih oseb malenkost zmanjšalo. Ugotavljamo, da zmanjšanje števila obravnavanih oseb ni bila posledica manjšega števila poslanih informacij, saj smo v zaključenih informacijah v letu 2016 obravnavali povprečno 2,77 oseb na informacijo in leta 2017 povprečno 3,14 oseb na informacijo. Glede samega zneska lahko ugotovimo, da gre kljub manjšemu številu informacij za precejšnje povečanje zneska, v zvezi s katerim smo ugotovili razloge za sum storitve kaznivih dejanj. V zvezi s povečanjem tega zneska ugotavljamo, da precejšen del tega povečanja predstavlja le ena zadeva, v kateri smo ocenili, da bi lahko bilo okoli 81.000.000 EUR sredstev povezanih s kaznivim dejanjem zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1.

Kot je razvidno iz zgornjih podatkov je Urad o svojih ugotovitvah, ki se nanašajo na sume storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, posredoval FURS-u 66 pisnih informacij. V teh informacijah smo ocenili, da v zvezi s sredstvi v višini 108.215.285 EUR obstajajo razlogi za sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve, pri čemer naj bi ta znesek predstavljal osnovo za izračun davčnih obveznosti. V obdobju od 1. 1. 2001, ko smo tedanji Davčni upravi prvič posredovali informacijo zaradi suma davčne zatajitve, pa do 31. 12. 2017 je Urad FURS posredoval skupno že 730 informacij. Podrobnosti o ugotovitvah FURS v zvezi s temi informacijami Urada predstavljamo v točki 3.1.5.2.

3.1.5.1 Analiza informacij

Informacije o razlogih za sum storitve drugih kaznivih dejanj, ki niso pranje denarja, predstavljajo pomemben delež v izdelkih Urada, zato smo na Uradu v letu 2017 izdelali tudi analizo 91 poslanih pisnih informacij. Po opravljeni analizi le-teh smo ugotovili nekatere **skupne značilnosti**, ki se pojavljajo v več informacijah in lahko predstavljajo neobičajna ravnanja obravnavanih pravnih ali fizičnih oseb, ki kažejo na razloge za sum storitve kaznivih dejanj, ki niso povezana s kaznivim dejanjem pranja denarja. Urad svoje ugotovitve v zvezi s temi kaznivimi dejanji posreduje pristojnim organom, največkrat Policiji in FURS. Najbolj pogosto ugotovljene **skupne značilnosti** so naslednje:

- gotovinski dvigi iz računa družbe – ugotovljeno v 36 informacijah,
- goljufije oz. poskusi goljufij ter zlorabe - ugotovljeno v 20 informacijah,
- neprijavljeni dohodki oz. prihodki iz neregistriranih dejavnosti – ugotovljeno v 12 informacijah,
- mednarodni davčni vrtljaki oz. uporaba kanalskih podjetij – ugotovljeno v 7 informacijah,
- izogibanje plačevanja obveznosti – ugotovljeno v 7 informacijah,
- kroženje sredstev – ugotovljeno v 3 informacijah,
- odlivi sredstev na račune fizičnih oseb, katerim sledijo dvigi gotovine – ugotovljeno v 2 informacijah.

Kot smo navedli, je skupni znesek sredstev, ki naj bi bil po naši oceni povezan s storitvijo kaznivih dejanj, znašal 214.552.219 EUR in 554.910 USD, pri čemer poudarjamo, da to ni niti naša ocena povzročene škode niti ocena protipravno pridobljene koristi. Večino tega zneska se namreč nanaša na ugotovitve v zvezi s kaznivim dejanjem davčne zatajitve, v zvezi s čemer bo šele s natančnim davčnimi pregledom ugotovljeno, katere vrste davkov in po kakšnih stopnjah so bili utajeni.

V obravnavanih primerih informacij, kjer je prišlo do **gotovinskih dvigov z računa družbe**, je bila večinoma zaznana tudi uporaba slamnatih družb oziroma družb tipa »missing trader«, ki so lahko

ustanovljene tudi za izvrševanje spornih transakcij, največkrat povezanih s kaznivimi dejanji davčne zatajitve ter zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti.

Goljufije oz. poskusi goljufij in zlorabe se izvršujejo na izredno različne načine. Zaznali smo primere fizičnih oseb, ki na finančnih institucijah predložijo v unovčitev čeke ali menice, običajno iz tujine, ki nimajo kritja in za katere se pri nadaljnjem preverjanju izkaže, da so ponarejeni, pogoste so tudi zlorabe internetnega bančništva, zlorabe bančnih kartic, primeri tako imenovanih »nigerijskih goljufij« ter primeri organiziranja denarnih verig in nedovoljenih iger na srečo.

Neprijavljeni prihodki oz. prihodki iz neregistriranih dejavnost se običajno zaznajo v informacijah, kjer se iz analize prometa na računih fizičnih oseb ugotovi nesorazmerje med prihodki, ki jih osebe prijavijo pristojnim organom (FURS), in dejanskim prometom na računu. Razliko med tema kategorijama lahko predstavljajo neprijavljeni prihodki, ki lahko vsebujejo tudi elemente kaznivega dejanja davčne zatajitve. V teh primerih je iz prometa na računih fizičnih oseb razvidno bistveno odstopanje od običajnega prometa, kot je viden na računih drugih fizičnih oseb. Pogosta zaznana oblika neprijavljenih prihodkov je tudi poslovanje na nerezidenčnih računih tujih pravnih ali fizičnih oseb v RS, kjer se s tem poslovanjem prikrijejo dejanski prihodki pred pristojnimi organi v državah, kjer je pravna oseba registrirana ali katere rezident je fizična oseba.

Mednarodni davčni vrtiljaki oz. uporaba kanalskih družb so ugotovljeni v informacijah, kjer zaznamo, da se preko računa slovenske družbe izvaja kroženje sredstev iz tujine v Slovenijo in nazaj v tujino. Pogosto zaznamo predvsem prilive sredstev iz Italije, katerim večinoma sledijo odlivi sredstev nazaj v Italijo ali druge države EU. Ocenjujemo, da se v teh primerih lahko izvajajo aktivnosti prenosov sredstev, ki so povezane z mednarodnimi davčnimi vrtiljaki, pri čemer so slovenske družbe, ki so vpletene v te aktivnosti, praviloma družbe tipa »kanalska družba«.

Odlivi sredstev na osebne račune, katerim sledijo dvigi gotovine, so običajno zaznani v informacijah, ko se z računa družbe vršijo odlivi na račun fizične osebe, pri čemer ni jasna ekonomska in pravna podlaga za te odlive in bi tovrstni odlivi lahko pomenili tudi oškodovanje družbe ali neupravičeno zmanjšanje davčne osnove družbe.

Kroženje sredstev, kot skupna značilnost, je bilo v letu 2017 zaznано v 3 informacijah. Gre za primere, kjer ugotovimo, da se med računi pravnih in fizičnih oseb izvršujejo transakcije kroženja sredstev, kjer se praviloma ena in ista sredstva obrača med različnimi/istimi večinoma povezanimi pravnimi in fizičnimi osebami. V primerih tovrstnih transakcij kroženja sredstev na Uradu ne ugotovimo nobenega ekonomskega smisla za izvrševanje teh transakcij, ocenjujemo pa, da gre lahko za fiktivno ustvarjanje obveznosti/terjatev do družb ali umetno prikazovanje večjega prometa družb, kot je dejanski, kjer so v ozadju lahko tudi pripravljala dejanja za morebitne goljufije ali kakšna druga kazniva dejanja.

Izogibanje plačevanja obveznostim je skupna značilnost, ki je običajno ugotovljeno v primerih, ko osebe, ki so bodisi lastniki ali zaposleni v dejavni in poslujoči družbi, del sredstev, ki najverjetneje izvira iz poslovanja družb, preusmerijo na svoj osebni račun ali na račun povezane osebe, namesto na račun poslujoče družbe. Prav tako se to dogaja v primerih, ko pravne ali fizične osebe, ki imajo blokirane račune, svoje tekoče poslovanje izvajajo na računih povezanih pravnih ali fizičnih oseb. Razlogov za to je lahko več, najpogostejša sta po naši oceni prikrivanje prometa pred pristojnimi institucijami (FURS) ali blokada računov in izvršbe, katerim posledično sledi prenos prometa oz. poslovanja na druge račune.

3.1.5.2 Analiza informacij poslanih Finančni upravi RS (FURS)

Urad v primerih, ko na podlagi zbranih podatkov presodi, da so v zvezi z neko transakcijo, sredstvi ali osebo podani razlogi za sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, o tem v skladu s 102. členom ZPPDFT-1, posreduje pisno informacijo FURS in Policiji.

Kot smo že navedli, je Urad v letu 2017 v zvezi z ugotovljenimi sumi storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1 FURS-u posredoval 66 pisnih informacij. Informacije Urada so se, podobno kot v preteklih letih, nanašale na ugotovljene sume zatajitve davčnih obveznosti tako fizičnih, kot pravnih oseb, in sicer tako na področju posrednih kot tudi neposrednih davkov.

V zadevah, ki so bile povezane s sumi davčne zatajitve pri fizičnih osebah, so se naše ugotovitve največkrat nanašale na sume zatajitve dohodninskih obveznosti, prikritih izplačil dobičkov, utaj kapitalskih dobičkov, v več zadevah pa smo ugotovili razkorak med premoženjem davčnega zavezanca in prijavljenimi dohodki davčni upravi.

Podobno kot v preteklih letih so se v zadevah, povezanih z zatajitvijo davčnih obveznosti pri pravnih osebah, naše ugotovitve nanašale na sume poslovanja slamnatih družb, kanalskih podjetij, izdajo fiktivnih faktur, sume utajevanja davka na dodano vrednost in gotovinskega poslovanja, ki najverjetneje ni knjiženo v poslovnih knjigah poslovnih subjektov.

Že v preteklih letih se je Urad, ki deluje kot posrednik med finančnim sistemom in organi pregona, izkazal kot izredno uspešen in učinkovit pri odkrivanju različnih oblik davčnih utaj in davčnih goljufij. Podobno tudi letos ugotavljamo, da se je FURS na naše informacije odzval hitro in učinkovito. V zvezi z osebami iz informacij Urada v letu 2017 je FURS v delu zadev že uvedel določene ukrepe in postopke, preostali del zadev pa uvrstil v letne načrte. Ugotovitve in izvedene ukrepe finančne uprave opisujemo v nadaljevanju.

Urad od FURS-a enkrat letno prejme povratno informacijo o ugotovitvah in izvedenih ukrepih v zvezi z osebami, ki jih je v svojih izdelkih navajal Urad. Iz te povratne informacije FURS-a izhaja, da je bil v zvezi z več osebami, ki se pojavljajo tudi v izdelkih Urada, že uveden davčni inšpekcijski nadzor ali preiskava. FURS je v svojih postopkih ugotovil več nepravilnosti in izvedel več ukrepov:

- v 1 primeru je bila na Policijo podana kazenske ovadbe,
- v 8 primerih so bili podani predlogi za uvedbo postopka o prekršku,
- v 18 primerih so bile naknadno obračunane davčne obveznosti (predvsem iz naslova DDPO, DDV, dohodnine).

Naknadno ugotovljene in obračunane davčne obveznosti so v letu 2016 znašale 17.165.479 EUR in sicer je šlo za neposredne finančne učinke v višini 17.165.479 EUR ter posredne finančne učinke v višini 1.252.545 EUR.

Iz zgoraj opisanega izhaja, da Urad poleg temeljne vloge odkrivanja in preprečevanja kaznivega dejanja pranja denarja, igra pomembno vlogo tudi pri odkrivanju in preprečevanju drugih kaznivih dejanj, med drugim tudi davčnih zatajitev. Sodelovanje Urada s FURS lahko ocenimo kot zgledno in učinkovito.

3.1.6 Izvajanje pooblastila za začasno ustavitev izvršitve transakcij

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma v 96. členu določa, da lahko Urad, če oceni, da je podan utemeljen sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, odredi začasno ustavitev izvršitve transakcije, vendar največ za 3 (tri) delovne dni. Urad je navedeno pooblastilo v letu 2017 uporabil v 17 zadevah, ko je v breme 19 bančnih računov 2 domačih in 9 tujih fizičnih oseb ter 7 domačih pravnih oseb zaustavil izvršitev transakcij v skupni višini 813.134 EUR in 5.052 AUD. V delu teh primerov je tožilstvo pred potekom začasne zaustavitve transakcije predlagalo začasno prepoved razpolaganja z vsemi sredstvi na računih, sodišča pa so na predlog tožilstva izdala odredbe o začasnem zavarovanju sredstev na računu.

3.1.7 Vrednost začasno zavarovanega premoženja v zadevah s področja pranja denarja

V letu 2017 so sodišča na predlog tožilstev v zadevah, v katerih se obravnava kaznivo dejanje pranja denarja, začasno zavarovala premoženje v skupni višini 129.298 EUR in 30.822 USD. Del tega zavarovanega zneska se nanaša na premično in nepremično premoženje, katerega dejanska vrednost je lahko drugačna kot je navedena v odredbah o začasnem zavarovanju. Začasno zavarovanje se nanaša na 6 domačih fizičnih oseb, ki jih tožilstvo zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja obravnava v 6 zadevah. Ugotavljamo, da je število izdanih odredb za začasno zavarovanje kot tudi število oseb ter skupni znesek zopet upadlo glede na prejšnje leto. **Navedeno pomeni, da v zadevah, povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja, že tretje leto zapored ugotavljamo upad ukrepov začasnega zavarovanja, in sicer tako glede števila izdanih odredb, kot tudi števila oseb in zneskov.**

V nadaljevanju v Tabeli 9 prikazujemo vrednost premoženja, ki je še vedno zavarovano z odredbami sodišč po stanju na dan 31. 12. 2017, ne glede na to, kdaj je pričel veljati ukrep začasnega zavarovanja. Zneske začasno zaseženega denarja v valutah, ki več ne obstajajo, smo pretvorili v sedaj veljavne valute (valute SIT, DEM, ITL in ATS, smo pretvorili v EUR).

Tabela 9: Pregled začasno zaseženega premoženja v Sloveniji in tujini na dan 31. 12. 2017, po valutah in vrsti premoženja

VRSTA ZASEŽENEGA PREMOŽENJA		ZNESEK	VALUTA
Nepremičnin+VP+delež podjetij+vozila		8.118.302	EUR
Druge oblike premoženja		1.107.000	USD
Denarna sredstva	Gotovina in sredstva na bančnih računih	24.741.530	EUR
		349.246	USD
		61.055	CHF
SKUPAJ		34.129.223	EUR

Iz tabele je razvidno, da je konec leta 2017 znašal **znesek začasno zavarovanega premoženja 34.129.223 EUR** (tuje valute preračunane po srednjem tečaju ECB na dan 31. 12. 2017, oziroma po tečaju, ki je veljal ob zamenjavi valut). Največji del tega premoženja se nanaša na začasno zavarovanje premoženja v obliki knjižnega denarja in v manjši meri gotovine, v skupni višini **25.087.882 EUR** ter na prepoved razpolaganja z vrednostnimi papirji, nepremičninami, vozili in deleži podjetij v skupni vrednosti **8.118.302 EUR**, medtem ko se začasen zaseg premoženja v višini **1.107.000 USD** nanaša na znesek, s katerim je bila kupljena terjatev.

Dejanskega zneska začasno zavarovanega premoženja ni mogoče podati. V nekaterih primerih se namreč odredbe sodišč o začasnem zavarovanju nanašajo tudi na nepremičnine ali vrednostne papirje, katerih vrednost niha, kot tudi vrednostne papirje, ki ne kotirajo na ljubljanski borzi in deleže družb, katerih vrednost lahko ocenimo le po knjigovodski vrednosti. Hkrati tožilstva in sodišča določajo znesek začasnega zavarovanja na podlagi zneska protipravno pridobljene premoženjske koristi, ki pa je v večini primerov precej višja kot je dejanska vrednost premičnega in nepremičnega premoženja, na katerega se ukrep nanaša.

V zvezi s skupnim zneskom še vedno začasno zavarovanih sredstev ugotavljamo, da je le-ta glede na prejšnje leto zopet upadel, pri čemer je največji del tega zmanjšanja povzročilo prenehanja začasnega zavarovanja zneska v višini **4.760.085 EUR**, ki je bil zavarovan na podlagi konvencije Sveta Evrope o pranju odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivimi dejanji.

3.1.8 Vrednost odvzetega premoženja v zadevah s področja pranja denarja

Sodišča so v letu 2017 v 11 pravnomočnih sodbah zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 odredila poleg zapornih kazni tudi odvzem in vrnitev premoženja, ki izvira iz kaznivih dejanj, ter hkrati izrekla tudi stranske denarne kazni. Na tem mestu navajamo le podatke o finančnih učinkih sodb, medtem ko ostale podatke iz pravnomočnih sodb predstavljamo v poglavju 4.1.5.

S sodbami izrečenimi v letu 2017 je bilo odvzeto premoženje v skupnem znesku v višini **61.777 EUR**, od katerega se premoženje v višini 43.000 EUR nanaša na nepremičnino. Hkrati s tem so sodišča v teh sodbah odredila tudi vračilo protizakonito pridobljenih sredstev v skupni višini **21.627.392 EUR** in izrekla stranske denarne kazni v skupni višini **65.860 EUR**.

Skupno so sodišča do konca leta 2017 v vseh pravnomočnih obsodilnih sodbah zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja, skupaj z zadevami, ki se niso končale s pravnomočno sodbom, pa je bilo v njih premoženje odvzeto na podlagi 498a. člena ZKP, odvzela 4.513.377 EUR, odredila vrnitev 29.252.494 EUR protipravno pridobljene koristi in izrekla za 1.007.472 EUR stranskih denarnih kazni.

Kljub zadovoljivemu skupnemu številu sodb ter odvzetih sredstev na Uradu opažamo precejšen razkorak med višino začasno zaseženih sredstev na letni ravni ter zneskom odvzetega premoženja. Hkrati ugotavljamo, da v nekaterih sodbah ni izrekov o odvzemu sredstev kljub temu, da so bile v teh zadevah izdane odredbe o začasnem zavarovanju sredstev.

3.1.9 Tipologija sumljivih transakcij

Na podlagi opravljene analize 172 pisnih obvestil o sumljivih transakcijah, ki smo jih posredovali pristojnim organom (policija/tožilstvo) smo ugotovili, da se tipologija obravnavanih sumljivih transakcij v primerjavi s prejšnjim letom ni bistveno spremenila. Med pojavnimi oblikami in tehnikami pranja

denarja so bile pri večini obravnavanih zadev še vedno uporabljene nekatere klasične tehnike, ki so značilne za prvo (*»placement«*) in drugo (*»layering«*) fazo pranja denarja, v nekaterih primerih pa so bile po naših ugotovitvah uporabljene vse tri faze pranja denarja.

O določeni **tipologiji** pranja denarja govorimo takrat, ko zaznamo vzorec ali serijo podobnih **postopkov (metod)** prikrivanja nezakonitega izvora denarja ali drugega premoženja, ki vključujejo naslednje **osnovne elemente tipologije**:

- **mehanizem pranja denarja predstavlja okolje oziroma sistem, kjer se delno ali v celoti izvajajo aktivnosti pranja denarja** in ga predstavljajo predvsem naslednje kategorije: finančne institucije (banke, hranilnice, borzno posredniške družbe, leasing hiše), notarji, odvetniki, fizične osebe, pravne osebe oziroma družbe (domače in tuje družbe, slamnate in off-shore družbe), sistemi za prenos denarja (Western Union, MoneyGram), trgovina s plemenitimi kovinami, igralnice in casinoji, ipd.;
- **tehnika pranja denarja je način izvajanja aktivnosti pranja denarja**, ki jo predstavljajo predvsem naslednje kategorije: dvigi gotovine, pologi gotovine, elektronski prenosi sredstev med računi (*»wire transfers«*), uporaba alternativnih sistemov za prenos sredstev, prenos sredstev med državami, prenos gotovine preko državne meje, menjava valut, drobljenje zneskov, prikrivanje preko tretjih oseb, ipd.;
- **instrument pranja denarja je nosilec vrednosti, ki se uporablja za aktivnosti pranja denarja** in ga predstavljajo predvsem naslednje kategorije: gotovina (denar), čeki, menice, vrednostni papirji, naložbeno zlato ali plemenite kovine, nepremičnine, vozila in plovila, podjetja, ipd..

Za razumevanje predstavljenih tipologij pranja denarja ter z njimi povezanih osnovnih elementov je potrebno poudariti, da se lahko v posamezni zadevi pojavlja več osnovnih elementov tipologije, zato seštevek le-teh ne predstavlja tudi skupnega števila zadev, saj je v posamezni zadevi lahko ugotovljenih več osnovnih elementov tipologije. Glede na prisotnost posameznih osnovnih elementov tipologij pranja denarja v letu 2017 smo ugotovili naslednje:

Najbolj pogosto uporabljeni **mehanizmi pranja denarja** v letu 2017 so naslednji:

- **finančne institucije** (banke in hranilnice): ugotovili smo, da je bilo v 161 zadevah od 183 zadev uporabljen finančni (bančni) sistem. V preostalih zadevah smo zaznali posamezne uporabe igralnic, alternativnih sistemov za prenos sredstev kot sta MoneyGram in Western Union, uporabe igralnic in casinojev ter uporabo dejavnosti prometa s plemenitimi kovinami (naložbeno zlato). Med storitvami finančnih (bančnih) institucij oziroma finančnega sistema so bili večinoma uporabljeni računi družb in fizičnih oseb pri bankah, od tega so bili v najmanj 77 zadevah uporabljeni računi v tujini, kar pomeni, da so tuje pravne ali fizične osebe uporabljale račune v Sloveniji ali pa so slovenske pravne in fizične osebe uporabljale račune v tujini;
- **fizične osebe** so bile uporabljene v 146 zadevah. Način uporabe je bil različen, bodisi kot lastno pranje (*angl. »self laundering«*), kadar fizična oseba izvrši tako predhodno kaznivo dejanje kakor tudi kaznivo dejanje pranja denarja, bodisi uporaba fizičnih oseb kot pooblaščenec ali uporaba fizičnih oseb kot tretjih oseb, preko katerih so se izvrševale aktivnosti pranja denarja;
- **pravne osebe** so bile uporabljene v 104 zadevah, od tega so bile v najmanj 21 zadevah uporabljene slamnate družbe ter v najmanj 13 zadevah off shore družbe.

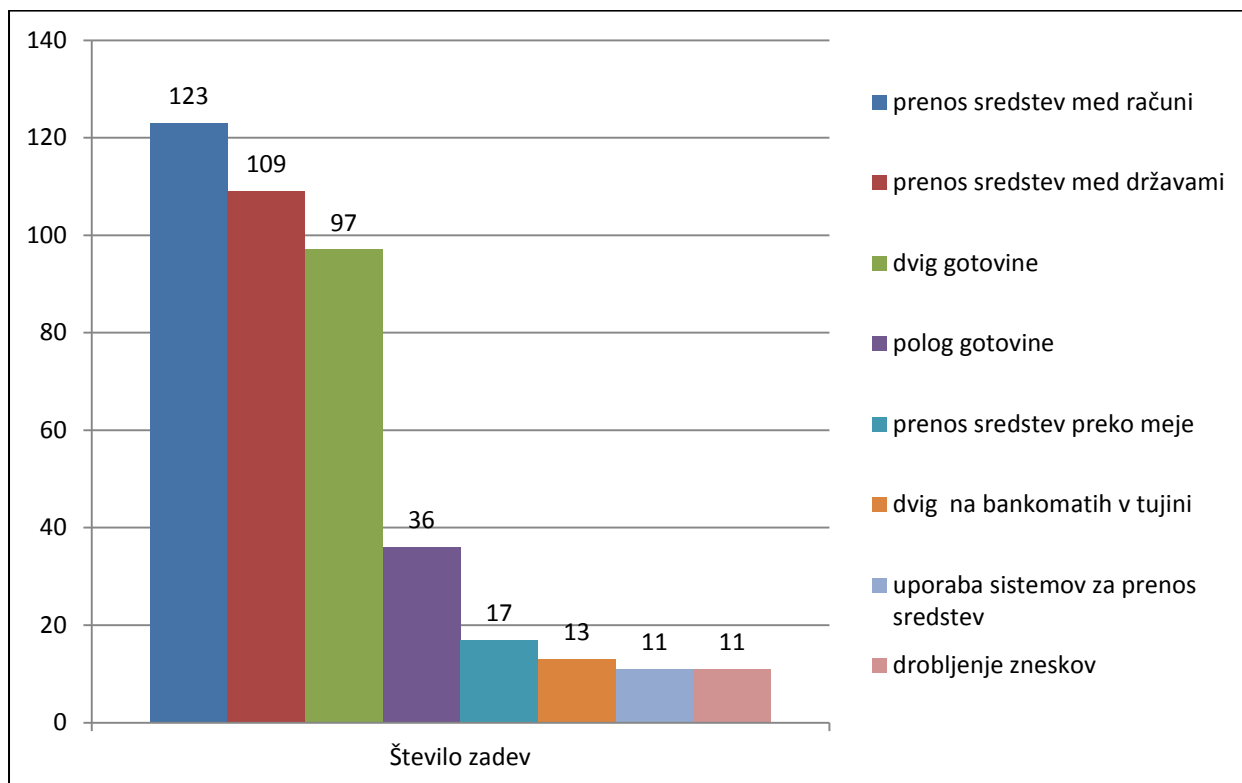
V letu 2017 se med najpogostejše zaznanimi **tehniki** pranja denarja pojavljajo naslednje tehnike pranja (ugotovljene v več kot v eni zadevi):

- **prenos sredstev med računi** (ugotovljeno v približno 68% zadev),
- **prenos sredstev med državami** (ugotovljeno v približno 60% zadev),
- **dvigi gotovine iz računov** (ugotovljeno v približno 54% zadev),
- **pologi gotovine** (ugotovljeno v približno 20% zadev),
- **prenosi sredstev preko državne meje** (ugotovljeno v približno 9% zadev),
- **dvigi gotovine na bankomatih v tujini** (ugotovljeno v približno 7% zadev),
- **uporaba sistemov za prenos denarja (MoneyGram, Western Union)** (ugotovljeno v približno 6% zadev),
- **drobljenje zneskov in izmikanje identifikaciji** (ugotovljeno v približno 6% zadev),
- **uporaba fiktivnih pogodb** (ugotovljeno v približno 4% zadev),
- **lažni prikazi namena transakcij** (ugotovljeno v približno 4% zadev),
- **prikrivanje preko tretjih oseb** (ugotovljeno v približno 4% zadev),
- **investiranje v nepremičnine** (ugotovljeno v približno 3% zadev),
- **uporaba predplačniških plačilnih kartic** (ugotovljeno v približno 3% zadev)

- **uporaba sredstev za gospodarsko poslovanje** (ugotovljeno v približno 2% zadev).

Največkrat uporabljene tehnike pranja denarja v letu 2017 predstavljamo v nadaljevanju tudi v naslednjem grafu.

Graf 4: Največkrat uporabljene tehnike pranja denarja v letu 2017

Poleg zgoraj navedenih tehnik pranja denarja smo v posameznih zadevah ugotovili še nekatere druge tehnike pranja denarja, kot so: **uporaba pooblaščenec, investiranje v zlato in vrednostne papirje, uporaba sefa, uporaba čekov ali menic, ustvarjanje lažnih obveznosti, uporaba virtualnih valut, menjava valut ter bankovcev.**

Kot največkrat uporabljen **instrument** pranja denarja, ki ga zasledimo pri skoraj vseh obravnavanih zadevah sumov pranja denarja v letu 2017, se ponovno pojavlja **denar**. Poleg denarja smo v posameznih zadevah zaznali še uporabo **nepremičnin, naložbenega zlata oziroma zlatih palic ter virtualnih valut.**

Kot že omenjeno je bila analiza navedenih tipologij izdelana na podlagi ugotovitev Urada v zadevah, ki so smo jih zaradi nekaterih razlogov za sum pranja denarja posredovali v nadaljnjo obravnavo policiji/tožilstvu, kar pa ne pomeni, da policija je ali bo v zadevi potrdila sume Urada in na tožilstvo podala kazensko ovadbo za pranje denarja. Upoštevati je treba, da lahko kriminalistična preiskava, ki jo izvede policija, tudi ovrže razloge za sum Urada. Ugotavljamo tudi, da se v posamezni zadevi običajno pojavlja več različnih tehnik, oziroma različne kombinacije zgoraj naštetih tehnik pranja denarja, ki jih pogosto uporabljajo med seboj povezane pravne in fizične osebe.

Skupne značilnosti obravnavanih sumljivih transakcij (**tipologije**), ki so bile z našimi 181 obvestili o sumljivih transakcijah leta 2017 posredovane policiji/tožilstvu, lahko razvrstimo po naslednjih področjih:

- **zloraba/uporaba bančnih računov fizičnih oseb** (ugotovljeno v približno 57% vseh zadev),
- **zloraba/uporaba bančnih računov pravnih oseb** (ugotovljeno v približno 48% vseh zadev), od tega:
 - **zloraba/uporaba računov slamnatih družb** (ugotovljeno v približno 12% vseh zadev),
 - **zloraba/uporaba računov off-shore družb** (ugotovljeno v približno 7% vseh zadev),
- **zloraba/uporaba računov slamnatih družb in fizičnih oseb v povezavi s sredstvi in družbami iz sosednjih držav** (ugotovljeno v približno 28% vseh zadev),
- **goljufije in tatvine povezane z zlorabo internetnega bančništva ali elektronske pošte** (ugotovljeno v približno 12 % vseh zadev),
- **drobljenje zneskov in izmikanje identifikaciji** (ugotovljeno v približno 6% vseh zadev),

- **uporaba sistemov za prenos sredstev/denarja** (ugotovljeno v približno 6% vseh zadev),
- **menjava valut** (ugotovljeno v približno 1% vseh zadev).

Podrobne značilnosti zgoraj navedenih ugotovljenih tipologij smo že opisali v prejšnjih letnih poročilih o delu Urada prav tako pa se njihova obrazložitev nahaja na spletni strani Urada. Ugotavljamo namreč, da se glavne značilnosti tipologij bistveno ne spreminjajo, spreminja se samo pogostost zaznave posamezne tipologije.

3.2 ŠTEVILO DRUGIH ZADEV, Odstopljenih v obravnavo pristojnim organom

V zgornjih poglavjih smo navedli in analizirali zadeve, ki sodijo v pristojnost Urada. Poleg zadev, povezanih s sumom pranja denarja, smo v Uradu leta 2017 prejeli tudi 18 prijav sumov storitve različnih kaznivih dejanj, za katere Urad ni pristojen. Vse te prijave smo na podlagi 145. člena Zakona o kazenskem postopku odstopili v nadaljnjo obravnavo UKP MNZ in/ali drugim pristojnim organom.

4 SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI PRI ODKRIVANJU, PREISKOVANJU IN PREGONU PRANJA DENARJA

V Uradu smo v obravnavanem obdobju pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj pranja denarja aktivno sodelovali predvsem z UKP MNZ (Policijo), Specializiranim državnim tožilstvom, Banko Slovenije, ATVP, FURS in SOVO. V konkretnih zadevah smo sodelovali tudi s kriminalisti iz več policijskih uprav ter celo policijskih postaj in drugimi državnimi tožilci. Sodelovanje z navedenimi državnimi organi je potekalo na ravni predstojnikov in na operativni ravni med pooblaščenimi predstavniki organov.

Urad je v letu 2017 izdal 11 soglasij za sodelovanje v specializiranih preiskovalnih skupinah, ki so bile vse, razen ene, ustanovljene kot finančno preiskovalne skupine po ZOPNI. Do konca leta 2017 je Urad skupno sodeloval v 45 specializiranih skupinah, od katerih jih je bilo 32 ustanovljenih v skladu z ZOPNI. Sodelovanje s Policijo lahko na splošno ocenimo kot dobro, saj je sodelovanje potekalo tako na ravni konkretnih zadev, kot tudi na ravni medsebojnega usposabljanja, kot tudi skupnega usposabljanja zavezancev po ZPPDFT-1.

Iz prejetih podatkov s strani Policije in tožilstva izhaja, da je Policija v letu 2017 podala **41 kazenskih ovadb zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja**, medtem ko tožilstvo v letu 2017 samostojno ni pričelo nobenega predkazenskega ali kazenskega postopka za pranje denarja. V 5 zadevah, v katerih je že potekal kazenski postopek, pa so se sodišča odločila, da bodo postopek zoper nekatere osebe izločila. **V letu 2017 so se tako pričeli postopki v 46 zadevah, v katerih so se v predkazenskem ali kazenskem postopku obravnavali sumi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1.**

V nadaljevanju podajamo podrobnejšo oceno delovanja tistega dela boja proti pranju denarja, ki se nanaša na policijo, državno tožilstvo in pravosodje, medtem ko smo sodelovanje s FURS že navedli v poglavju 3.1.5.2.

4.1 KAZNIVA DEJANJA IN IZVAJANJE 121. ČLENA ZPPDFT-1

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma v 121. členu ZPPDFT-1, določa, da so zaradi centralizacije in analize vseh podatkov s področja pranja denarja sodišča, državna tožilstva in drugi državni organi Uradu dolžni posredovati podatke o kaznivih dejanjih pranja denarja in kršitev ZPPDFT-1. Državni organi so na podlagi tega člena Uradu dolžni določene podatke posredovati tekoče, in enkrat letno Urad obvestiti o ugotovitvah v zvezi s prejetimi obvestili in informacijami, državna tožilstva in sodišča pa o osebah in postopkih, zoper katere teče pred kazenski ali kazenski postopek ali postopek o prekršku.

Kot smo že navedli je Policija v okviru svojih pooblastil v letu 2017 podala kazenske ovadbe ali pričela s kazenskimi postopki v 41 zadevah zoper 84 fizičnih in 3 pravne osebe, ki se nanašajo na sume storitve kaznivega dejanja pranja denarja, medtem ko so sodišča iz že obstoječih 5 kazenskih postopkov izločila pregon zoper nekatere osebe. Tako so bili v Sloveniji v obdobju 1995-2016 zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja pričeti predkazenski ali kazenski postopki v 558⁷ zadevah.

V nadaljevanju ločeno navajamo podatke o vloženi kazenskih ovadbah Policije, samostojno začetih postopkih tožilstva in pojasnujemo sodelovanje Urada v teh zadevah.

4.1.1 Statistični podatki Policije o kaznivih dejanjih pranja denarja

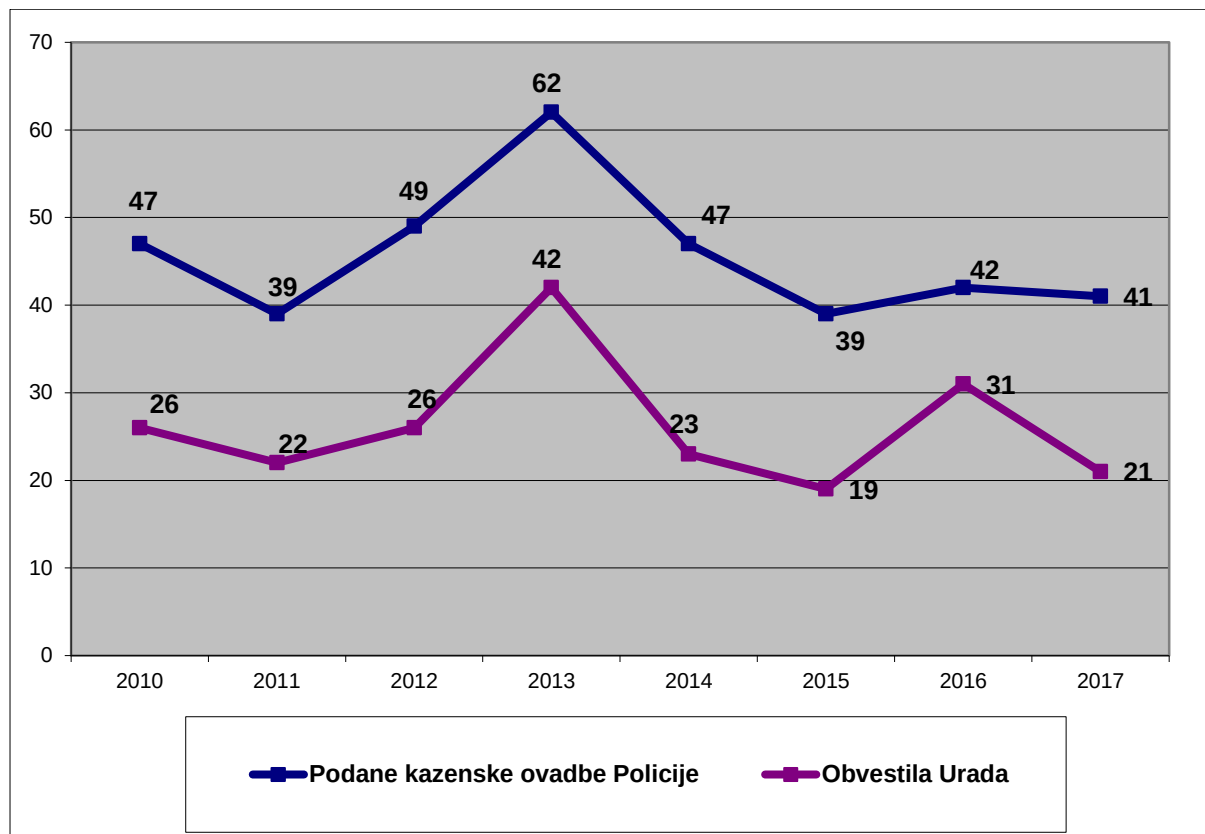
Na podlagi podatkov o podanih kazenskih ovadbah, ki jih mora Policija tekoče posredovati Uradu ugotavljamo, da je Policija v letu 2017 podala 41 kazenskih ovadb za kaznivo dejanje pranja denarja, kar je praktično enako kot leta 2016, ko jih je podala 42. Po naši oceni je takšno število podanih kazenskih ovadb zadovoljivo.

V obdobju 2010 - 2017 je Policija skupno podala **366 kazenskih ovadb** (od 1995 dalje 441) zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja, kar je 80% vseh začetih postopkov (555) po kaznivem dejanju pranja denarja v tem obdobju. Preostale postopke je pričelo tožilstvo

⁷ V letu 2016 smo dodali še eno zadevo, o kateri so nas državni organi obvestili naknadno.

samostojno. Število podanih kazenskih ovadb Policije zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v posameznem letu za obdobje 2010 – 2017 prikazujemo v naslednjem grafu.

Graf 5: Število podanih kazenskih ovadb Policije za kaznivo dejanje pranja denarja v obdobju 2010 – 2017

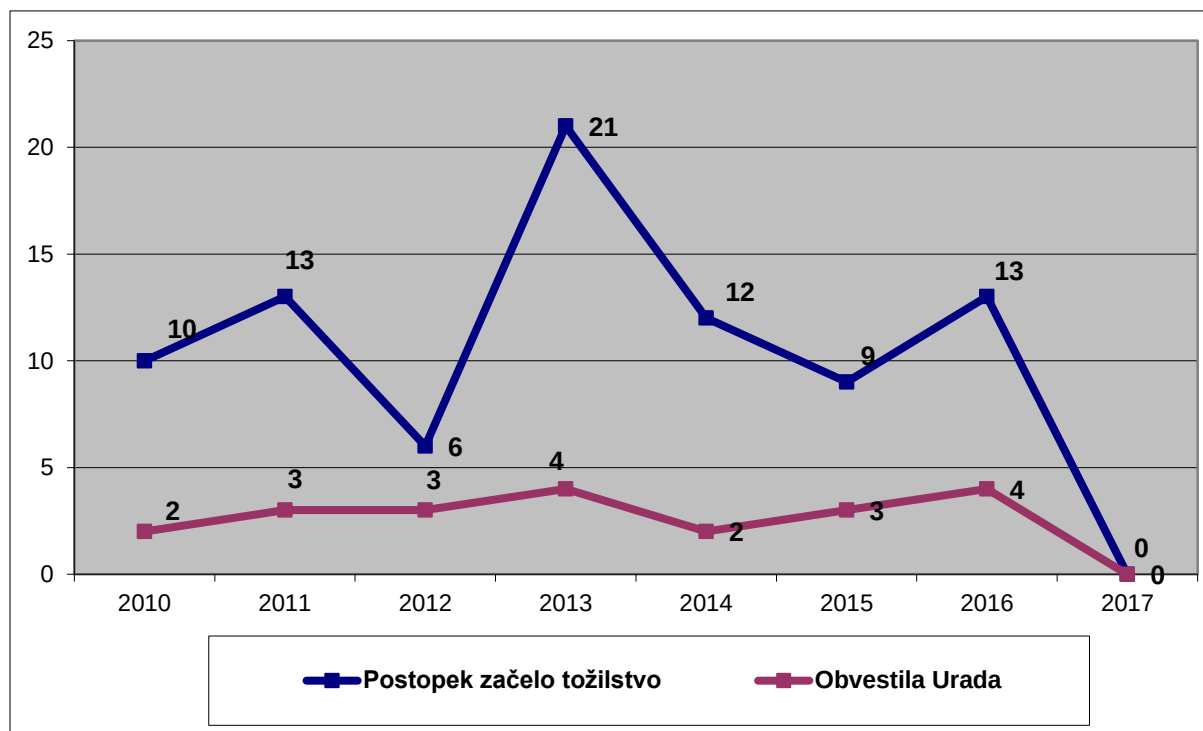
Policija je v letu 2017 podala skupno 41 kazenskih ovadb zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja. Iz grafa je razvidno, da je v prejšnjih letih približno polovica vseh podanih kazenskih ovadb zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja temeljila na obvestilih Urada, z nekaterimi izjemami (2016) se je to razmerje ohranilo tudi v letu 2017.

4.1.2 Statistični podatki tožilstev o kaznivih dejanjih pranja denarja

Tožilstvo v predkazenskem postopku pri odkrivanju kaznivih dejanj usmerja delo Policije, kot organ pregona pa na podlagi kazenskih ovadb Policije preiskovalnemu sodniku predlaga uvedbo sodne preiskave ali pa zoper osumljence vlaga direktne obtožnice. Tožilstvo tako sodeluje v vseh fazah predkazenskega in kazenskega postopka kot je razvidno iz točke 4.1.4, v kateri opisujemo faze postopkov v zadevah povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja. V nadaljevanju navajamo le podatke, ko so tožilstva sama začela postopek brez predhodne kazenske ovadbe Policije za pranje denarja.

Iz podatkov tožilstva posredovanih Uradu je razvidno, da tožilstva v letu 2017 sama, brez predhodne kazenske ovadbe Policije, niso pričela nobenega novega predkazenskega ali kazenskega postopka. Tožilstva so v obdobju 2010 - 2017 brez predhodne ovadbe Policije sama začela postopke v **84 zadevah** (od tega 21 na podlagi obvestil ali informacij Urada) kar prikazujemo po posameznih letih v naslednjem grafu.

Graf 6: Število samostojno začeti postopkov s strani tožilstva za kaznivo dejanje pranja denarja (brez predhodno podane kazenske ovadbe Policije za pranje denarja) v obdobju 2010-2017

Zgoraj navedeni podatki tožilstva so precej zaskrbljujoči, saj so tožilstvo v prejšnjih sedmih letih pričela samostojno s pregonom kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 povprečno v 12 zadevah letno. Urad nima podatkov, na podlagi katerih bi lahko ugotovili vzroke za ta precejšen padec. O naših ugotovitvah bomo seznanili Vrhovno državno Tožilstvo. Navedeni podatek, vsaj za enkrat, ne moremo opredeliti kot zmanjšanje dela tožilstev v zvezi s pregonom kaznivega dejanja pranja denarja. Povsem mogoče je namreč, da so tožilstva v zvezi s pranjem denarja dajali Policiji bolj natančne usmeritve, ki so se odrazile v ovadbah Policije.

V letu **2017 se je tako pričelo 46 postopkov v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja**, pri katerih je s 24 obvestili in informacijami sodeloval tudi Urad. Ugotavljamo, da se je trend povečevanja predkazenskih in kazenskih postopkov, povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja, ki smo ga zaznavali vse od leta 2010 dalje, ustavil. Letno povprečje novih zadev v obdobju 2010-2016 je namreč znašalo okoli 58 zadev, kar za leto 2017 pomeni 20% padec od tega povprečja. Kot smo že navedli pri zgornjih ugotovitvah v zvezi s tožilstvi, bo Urad o trendu zmanjševanja na novo pričetih postopkov seznanil tako tožilstvo kot tudi Policijo in skupaj z njima poskušal ugotoviti razloge za ta upad začeti postopkov v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja po 245. členu KZ-1.

Kljub navedenemu lahko ugotovimo, da se je v zadnjih petih letih pričelo 296 postopkov v zvezi s pranjem denarja, kar je več kot polovica od vseh 558 postopkov od 1995 daje.

4.1.3 Kazenske ovadbe in postopki povezani s pranjem denarja, glede na vir začetnega podatka

V skladu z ZKP je za odkrivanje kaznivih dejanj, med katerimi so tudi kazniva dejanja pranja denarja pristojna Policija, medtem ko je tožilstvo pristojno za pregon kaznivih dejanj. Kaznivo dejanje pranja denarja je bilo v Sloveniji prvič opredeljeno v Kazenskem zakoniku iz leta 1995. Istega leta je pričel veljati tudi prvi Zakon o preprečevanju pranja denarja. Zakon je v skladu z mednarodnimi standardi v Sloveniji uveljavil sistem boja proti pranju denarja, ki je določeno vlogo pri odkrivanju pranja denarja namenil tudi zavezancem (finančnim in nefinančnim institucijam), in sicer predvsem kot obveznost sporočanja sumljivih transakcij Uradu. S tem se je obveznost zaznavanja razlogov za sum pranja denarja prenesla tudi na zavezance in Urad. To pomeni, da je za učinkovito odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj pranja denarja pomembno dobro sodelovanje zavezancev in Urada na eni strani ter Urada, Policije in tožilstva na drugi strani. V nadaljevanju zato navajamo statistične podatke

o številu in deležu zadev, pri katerih je s svojimi obvestili sodeloval tudi Urad, kot posrednik med zavezanci po ZPPDFT-1 ter organi odkrivanja in pregona (Policija, tožilstvo). V Tabeli 10 prikazujemo število vseh začelih predkazenskih ali kazenskih postopkov v letu 2017 zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, glede na izvor začetnega podatka o razlogih za sum pranja denarja, ki je sprožil preiskovanje Policije in pregon tožilstva v smeri dokazovanja storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1.

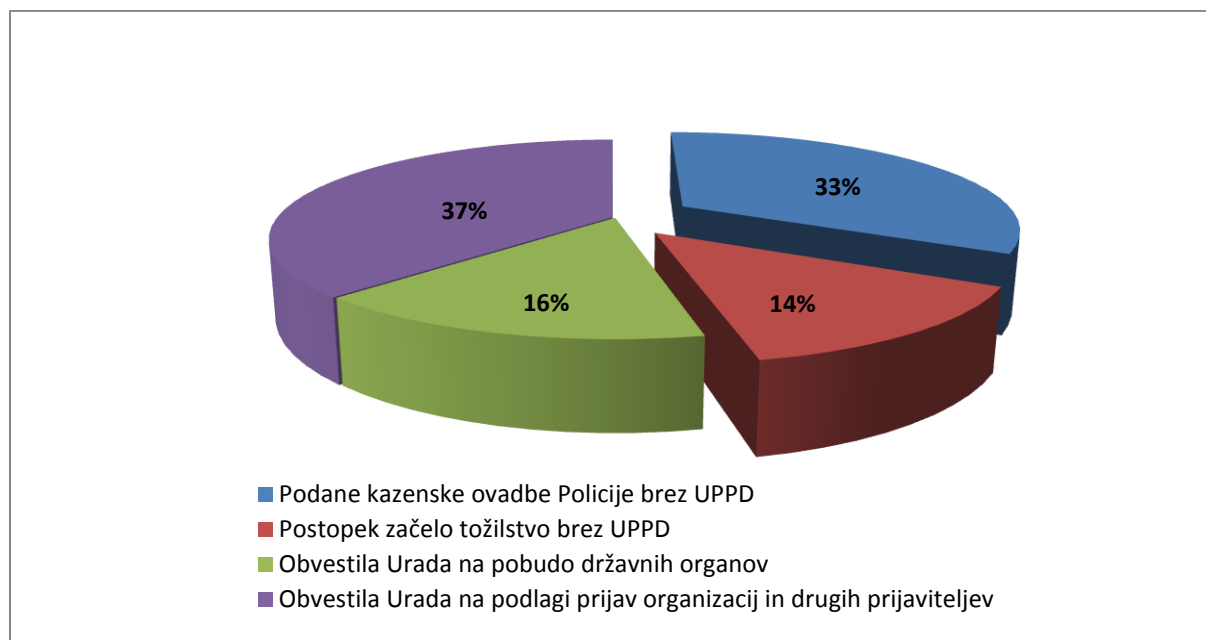
Tabela 10: Število vseh začelih postopkov zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja v letu 2017 glede na vir podatkov (zaznave razlogov za sum)

Vir podatkov	Prijavitelj Uradu	Število zadev	Delež
Obvestila in informacije Urada	Organizacije	18	39,13%
	Pobuda Policije/Tožilstva	6	13,04%
Sodišče - izločitev		5	10,86%
Policija samostojno		17	36,95%
SKUPAJ		46	100,00%

Iz tabele je razvidno, da je **24 zadev (ali 52,17%)**, od skupno 46 novih zadev v letu 2017 zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, **temeljilo na obvestilih in informacijah Urada**. Od vseh zadev s področja pranja denarja v letu 2017 se jih je 18 začelo na podlagi sporočenih podatkov, ki so jih Uradu v obliki sporočenih sumljivih transakcij posredovali zavezanci iz ZPPDFT-1, medtem ko je Urad v 6 primerih pričel z zbiranjem podatkov na pobudo Policije ali tožilstva. Policija je v letu 2017 povsem samostojno (brez sodelovanja Urada) pričela predkazenski postopek zaradi pranja denarja v 17 zadevah, medtem ko še 5 postopkov beležimo zaradi odločitev sodišč o izločitvi kazenskega pregona. V letu 2017 se je 40% predkazenskih postopkov začelo na podlagi informacij, ki so jih Uradu sporočili zavezanci.

V spodnjem grafu predstavljamo deleže vseh začelih postopkov zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v obdobju 2010 – 2017 glede na izvor podatkov, na podlagi katerih se je v tem obdobju pričelo 444 postopkov. Na tem mestu posebej ne predstavljamo 13 zadev, ki so nastale kot posledica izločitve oseb iz posameznih kazenskih zadev, saj so se tudi ti pričeli na podlagi spodaj predstavljenih virov. Hkrati število tako nastalih zadev bistveno ne vpliva na celotno število kazenskih zadev, saj po drugi strani sodišča kazenske zadeve tudi združujejo.

Graf 7: Delež vseh začelih postopkov za kaznivo dejanje pranja denarja v obdobju 2010 – 2017 glede na državni organ izvora podatkov

Iz grafa je razvidno, da se je v obdobju 2010-2017 polovica predkazenskih in kazenskih postopkov za kaznivo dejanje pranja denarja, oziroma 49%, pričelo na podlagi obvestil ali informacij Urada poslanih pristojnim organom. Navedena struktura je skoraj povsem enaka že vrsto let, pri čemer pa lahko v primerjavi s prejšnjimi obdobji ugotovimo, da se delež kazenskih zadev, ki temeljijo na podatkih iz obvestil ali informacij Urada, malenkostno zmanjšuje. V obdobju 2009-2013 je tako na izdelkih Urada temeljilo 55% vseh na novo začelih predkazenskih zadev v tem obdobju, medtem ko je v obdobju 2014-2017 takih zadev 49%. Na Uradu menimo, da je tak trend spodbuden, saj konec koncev govorimo o odkrivanju in pregonu kaznivega dejanja, za katerega sta v prvi vrsti pristojna Policija in tožilstvo.

Policija Uradu tudi enkrat letno posreduje ugotovitve, do katerih so prišli na podlagi prejetih obvestil in informacij Urada⁸. Iz podatkov prejetih od Policije za leto 2017 je razvidno, da je Policija poleg ovadb zaradi sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja na podlagi več obvestil in informacij Urada podala še več kazenskih ovadb za druga kazniva dejanja, ki niso pranje denarja. Največkrat gre za gospodarska kazniva dejanja (davčna zatajitev, zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, goljufije). Navedeni podatki kažejo na pomembno vlogo Urada pri zaznavanju sumov pranja denarja, kakor tudi drugih kaznivih dejanj. Poleg tega je Policija v letu 2017 v zvezi z več izdelki Urada (obvestila in informacije) v skladu s 148. členom ZKP državnim tožilstvom poslala poročilo, ker na osnovi zbranih obvestil ni ugotovila utemeljenih razlogov za sum kateregakoli kaznivega dejanja.

4.1.4 Statistični podatki o predkazenskih in kazenskih postopkih za kaznivo dejanje pranja denarja

Iz podatkov, ki smo jih za leto 2017 prejeli od državnih tožilstev in sodišč, je razvidno, da je bilo na dan 31. 12. 2017 v različnih fazah pregona (od podane kazenske ovadbe do vključno s končnimi odločitvami sodišč) 558 zadev zoper 985 domačih in 209 tujih fizičnih in pravnih oseb. V naslednji tabeli prikazujemo število zadev v posamezni fazi ter število in tip osumljenih, obdolženih ali obsojenih oseb.

Tabela 11: Faze postopkov, v katerih so se na dan 31. 12. 2017 nahajale zadeve povezane s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja

FAZE POSTOPKOV	Število zadev	Domače FO	Tuje FO	Domače PO	Tuje PO
Tožilstvo: še ni odločitve	135	187	84	29	5
Tožilstvo: Ovdaba zavržena	82	130	31	31	4
Tožilstvo: Odložen pregon	1	1			
Tožilstvo: Zahteva za preiskavo	31	87	14	9	6
Preiskovalni sodnik: Preiskava uvedena	58	132	9	20	1
Sodišče: Obtožnica	73	124	9	7	3
Sodišče: Obsodilna sodba	78	72	10	6	
Sodišče: Pravnomočna oprostilna sodba	26	33	9	7	1
Tožilstvo: Odstop od pregona	30	68	9	3	
Sodišče: Zaustavitev kazenskega postopka	21	28	6	1	
Sodišče: Odstop pregona v tujino	6		8	1	
Prekvalifikacija kaznivega dejanja	5	11			
Združitev postopkov	12				
SKUPAJ	558	873	189	112	20

Iz Tabele 11 izhaja, da se je do dne 31. 12. 2017 od 558 zadev povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja **pravnomočno končalo že 260 zadev** na naslednje načine:

- **v 82 zadevah je tožilstvo zavrlo kazensko ovadbo,**
- **v 26 zadevah je bila izrečena pravnomočna oprostilna sodba,**
- **78 zadev se je končalo s pravnomočno obsodilno sodbo,**
- v 51 zadevah je tožilstvo odstopilo od pregona ali pa je sodišče ustavilo kazenski pregon,
- 6 zadev je bilo v nadaljnjo reševanje odstopljeno v tujino,

⁸ Za navedeno sporočanje povratnih informacij Uradu o ugotovitvah, do katerih je prišla Policija v zvezi s preiskovanjem kaznivega dejanja pranja denarja se je mednarodno uveljavil angleški izraz »feedback«. Povratne informacije predstavljajo pomemben kazalec učinkovitosti Urada in Policije kot tudi tožilstva.

- 5 zadev se je končalo s prekvalifikacijo v drugo kaznivo dejanje,
- v 12 zadevah so tožilstva ali sodišča sklenila, da združijo predkazenske ali kazenske postopke.

V nadaljnjih **135 zadevah tožilstvo še ni sprejelo odločitve** o kazenskem pregonu in v **1 zadevi odložilo pregon**, medtem ko je v **162 zadevah tožilstvo že pričelo s predkazenskimi in kazenskimi postopki** na sodišču, ki so se na dan 31. 12. 2017 nahajali v naslednjih fazah:

- **31 zadev je bilo v fazi zahteve za preiskavo,**
- **v 58 zadevah je bila preiskava že uvedena,**
- **73 zadev je bilo v fazi obtožnice.**

V naslednji tabeli prikazujemo število vseh zadev, v katerih potekajo kazenski postopki zaradi kaznivega dejanja pranja denarja, na zadnji dan posameznega leta, iz katere je razvidno, da so se v zadnjih osmih letih povprečno na leto začeli postopki v 57 novih zadevah povezanih s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja.⁹

Tabela 12: Primerjava števila zadev povezanih s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja po fazah postopkov na zadnji dan posameznega leta za obdobje 2010-2017

FAZE POSTOPKOV	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tožilstvo: še ni odločitve	59	75	64	80	104	94	112	135
Tožilstvo: Ovadba zavržena	15	17	50	55	55	65	74	82
Tožilstvo: Odložen pregon			1	1	1	1	1	1
Tožilstvo: Zahteva za preiskavo	15	30	21	27	20	27	31	31
Preiskovalni sodnik: Preiskava uvedena	23	25	37	54	60	53	57	58
Sodišče: Obtožnica	17	27	39	50	56	74	74	73
Sodišče: Obsodilna sodba	3	5	9	26	45	58	70	78
Sodišče: Pravnomočna oprostilna sodba	10	10	13	15	16	19	22	26
Tožilstvo: Odstop od pregona	11	15	24	29	20	25	28	30
Sodišče: Zaustavitev kazenskega postopka					13	17	20	21
Sodišče: Odstop pregona v tujino	4	4	4	5	6	6	6	6
Prekvalifikacija kaznivega dejanja			3	3	5	5	5	5
Združitev postopkov				3	6	12	12	12
SKUPAJ	158	210	265	348	407	456	512	558

Iz tabele je razvidno, da je število zadev, v katerih se tožilstvo še odloča o pregonu naraslo, vendar je ta porast še vedno manjši od celoletnega pripada. Število zavrženih zadev se je močno povečalo samo v letu 2012, kar smo pripisali spremembi kazenske zakonodaje, ki inkriminira davčno zatajitev v znesku, ki presega 50.000 EUR utajenih davščin, kar je močno vplivalo na število odstopov od pregona. Leta 2012 je bil tako, večinoma iz prej omenjenega razloga, zavrženih 33 ovadb kar je še vedno več kot v celotnem obdobju 2013-2017, ko je bilo zavrženo 32 ovadb. Samo v letu 2017 so tožilstva zavrgla 8 kazenskih ovadb.

V letu 2017 so se tožilstva v 16 zadevah odločila za kazenski pregon in se nahajajo v fazah zahteve za preiskavo, preiskave ali obtožnice¹⁰, kar pomeni, da je bilo skupno konec leta 2017 162 zadev v teh fazah pregona. V letu 2017 so sodišča v 13 zadevah izrekla pravnomočne sodbe v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja (v 4 zadevah oprostilne sodbe in v 8 zadevah obsodilne sodbe), oziroma v celotnem obdobju, ko je kaznivo dejanje inkriminirano v slovenski zakonodaji, že v 104 zadevah. Od tega so bile pravnomočno izrečene sodbe v 78 zadevah in pravnomočno oprostilne v 26 zadevah. Število zadev, ki so se zaključile na drugačne načine se ni bistveno povečalo.

⁹ Zaradi naknadno pridobljenih sodb so se podatki o številu zadev za leti 2015 in 2016 spremenili za eno zadevo, kar pa ni imelo nobenega vpliva na naše končne ugotovitve.

¹⁰ Statistično gledano se število zadev v aktivnih fazah ni spremenilo glede na leto 2016, vendar pa so bili na drugi strani na tak ali drugačen način (sodbe, odstopi...) zaključeni postopki v 16 zadevah.

4.1.5 Podatki o izrečenih pravnomočnih sodbah zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 in 252. členu KZ

Kot smo navedli zgoraj so bile do konca leta 2017 izrečene pravnomočne obsodilne sodbe zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 v 78 zadevah. V teh zadevah je bilo skupno izrečenih 84 pravnomočno obsodilnih sodb zoper 72 domačih fizičnih oseb 10 domačih pravnih oseb ter 6 tujih fizičnih oseb. V 17 primerih so bile sodbe potrjene na višjih sodiščih in v 5 primerih tudi na Vrhovnem sodišču. V nadaljevanju podrobneje predstavljamo te sodbe, pri čemer smo upoštevali samo tisti del izrekov, ki se nanaša na kaznivo dejanje pranja denarja, brez morebitnih izrekov, ki se nanašajo na predhodna kazniva dejanja.

V teh 84 pravnomočnih sodbah so sodišča izrekla 50 zapornih kazni in 59 pogojnih zapornih kazni. Povprečna kazen zavora znaša 18 mesecev, pri čemer je najmanjša izrečena kazen zavora 6 mesecev in najvišja 5 let, pri čemer so bile štiri kazni zavora spremenjene v udeležbo pri družbeno koristnem delu. Povprečna pogojna kazen zavora znaša 11 mesecev pogojno na 2 leti in pol. Kazni izrečene pravnim osebam se nanašajo na plačilo denarnih kazni, v enem primeru pa je sodišče celo izreklo kazen prenehanja pravne osebe.

V zvezi s pridobljeno protipravno premoženjsko koristjo so sodišča v 18 primerih izrekla odvzem premoženja v skupni vrednosti 2.612.678 EUR¹¹, ki se je nanašalo na gotovino, sredstva na bančnih računih ter premoženje in nepremično premoženje. Hkrati s tem so sodišča v 32 sodbah odredila vračilo sredstev, ki so bila pridobljena s kaznivim dejanjem v višini 29.252.494 EUR ter izrekla 66 stranskih denarnih kazni v skupni višini 1.007.472 EUR.

Večina fizičnih oseb je bila v 60 izrekih sodb spoznana za krive storitve kaznivega dejanja pranja denarja kot tudi predhodnega kaznivega dejanja, medtem ko se 54 izrekov sodb nanaša samo na storitve kaznivega dejanja pranja denarja. Kot predhodno kaznivo dejanje v sodbah največkrat nastopa kaznivo dejanje velike tatvine po 205. členu KZ-1 v 13 primerih, ki mu sledi kaznivo dejanje zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1 v 9 primerih. Med predhodnimi kaznivimi dejanji, ki se pojavljajo v 7 sodbah izstopajo še naslednja kazniva dejanja: neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog po 186. členu KZ-1, goljufije po 211. členu KZ-1, poneverbe po 209. členu KZ-1 ter zloraba uradnega položaja po 257. členu KZ-1. V treh primerih izrekov sodb zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja predhodna kazniva dejanja sploh niso navedena oziroma so navedeni le objektivni znaki teh kaznivih dejanj.

Večji del pravnomočnih sodb zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 je bil izrečen od leta 2013 dalje. Do 31.12.2013 je bilo skupno izdanih 10 pravnomočnih sodb, medtem ko je bilo v obdobju od 1.1.2014 do 31.12.2017 izrečenih 74 pravnomočnih sodb. Na Uradu ugotavljamo, da je k temu trendu največ prispeval kazensko pravni institut sporazuma o priznanju krivde, ki močno poenostavi sam kazenski postopek, kot izrek samih kazni, vključno z izrekom o odvzemu ali vrnitvi premoženja. Omenjeni institut pa ima za posledico tudi vse več zadev, ki nastanejo zaradi izločitve iz kazenskih postopkov posameznih oseb, ki krivdo priznajo. Samo v letu 2017 je bilo takih zadev 5. Na Uradu ugotavljamo, da je statistično spremljanje predkazenskih in kazenskih postopkov na obstoječi način (posredovanje podatkov na pisnih obrazcih) postalo zelo nepregledno in dolgotrajno tako za pošiljatelje: Policijo, tožilstvo in sodišča, kot na drugi strani za Urad kot prejemnika. V letu 2017 je Urad pričel z dogovori s Policijo in Vrhovnim državnim tožilstvom v smeri posredovanja podatkov o predkazenskih zadevah povezanih s pranjem denarja in financiranjem terorizma v elektronski obliki. Pogovore bomo z obema institucijama nadaljevali še v letu 2018, ko bomo pogovore pričeli tudi z Vrhovnim sodiščem.

4.2 PREDLOG UKREPOV

Glede na zgoraj navedene podatke v Uradu ugotavljamo, da se stanje na področju odkrivanja in pregona kaznivih dejanj pranja denarja in financiranja terorizma, vsaj po številu podanih kazenskih ovadb in začelih kazenskih postopkov, od leta 2010 dalje izboljšuje, čeprav v letu 2017 opažamo rahel upad kazenskih postopkov, ki jih tožilstva pričnejo samostojno.

Hkrati ugotavljamo, da se je v letu 2017 **37% odstotkov** predkazenskih in kazenskih zadev s področja pranja denarja začelo na podlagi podatkov, ki so jih Uradu v obliki prijav sumljivih transakcij posredovali zavezanci za izvajanje ZPPDFT-1. **S strani zavezancev sporočene sumljive**

¹¹ Na tem mestu ne upoštevamo odvzetega premoženja v skladu s 498a členom ZKP.

transakcije tako še vedno prispevajo velik delež k obravnavanim zadevam policije in tožilstva. Navedeno dokazuje, da je sistem boja proti pranju denarja preko zaznavanja sumljivih transakcij v finančnem in nefinančnem sektorju učinkovit.

V zvezi z delovanjem tožilstev in sodišč ugotavljamo, da je **število sodnih preiskav in obtožnic v letu 2017 v primerjavi z letom 2016 ostalo praktično nespremenjeno, pri čemer so sodišča v letu 2017 izrekla 12 pravnomočnih sodb. Glede na navedeno ter dejstvo, da opazamo upad na novo začeti predkazenski postopki, lahko v prihodnjih letih pričakujemo tudi trend upadanja izrečenih sodb. Kljub navedenemu je potrebno poudariti, da je v fazah preiskave ali obtožnice še vedno 130 zadev, zato je povsem možno, da se negativna napoved ne bo uresničila.**

Kot smo že navedli, bo Urad o trendu zmanjševanja na novo pričetih postopkov seznanil tako tožilstvo kot tudi Policijo in skupaj z njima poskušal ugotoviti razloge za ta upad.

Hkrati na Uradu v obvestilih, ki jih posredujemo Policiji, ugotavljamo zaskrbljujoč trend povečevanja števila oseb, ki v Sloveniji nimajo prebivališča ali sedeža. V letu 2014 je bilo od skupnega števila obravnavanih oseb 40% tujih oseb, medtem ko jih je bilo v letu 2017 že 61%. Na Uradu ocenjujemo, da bo tudi navedeno imelo precejšen vpliv na uspešnost kazenskega pregona.

Čeprav so kazenske zadeve pranja denarja običajno zelo kompleksne, pogosto povezane z mednarodnim elementom in zahtevne za dokazovanje, **ocenjujemo, da so postopki v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja od časa vložitve kazenske ovadbe do končne odločitve sodišča predolgi.** Povprečen čas trajanja predkazenskega in kazenskega postopka med podajo kazenske ovadbe Policije in sodb na prvi stopnji je malce več kot 3 leta, kar pomeni, da se je glede na povprečni čas prejšnjih obdobj celotno povečal. Za leti 2016 in 2017 povprečen čas znaša več kot 5 let, pri čemer je bila v letu 2016 na prvi stopnji izrečena obsodilna sodba, v zvezi s katero je Policija podala kazensko ovadbo v letu 2004.

V zadevah, v katerih so sodišča odredila začasno zavarovanje premoženja, morajo slednja v skladu s 506. a členom ZKP postopati še **»posebej hitro«**. Kljub temu ugotavljamo, da še vedno potekajo postopki v nekaj zadevah, ki so se pričeli pred letom 2003 in v katerih je začasno zavarovano ali zaseženo premoženje. **Mnenja smo, da ima trajanje postopkov lahko negativen učinek na hitrost vzpostavljanja sodne prakse v Republiki Sloveniji, kot tudi na želene učinke samih sodb.**

V letu 2017 je opaziti prve znake pešanja precej vzpodbudnih trendov, ki smo jih zaznavali vse od leta 2010 dalje, zato je za izboljšanje stanja na področju boja proti pranju denarja in financiranju terorizma po našem mnenju potrebno izvesti naslednje ukrepe:

- **zagotoviti prednostno obravnavo kaznivih dejanj pranja denarja in financiranja terorizma pri organih odkrivanja kaznivih dejanj;**
- **dodatno izobraževanje policistov, kriminalistov, tožilcev in sodnikov s poudarkom na vsebinah, ki se nanašajo na izvajanje finančnih preiskav in odvzemu premoženja nezakonitega izvora ter izvajanje skupnih seminarjev, delavnic in izobraževanj;**
- **pravosodni organi, vključno z organi odkrivanja kaznivih dejanj, morajo posvetiti večjo pozornost odkrivanju, zavarovanju in odvzemu protipravne premoženjske koristi, ki izvira iz kaznivih dejanj;**
- **zagotoviti je potrebno dosledno izvajanje in skozi daljše obdobje tudi povečati števila finančnih preiskav, ki bi morale vzporedno potekati s preiskovanjem kaznivih dejanj z namenom, da se odkrije, zavaruje in odvzame protipravna premoženjska korist in ugotovi, ali v zvezi z morebitnim prikrivanjem tega premoženja obstajajo tudi elementi kaznivega dejanja pranja denarja;**
- **ustanovitev posebne strokovne skupine ali kontaktne točke za izmenjavo izkušenj na področju preiskav, pregona in sojenja v zadevah pranja denarja in financiranja terorizma oz. financiranja terorističnih aktivnosti;**
- **skozi pritožbene postopke je potrebno doseči jasne in trdne dokazne standarde pri dokazovanju predhodnega kaznivega dejanja v primerih avtonomnega pranja denarja, ki jih lahko s svojimi odločitvami pomagajo izoblikovati pritožbene instance, pri čemer je potrebno imeti v vidu posebno vlogo, ki jo ima s svojimi odločitvami Vrhovno sodišče;**
- **potrebno je okrepiti nadzor predvsem nad gotovinskimi transakcijami, prenosu gotovine ter transakcijami, ki so kakorkoli povezane z visoko tveganimi državami in območji, ki se nahajajo na seznamih, ki jih sestavljajo mednarodne organizacije in Urad.**

Navedene predloge ukrepov in druge ukrepe v zvezi s celotnim sistemom boja proti pranju denarja je Urad v sodelovanju z ostalimi organi in institucijami vključil v dva akcijska načrta in sicer za izboljšanje zakonodajne usklajenosti z mednarodnimi standardi ter zakonodajo s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter za povečanje učinkovitosti sistema boja proti pranju denarja in financiranju terorizma, ki ju je sprejela Vlada Republike Slovenije na svoji zadnji decembrski seji v letu 2017¹².

¹² Republika Slovenija je bila kot članica odbora Strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje učinkovitosti sistema preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL) ocenjena v petem krogu ocenjevanja tega odbora, obisk ocenjevalcev je potekal od 7. 11. do 19. 11. 2016. Poročilo petega kroga ocenjevanja je bilo sprejeto na 53. plenarni seji odbora MONEYVAL v juniju 2017. Sistem preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma je bil ocenjen kot zadovoljiv, vendar pa so ocenjevalci ugotovili določene pomanjkljivosti ter priporočili aktivnosti za odpravo le-teh. Priporočila ocenjevalcev so bila v celoti vključena v oba omenjena akcijska načrta – za izboljšanje zakonodajne usklajenosti ter učinkovitosti sistema preprečevanja PD/FT naše države.

5 PREVENTIVA IN NADZOR

Delo Urada na področju preventive in nadzora je v letu 2017 obsegalo:

- pripravo podzakonskih aktov, izdanih na podlagi novega Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 68/16, v nadaljevanju ZPPDFT-1), ki je nadomestil obstoječi Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 60/07, 19/10, 77/11, 108/12 – ZIS-E in 19/14);
- pripravo smernic za posamezne kategorije zavezancev, pri katerih je Urad edini nadzorni organ, ter sodelovanje z drugimi nadzornimi organi pri pripravi smernic za kategorije zavezancev pod njihovim primarnim nadzorom;
- pripravo mnenj in stališč v zvezi z izvajanjem novega ZPPDFT-1 in podzakonskih aktov, izdanih na njegovi podlagi;
- sodelovanje v odborih mednarodnih teles (Evropska unija, Svet Evrope), ki se ukvarjajo s preprečevanjem in odkrivanjem pranja denarja;
- sodelovanje v ocenjevanju Slovenije v 5. krogu Moneyvala, ter pripravo in implementacijo akcijskega načrta;
- nadzor nad izvajanjem zakonskih določil pri zavezancih iz 4. člena ZPPDFT-1;
- sodelovanje pri izobraževanju in strokovnem usposabljanju zaposlenih pri zavezancih, uslužbencev v domačih državnih organih in nosilcev javnih pooblastil, ter sodelovanje pri izobraževanju sorodnih institucij in organov v tujini;
- sodelovanje pri pripravi in usklajevanju predpisov drugih pristojnih organov;
- pripravo odgovorov in dokumentacije na vprašanja s strani medijev, na poslanska vprašanja ter na vprašanja in zahteve s strani preiskovalnih komisij Državnega zbora;
- vsebinsko pripravo nadgradnje informacijskega sistema Urada ter vodenje postopkov in dokumentacije v zvezi z nadgradnjo informacijskega sistema, vezano na črpanje sredstev EU;
- tekoče urejanje spletne strani Urada v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja.

5.1 ZAKONODAJA TER POMOČ PRI NJENEM IZVAJANJU

5.1.1 Začetek izvajanja določb novega ZPPDFT-1

V novembru leta 2016 je začel veljati novi Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1), ki je nadomestil obstoječi Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT), in se je nanašal predvsem na naslednje bistvene novosti:

Bistvene novosti, ki jih je prinesel ZPPDFT-1 so sledeče:

- razširitev kroga zavezancev (vsi ponudniki storitev iger na srečo, DUTB, SDH);
- določitev izjem v zvezi s finančno dejavnostjo;
- uvedba pristopa, ki temelji na analizi in oceni tveganja na nacionalnem in nadnacionalnem nivoju, nivoju zavezancev in na področju delovanja nadzornih institucij;
- omogočeno je ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke brez njene osebne navzočnosti z uporabo videoelektronske identifikacije;
- dopolnitev definicije dejanskega lastnika;
- vzpostavitev Registra dejanskih lastnikov;
- uvedba obveznosti za poslovne subjekte, da podatke o svojih dejanskih lastnikih prijavijo v register o dejanskih lastnikih;
- širitev pojma politično izpostavljenih oseb (po novem poleg tujih tudi domače politično izpostavljene osebe);
- znižanje mejne vrednosti, nad katero morajo zavezanci Uradu sporočati podatke o gotovinskih transakcijah s 30.000 eurov na 15.000 eurov;
- uvedba obveznosti sporočanja gotovinskih transakcij Uradu za odvetnike, odvetniške družbe in notarje;
- uvedba definicije sumljive transakcije;
- podaljšanje trajanja začasne zaustavitve transakcije z 72 ur na tri delovne dni;

- dodelitev inšpekcijskih pooblastil Uradu;
- uvedba sistema obveščanja o kršitvah;
- uvedba obveznosti razkritja informacij o izrečenih ukrepih nadzora in identiteti kršitelja;
- prilagoditev kazenskih določb za kršitve neizvajanja zakona po Direktivi 2015/849/EU.

Začetek izvajanja določb novega zakona je zahtevalo še intenzivnejše aktivnosti Urada na področju izdaje mnenj in stališč, priprave usmeritev za posamezna vsebinska področja (politične izpostavljene osebe, register dejanskih lastnikov) ter usposabljanja nadzornikov in zavezancev. Poleg tega je Urad na novo pridobil inšpekcijska pooblastila, za kar so se izvajale organizacijske in kadrovske priprave.

5.1.2 Priprava podzakonskih aktov, izdanih na podlagi ZPPDFT-1

Aktivnosti Urada so bile po sprejemu ZPPDFT-1 v veliki meri usmerjene tudi v pripravo podzakonskih aktov, in sicer so bili v letu 2017 sprejeti naslednji pravilniki:

1. Pravilnik o službeni izkaznici inšpektorjev za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS, št. 30/17),
2. Pravilnik o načinu sporočanja podatkov Uradu Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS, št. 32/17),
3. Pravilnik o določitvi pogojev za ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke z uporabo sredstva elektronske identifikacije (Uradni list RS, št. 50/17),
4. Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov, strokovnem usposabljanju ter upravljanju evidenc pri zavezancih (Uradni list RS; št. 54/17),
5. Pravilnik o vzpostavitvi, vzdrževanju in upravljanju Registra dejanskih lastnikov (Uradni list RS, št. 66/17), ki ga je sprejel minister, pristojen za gospodarstvo v soglasju z ministrico, pristojno za finance.

Poleg navedenih je v letu 2017 potekala priprava in usklajevanje še naslednjih podzakonskih aktov:

- Pravilnik o dejavnih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma,
- Pravilnik o določitvi pogojev, pod katerimi za nekatere stranke ni treba sporočiti podatkov o gotovinskih transakcijah,
- Pravilnik o tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati video elektronska identifikacijska sredstva,
- Uredba o izvzemu prirediteljev klasičnih iger na srečo iz izvajanja ukrepov za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma.

5.1.3 Pisna mnenja in stališča v zvezi z izvajanjem ZPPDFT-1

V letu 2017 je Urad podal pisna mnenja in stališča v zvezi z izvajanjem določb ZPPDFT-1 v 314 zadevah, kar predstavlja skoraj šestkratno povečanje števila zadev iz tega naslova glede na leto 2016. Razlog tako izrazitega povečanja je potrebno iskati v številnih novostih, ki jih je ZPPDFT-1 uvedel, pri čemer se je tudi razširil sam krog zavezancev, ki so postali dolžni izvajati ukrepe za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma. Povečalo se je tudi število zadev, v katerih je bilo potrebno predhodno uskladiti stališče v zvezi z izvajanjem zakona v okviru sodelovanja med nadzornimi organi. Na splošno je prepoznano, da so postavljena vprašanja oziroma zaprosila za pomoč pri izvajanju zakonskih določb čedalje bolj zahtevna in kompleksna, kar na eni strani zahteva vključevanje več resursov v okviru Urada, na drugi strani pa predstavlja kakovostni razvoj, vsaj v nekaterih kategorijah zavezancev, pri izvajanju ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma v okviru svojih poslovnih procesov.

Vsebinska področja, ki so bila posebej izpostavljena pri izdaji mnenj in stališč v zvezi z izvajanjem ZPPDFT-1, so se nanašala na:

- vzpostavitev registra dejanskih lastnikov in ugotavljanje dejanskega lastnika stranke,
- uveljavitev Uredbe EU 2015/847 o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev,
- novo kategorijo zavezancev, ki izvajajo dejavnost, povezano z virtualnimi valutami,

- ugotavljanje politične izpostavljenosti domačih oseb,
- izvajanje pregleda stranke pri občasnih transakcijah nad 1.000 EUR,
- izvajanje pregleda stranke preko tretje osebe,
- hrambo podatkov in dokumentacije.

Navodila za izvajanje določb ZPPDFT-1 v zvezi s politično izpostavljenimi osebami ter dejanskimi lastniki so bila objavljena tudi na spletni strani Urada.

5.2 DELO V OKVIRU MEDNARODNIH TELES

5.2.1 Svet Evrope

Delo Urada je bilo v letu 2017 v veliki meri osredotočeno na delovanje Odbora strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje učinkovitosti ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL).

5.2.1.1 Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL)

V letu 2017 so bila v Strasbourgu sklicana tri zasedanja odbora MONEYVAL, katerih so se udeležili tudi predstavniki Urada, njihova vsebina pa je podrobneje prikazana v nadaljevanju:

53. plenarno zasedanje (29. 5. – 1. 6. 2017): Na tem zasedanju je bilo obravnavano in sprejeto poročilo 5. kroga ocenjevanja odbora MONEYVAL za Slovenijo, poleg tega pa so bila obravnavana še poročila o napredku Bolgarije, Litve, Slovaške, Poljske, Češke, Črne gore, Hrvaške, Moldavije, Romunije in Makedonije.

Slovenija je članica odbora MONEYVAL in zaradi tega predmet periodičnega ocenjevanja učinkovitosti njenih ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma glede na standarde mednarodne organizacije FATF. Konec leta 2015 se je pričel že peti krog ocenjevanja in sicer smo prejeli dva obsežna vprašalnika, ki sta se nanašala na tehnično (zakonodajno) usklajenost sistema za preprečevanje PD/FT ter učinkovitost ukrepov boja proti navedenima kaznivima dejanjema. Vprašalnika sta bila posredovana pristojnim inštitucijam in organom, ki so nanju posredovali odgovore, UPPD (kot koordinator) pa jih je oblikoval v celoto ter posredoval ocenjevalcem MONEYVALa. V času od 6. – 19. 11. 2016 je Slovenijo obiskala ocenjevalna misija MONEYVAL, ki se je v tem času sestala z več kot 150 predstavniki iz skoraj 60 različnih inštitucij, organov, nadzornikov ter tudi zasebnega sektorja. Ocenjevalci so na podlagi prejetih odgovor pripravili osnutek ocenjevalnega poročila naše države, na katerega je Slovenija posredovala vrsto pripomb. Slovenska delegacija se je nato v aprilu 2017 udeležila usklajevalnega sestanka z ocenjevalci, ki je potekalo v Strasbourgu in na katerem ji je uspelo rešiti vrsto vprašanj. Ocenjevalno poročilo Slovenije je bilo obravnavano in sprejeto na 53. plenarnem zasedanju odbora MONEYVAL, ki je potekalo od 29. 5. – 1. 6. 2017 v Strasbourgu. Splošna ocena učinkovitosti ter zakonodajne usklajenosti sistema PD/FT je zadovoljiva, vendar pa so ocenjevalci zaznali nekatere pomanjkljivosti, ki so jih navedli v poročilu, skupaj s priporočenimi aktivnostmi za njihovo odpravo. Pristojne inštitucije in organi naše države so na tej osnovi pripravili akcijska načrta (za tehnično (zakonodajno) usklajenost ter učinkovitost), v katerih so navedene njihove predvidene aktivnosti, pristojne inštitucije/organi za njihovo izvedbo ter časovni termin. Oba akcijska načrta je sprejela Vlada RS na zadnji (decembrski) seji v letu 2017. Slovenska delegacija bo morala o napredku pri uresničevanju priporočil ocenjevalcev poročati na 57. plenarnem zasedanju MONEYVALa, ki bo potekalo decembra 2018 v Strasbourgu. Zaradi tega je UPPD v januarju 2018 sklical sestanke s pristojnimi inštitucijami/organi, na katerih bodo ugotavljali uresničevanje priporočil ocenjevalcev.

54. plenarno zasedanje (26. 9. – 29. 9. 2017): Na tem zasedanju je bilo obravnavano in sprejeto poročilo 5. kroga ocenjevanja odbora MONEYVAL za Andoro, poleg tega pa so bila obravnavana še poročila o napredku Srbije, Črne gore, Azerbejdžana, Hrvaške, Litve in Poljske. Predstavnik ruskega in izraelskega urada za preprečevanje pranja denarja sta predstavila uspešno zaključena primera s

področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Baselski inštitut »Basel Institute of Governance« pa je predstavil »indeks preprečevanja pranja denarja«, ki je bil razvit, ker ni bila sprejeta mednarodna definicija tveganja ter smernic s področja preprečevanja PD/FT za ocenjevano državo. S tem so želeli pomagati državam pri boljšem razumevanju tveganja s področja preprečevanja PD/FT. Omenjeni indeks je neodvisen indeks, ki temelji na javnih virih in ocenjevalnih poročilih (FATF, MONEYVAL itd.), ni pa merilo dejanskih aktivnosti s področja preprečevanja PD/FT. Višina indeksa je med 1-10 (1 predstavlja nizko tveganje, 10 pa visoko tveganje). V letu 2017 je bilo ocenjenih 146 držav, poročilo je bilo objavljeno na spletni strani omenjenega inštituta. Slovenija je bila v letu 2017 na 6. mestu z indeksom 4,02 in sicer za Finsko, Litvo, Estonijo, Bolgarijo in Novo Zelandijo.

55. plenarno zasedanje (4. 12. – 9. 12. 2017): Na tem zasedanju je bilo obravnavano in sprejeto poročilo 5. kroga ocenjevanja odbora MONEYVAL za Ukrajino. Vrsta držav (Bolgarija, Sveti sedež – Vatikan, Hrvaška, Poljska in Slovaška) je predstavila svoja poročila o napredku. Madžarska pa je predstavila svoje poročilo v okviru »pospešenega« postopka poročanja (»enhanced follow-up«) v katerega je bila uvrščena zaradi nezadovoljivih ocen v 5. krogu ocenjevanja odbora MONEYVAL. Na tem zasedanju so tudi potekale volitve za predsednika odbora MONEYVAL, dveh podpredsednikov ter člana biroja.

Na vseh plenarnih zasedanjih morajo o svojih aktivnostih s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma poročati razne mednarodne organizacije (Evropska komisija, FATF, EGMONT, EAG, GIFCS, UNODC, Svetovna banka itd.).

5.2.1.2 Delovna skupina za Finančne storitve pri Svetu EU

Evropska komisija je glede na povečano teroristično dejavnost v EU in v skladu s sprejetimi sklepi zasedanj ECOFIN, dne 2. 2. 2016 objavila Akcijski načrt za okrepitev boja proti financiranju terorizma, na podlagi katerega je dne 5. 7. 2016 pripravila »Predlog Direktive o spremembi Direktive 2015/849/EU o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma«. Gre za enega pomembnejših dosjejev v zvezi s katerim so na več zasedanjih Delovne skupine za finančne storitve pri Svetu EU, potekala pogajanja držav članic. V letu 2017 so zasedanja potekala le na ravni atašejev v sodelovanju z Uradom RS za preprečevanje pranja denarja, ki je finančnemu atašeju na Stalnem predstavništvu RS v Bruslju nudili strokovno pomoč. Politični dogovor med Svetom, Komisijo in Evropskim parlamentom o spremembah direktive je bil dosežen na devetem dialogu dne 13. 12. 2017. Pomembnejše nove zahteve in ukrepi, ki jih bo treba prenesti v nacionalno zakonodajo so: razširitev področja uporabe na ponudnike virtualnih valut, elektronskih denarnic in na osebe, ki trgujejo z umetninami, uvedba centraliziranih nacionalnih registrov bančnih in plačilnih računov v vseh državah članicah, najvišji dovoljen znesek elektronsko shranjenega denarja se bo iz 250 eur znižal na 150 eur, obvezno izvajanje poglobljenega pregleda strank in transakcij iz visoko tveganih tretjih držav, javni dostop do registra pravnih oseb, za truste pa dostop na podlagi pisne zahteve, v določenih primerih pa le na podlagi izkazanega legitimnega interesa. V zvezi s pregledom strank, ki so politično izpostavljene osebe (PEPs), spremenjena direktiva ohranja ureditev iz Direktive 2015/849/EU, za kar se je v pogajanjih zavzemala tudi Slovenija. Poglobljen pregled strank, ki so PEPs se bo moral torej še naprej izvajati tako za tuje PEPs, kot tudi za PEPs iz držav članic. Direktiva (EU) 2018/843 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive (EU) 2015/849 je bila dne 19.06.2018 objavljena v Uradnem listu EU.

5.2.2 Evropska unija

5.2.2.1 Skupina strokovnjakov za pranje denarja in financiranje terorizma – EGMLTF, pri Evropski komisiji

Predstavnik Urada RS za preprečevanje pranja denarja se je v letu 2017 udeležil treh zasedanj Skupine strokovnjakov za pranje denarja in financiranja terorizma (»Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing« - EGMLTF) pri Evropski komisiji. Na zasedanjih so bile obravnavne naslednje teme:

a) Prenos Direktive 2015/849/EU o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranja terorizma v nacionalne zakonodaje

Države članice smo morale poročati o fazi procesa prenosa Direktive 2015/849/EU, ki jo je bilo treba prenesti v nacionalne zakonodaje do 26. 6. 2017. Slovenija je Direktivo implementirala pred tem rokom in med prvimi, in sicer že novembra 2016 s sprejetjem novega Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1).

b) Visoko tvegane tretje države

Komisija je pojasnila, da je Evropski parlament januarja 2017 z resolucijo nasprotoval spremembi delegiranega akta o opredelitvi visoko tveganih tretjih držav s strateškimi pomanjkljivostmi na področju pranja denarja in financiranja terorizma. Glavni razlog za nasprotovanje je, da na seznam držav z visokim tveganjem niso vključene tudi nekatere druge države (npr.: »davčne oaze«). EP zato pričakuje od Komisije, da bo seznam držav, ki ga pripravlja FATF dopolnila s seznamom, izdelanem na podlagi lastne ocene tveganja. Komisija je pojasnila, da bo izdelala metodologijo za ocenjevanje tretjih držav, ki bi jih lahko vključila na seznam. Metodologija bo temeljila na več fazah in se ne bo izključno naslanjala na seznam FATF, tako da bo evropski seznam širši od seznama FATF. Pričakujejo, da bo prva skupina tretjih držav ocenjena že v začetku leta 2018, pri oceni pa bodo upoštevali stopnjo kriminala, podatke EUROPOLA, seznam nekooperativnih držav s področja davkov, itd.. Nekatere države članice so opozorile, da bi zaradi uvrstitve posamezne tretje države na listo lahko nastal politični problem in tudi problem brisanja držav iz liste.

c) Izboljšanje sodelovanja med FIU

V zvezi s funkcijami FIU je bilo predstavljeno poročilo projekta, t.i. »mapping exercise«, ki je potekal v okviru skupine EU »FIU Platform«. Poročilo je sicer bilo izdelano na podlagi določb tretje direktive, tako, da so bile nekatere pomanjkljivosti v delovanju FIU-jev že odpravljene s sprejetjem četrte direktive. Bistveno je, da bo vsaka evropska FIU sposobna izmenjati informacije, ki bi lahko bile relevantne za analize drugih FIU. Poleg tega, da se FIU-ji razlikujejo v organizacijskih oblikah in dodatnih funkcijah, ki jih opravljajo, so bile ugotovljene naslednje ovire, ki vplivajo na operativno sposobnost FIU-jev in na njihovo izmenjavo informacij v okviru mednarodnega sodelovanja:

- sporočila o sumljivih transakcijah, poleg FIU-jev, v nekaterih državah sočasno dobivajo tudi drugi organi ali pa so jim baze teh transakcij neposredno na voljo, kar lahko vpliva na neodvisnost FIU-jev;
- nekateri FIU-ji nimajo dostopa do vseh vrst finančnih in upravnih informacij in registrov, kar vpliva na možnost izmenjave informacij med FIU-ji;
- možnost dostopa do policijskih baz je prav tako različna in je odvisna od organizacijske strukture posameznih FIU-jev;
- čeprav bi morala biti osnovna funkcija FIU-jev analiza sumljivih aktivnosti, iz poročila izhaja, da nekateri FIU-ji izvajajo tudi številne druge funkcije kot so nadzor, koordinacija, določanje politik, itd. Razmejitev funkcij ni dovolj jasna saj obstaja nejasnost med obveščevalno - analitično funkcijo FIU-jev in funkcijo glede sodelovanja v policijskih preiskavah;
- ni skupnega pristopa v primeru analize čezmejnih primerov na EU notranjem trgu na operativnem in strateškem nivoju (že vključeno v četrto direktivo);
- enotnega pristopa ni tudi pri definiciji sumljivih transakcij in mednarodni izmenjavi podatkov (npr.: pogoji za zavrnitev zaprosila).

Vse te pomanjkljivosti bi lahko bile rešene z izdajo smernic v okviru dela EU FIU Platforme, v katerih bi bile opisane dobre prakse. Smernice bi se lahko nanašale na analitično funkcijo FIU-jev, kot je na primer določanje prioritet in skupna analiza čezmejnih primerov, kar bi vplivalo tudi na število razpoložljivih človeških virov. Lahko bi se določila enotna definicija sumljive transakcije in standardizirala poročila o sumljivih transakcijah za različne vrste zavezancev. Določiti bi bilo treba enotna pravila za sodelovanje med FIU in policijo. Vsi FIU-ji bi morali imeti možnost, da pridobivajo informacije direktno od zavezancev, tudi če posamezen zavezanec ni FIU-ju sporočil sumljive transakcije. Uvesti bi bilo treba tudi centralne registre bančnih računov. Predlagajo se torej tudi

nekatero rešitve, ki so pri nas uveljavljene že več let. Vendar, ker omenjene rešitve še niso implementirane v nacionalnih zakonodajah vseh držav članic, je prihajalo do težav pri izmenjavi podatkov med FIU-ji v okviru mednarodnega sodelovanja.

Komisija bo preučila navedene pomanjkljivosti glede različnih statusov in pristojnosti FIU-jev in pospešila koordinacijo in skupne analize čezmejnih primerov. Ocenila bo dodano vrednost različnih opcij in pri tem upoštevala operativne potrebe FIU-jev, ter vpliv na njihove proračune.

d) Sporočanje statističnih podatkov Komisiji

Na podlagi 44. člena četrte Direktive 2015/849/EU, morajo države članice Komisiji sporočati statistične podatke o delovanju nacionalnih sistemov s področja pranja denarja in financiranja terorizma. V zvezi s tem je bil državam posredovan pilotni vprašalnik, ki je zajemal statistične podatke o številu zavezancev, sporočenih sumljivih transakcijah, številu kaznivih dejanj pranja denarja, obtožnic in sodbe, zneskih zavarovanega in odvzetega premoženja ter o administrativnih sankcijah. Namen pilotnega vprašalnika je bil, da se preveri kvaliteta in konsistentnost prejetih podatkov in da se po potrebi tabele posodobijo. Komisija bo podatke uporabila tudi za izdelavo nadnacionalne ocene tveganja za pranje denarja in financiranje terorizma na nivoju EU.

e) Predlog Uredbe o kontroli gotovine, ki se vnaša v Unijo ali iznaša iz nje, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1889/2005 z dne 21. 12. 2016.

Komisija je predstavila »Predlog Uredbe o kontroli gotovine, ki se vnaša v Unijo ali iznaša iz nje, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1889/2005« z dne 21. 12. 2016. Na podlagi pomanjkljivosti veljavne uredbe predlog nove uredbe predvideva naslednje ključne novosti:

- vključitev prenosa gotovine po pošti in s tovorom prek zunanjih meja EU na področje uporabe uredbe;
- širitev opredelitve gotovine na blago, ki se uporablja kot visoko likviden hranilec vrednosti in na predplačniške kartice;
- nove določbe organom omogočajo, da gotovino začasno zadržijo, če ni bila podana prijava ali če obstajajo znaki kaznivega dejanja, ne glede na znesek;
- sistematična izmenjava podatkov s FIU ter med pristojnimi organi držav članic.

f) Predlog Direktive o boju proti pranju denarja s kazenskim pravom z dne 21. 12. 2016.

Predstavljen je bil tudi »Predlog Direktive o boju proti pranju denarja s kazenskim pravom« z dne 21. 12. 2016. Predlog Direktive prenaša pravno ureditev iz Konvencije Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in o financiranju terorizma (2005, CETS št. 198 -Varšavska konvencija) ter upošteva priporočila FATF. Cilj tega predloga je izvajanje mednarodnih zahtev konvencije, na nekaterih področjih pa predlog navedene zahteve presega. Uvaja najnižje ravni najvišjih kazni in inkriminira lastno pranje denarja, npr. v primerih, v katerih je oseba, ki opere premoženje, pridobljeno s kriminalno dejavnostjo tudi storilec temeljnega predhodnega kaznivega dejanja, čeprav je lastno pranje denarja omejeno na preoblikovanje, prenos ali prikrivanje. Poleg splošnih kategorij kaznivih dejanj iz seznama predhodnih kaznivih dejanj, ki sta ga določila FATF in Varšavska konvencija, vsebuje seznam iz tega predloga še kibernetško kriminaliteto in kazniva dejanja, za katera predhodna kazniva dejanja določa zakonodaja na ravni EU tako, da se sklicuje na zadevne zakonodajne akte EU.

g) Nadnacionalna ocena tveganja (»Supra National Risk Assessment-SNRA«)

V skladu s 6. členom Direktive 2015/849/EU je Komisija izvedla oceno tveganj za pranje denarja in financiranja terorizma, ki vplivajo na notranji trg EU in so povezana s čezmejnimi dejavnostmi. Komisija je 26. 6. 2017 pripravila poročilo v katerem je opredelila, analizirala in ocenila tveganja na ravni EU. Poročilo ni povzetek nacionalnih ocen tveganja, ampak gre za analizo tveganj 40 produktov, ki bi lahko predstavljali tveganja na nivoju EU. Komisija mora poročilo posodobiti vsake dve leti po potrebi pa tudi pogosteje.

Poročilo se nanaša na tri glavna področja, in sicer anonimnost (e-denar, virtualne valute, sefi, privatno bančništvo, gotovina, zlato, umetnine, itd), nadzor (izmenjava informacij med nadzorniki, razumevanje tveganj, itd.) in FIU (omejitve in pooblastila, izmenjava informacij, itd.). Poročilo vsebuje tudi priporočila za ublažitev tveganj za evropske nadzorne organe, nefinančne nadzornike in države članice. Priporočila za države članice se nanašajo na obseg nacionalnih ocen tveganj, dejansko lastništvo, ustreznost virov dodeljenih nadzornikom in FIU-jem, preverjanje na kraju samem s strani nadzornikov, izvajanje tematskih preverjanj, premisleki glede razširitve seznama pooblaščenih subjektov, pozornost pri občasnih transakcijah in sefih, sodelovanje in usposabljanje.

h) Poročila o ocenjevanju

Švedska, Slovenija, Irska, Portugalska in Danska, ki so bile ocenjene s strani strokovnjakov Moneyval-a ali FATF glede skladnosti s 40 priporočil FATF so predstavile svoje izkušnje v postopku ocenjevanja (priprave na postopek, sodelovanje z ocenjevalci, itd.), rezultate ocenjevanj in ključne ugotovitve iz ocenjevalnih poročil.

i) Omejitev plačil v gotovini

V zvezi s pobudo Komisije o možnostih omejitve plačil v gotovini, bo Komisija v letu 2018 izvedla oceno učinka in posvetovanje z državami članicami oziroma splošno javnostjo, gospodarstvom in strokovnjaki s področja boja proti kriminalu. Predvidevajo, da bi lahko številni udeleženci nasprotovali omejitvam, zato bo potrebno zagotoviti ravnotežje med zasebnostjo pri uporabi gotovine in tveganjem za uporabo gotovine za nelegalne namene. Nekateri države članice, med katerimi je tudi Slovenija, so že sprejele predpise, ki omejujejo uporabo gotovine za plačila blaga in storitev.

5.2.2.2 *Zasedanje strokovnjakov v zvezi z možnostjo razširitve dostopa organov odkrivanja in pregona do centralnih registrov bančnih računov*

Predstavniki Urada RS za preprečevanje pranja denarja se je skupaj s predstavnicami AJPEs-a v času od 25. do 26. 10. 2017 udeležil sestanka strokovnjakov v zvezi z možnostjo razširitev dostopa organov odkrivanja in pregona do centralnih registrov bančnih računov pri Evropski komisiji (DG HOME).

Komisija je uvodoma pojasnila, da »Predlog Direktive o spremembi Direktive 2015/849/EU o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma« nalaga državam članicam, da obvezno vzpostavijo centralne registre bančnih računov ali podobne mehanizme, do katerih morajo imeti dostop FIU-ji in drugi organi pristojni za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma. Komisija je že v Akcijskem načrtu s februarja 2016 napovedala, da bo proučila možnost, da se z ustreznim aktom dostop do registra omogoči tudi drugim organom odkrivanja in pregona, kot so na primer davčni organi, organi za odvzem premoženja ali protikorupcijski organi. V skladu s predlogom sprememb četrte direktive je namreč trenutno dostop omejen le za namene preiskovanja kaznivih dejanj pranja denarja in financiranja terorizma, smiselno pa bi ga bilo razširiti tudi na druge organe oziroma za preiskovanje drugih kaznivih dejanj. Tako tem organom ne bi bilo treba pošiljati zaprosila na vse banke v državi, saj bi lahko preko registra preverili ali ima osumljenec v državi odprt račun in pri kateri banki. Preučila se bo tudi možnost povezave vseh centralnih registrov na nivoju EU. Komisija bo v zadnji četrtini leta 2017 izvedla oceno vpliva in se posvetovala z udeleženci kot so Europol, ARO, nacionalna bančna združenja, organi za varstvo osebnih podatkov, policijski organi in agencije, itd., do januarja 2018 pa je odprto tudi on-line javno posvetovanje. Do sedaj ima 12 držav članic, med njimi tudi Slovenija, že vzpostavljene centralne registre bančnih računov, štiri držav pa so v postopku ustanavljanja.

Štiri države, Bolgarija, Španija, Nemčija, Hrvaška in Slovenija so predstavile svoje centralne bančne registre z vidika vrste podatkov, ki so vneseni v register, dostopa do podatkov in varstva osebnih podatkov. Španski centralni register na primer vsebuje tudi podatke o depozitnih in varčevalnih računih, pooblaščenih osebah in dejanskih lastnikih. Veliko zanimanja je bilo za slovenski register, ker

so podatki o računih pravnih oseb v celoti javni, za fizične osebe je neomejen dostop omogočen za številne organe, za javnost pa na podlagi zahteve. V nekaterih državah članicah zaradi varstva osebnih podatkov veljajo stroge omejitve glede dostopa, večina pa, kot omenjeno, registrov sploh še nima vzpostavljenih.

Predstavniki organov odkrivanja (»law enforcement«) so se v razpravi strinjali, da bi bilo koristno, da se z aktom EU dostop do registra centralnih računov razširi tudi na policijske organe in torej tudi v zvezi s kriminalističnimi preiskavami za druga kazniva dejanja in ne samo za pranje denarja in financiranja terorizma. Brez registra je čas dostopa do podatkov o bančnih računih osumljencev predolg, kar otežuje uspešnost preiskave. V prvem koraku bi torej policija pridobila podatke o bankah, kjer imajo osumljenci odprte račune in nato v drugem koraku zahtevala podatke o prometu in stanju na računih. EUROPOL bi podprl dostop do registrov v zvezi z vsemi vrstami kaznivih dejanj. Predstavniki evropskega nadzornega organa za varstvo podatkov (EDPS) je sicer ocenil, da gremo včasih predaleč glede razkritja bančnih zaupnih podatkov in da je treba zasledovati načelo potrebnosti in proporcionalnosti. Državam je predlagal, da ko bo sprejeta direktiva o razširitvi dostopa na nivoju EU, je potrebno takoj začeti razpravo z nacionalnimi organi za varstvo podatkov.

Naslednji korak v zvezi z registri bi bila njihova povezljivost na nivoju EU, vendar bi bilo treba najprej premostiti probleme glede različnih pravnih in tehničnih ureditev v posameznih državah.

Tudi v tem primeru je torej šlo za bodoče ukrepe, ki so v Sloveniji uveljavljeni že vrsto let, saj je dostop do registra omogočen organom odkrivanja in pregona že vrsto let.

5.2.2.3 Sestanki EU – FIU platform v organizaciji Evropske komisije

V Bruslju so v letu 2017 potekali trije sestanki FIU Platform v organizaciji Evropske komisije, od katerih se je dveh udeležil tudi predstavnik Urada. Glavne teme sestankov FIU Platform v letu 2017 so bile: združevanje dveh informacijskih sistemov za izmenjavo podatkov FIU.NET in SIENA, operativne izvedbe čezmejnega poročanja sumljivih transakcij (t.i. XBR), operativne izvedbe izmenjave sumljivih transakcij (t.i. XBD) ter vzpodbujanje uporabe tehnologije anonimnega ujemanja podatkov (t.i. Ma3tch).

5.3 SODELOVANJE PRI STROKOVNEM USPOSABLJANJU

Na podlagi 6. točke prvega odstavka 79. člena ZPPDFT-1 in Pravilnika o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov, strokovnem usposabljanju ter upravljanju evidenc pri zavezancih (Uradni list RS, št. 54/17) morajo zavezanci iz 4. člena ZPPDFT-1 zagotavljati redno strokovno usposabljanje v zvezi z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja in financiranjem terorizma vseh zaposlenih, ki opravljajo naloge po ZPPDFT-1. Pri strokovnem usposabljanju na podlagi 4. točke 114. člena ZPPDFT-1 sodeluje tudi Urad. Na tej podlagi so predstavniki Urada v letu 2017 izvedli skupno 39 ur 45 min predavanj na različnih seminarjih doma in v tujini.

5.3.1 Strokovna usposabljanja in predavanja v Sloveniji

Predavanja, ki so jih predstavniki Urada izvedli v Sloveniji, so bila namenjena predvsem zaposlenim v bankah, menjalnicah, pri članih borze vrednostnih papirjev ter družbah za upravljanje. Iz nefinančnega sektorja so bila usposabljanja izvedena za davčne svetovalce, računovodje, revizorje ter za zaposlene pri prirediteljih in koncesionarjih, ki prirejajo igre na srečo. Izobraževanja pa so bila v letu 2017 zaradi sprememb v zakonodaji s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma usmerjena tudi v izobraževanje nadzornih organov, ki v skladu z 151. členom ZPPDFT-1 izvajajo nadzor pri posameznem segmentu zavezancev iz 4. člena ZPPDFT-1. Med pomembnejšimi predavanji naj omenimo naslednje:

- v februarju, juniju in septembru 2017 je v okviru Združenja bank Slovenije (v nadaljevanju:

ZBS) potekalo izobraževanje na temo preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za zaposlene v menjalnicah (2h 15min);

- na povabilo ZBS se je predstavnik Urada v mesecu marcu udeležila Posveta o poslovanju s prebivalstvom, kjer je predstavila novost ZPPDFT-1, in sicer identifikacijo na daljavo (1 h);
- predstavnik Urada je v mesecu marcu izvedla izobraževanje za inšpektorje Tržnega inšpektorata RS, kjer jim je predstavila novosti ZPPDFT-1 (2h);
- v aprilu so bile novosti ZPPDFT-1 predstavljene tudi inšpektorjem Finančne uprave RS (2h);
- na povabilo Združenje zveze Slovenije je predstavnik Urada v mesecu aprilu predstavila vidik statusa zavezanca ter dejanskega lastnika v primeru zadrug (2h);
- na povabilo Finančne uprave Republike Slovenije sta se predstavnika Urada v mesecu aprilu udeležila usposabljanja iz področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za področje iger na srečo (2h);
- na povabilo Slovenskega inštituta za revizijo sta predstavnika Urada v mesecu maju predstavila naslednje teme: novosti ZPPDFT-1, naloge in obveznosti zavezancev, posredovanje podatkov Uradu po zaščiteni elektronski poti, predstavitev dela Urada s področja sumljivih transakcij (2h);
- v mesecu maju sta se predstavnika Urada na povabilo Zbornice računovodskih servisov udeležila usposabljanja za računovodje, ter predstavila novosti ZPPDFT-1 (3h);
- v mesecu maju in juniju so predstavniki Urada na povabilo Zbornice davčnih svetovalcev predstavili naloge in obveznosti zavezancev po ZPPDFT-1, ter delo na področju ST (3h);
- na povabilo Ministrstva za notranje zadeve sta predstavnika Urada v mesecu oktobru sodelovala na specialističnem usposabljanju z naslovom Preiskovanje gospodarske kriminalitete – bančna problematika (1h 30min);
- v mesecu novembru je predstavnik Urada izvedel izobraževanje za uslužbenke Ministrstva za obrambo, kjer je predstavil naloge in pooblastila Urada (3h);
- na povabilo Pravne fakultete je predstavnik Urada v mesecu novembru študentom predstavil pooblastila in naloge Urada (3h);
- na povabilo Ministrstva za notranje zadeve sta predstavnika Urada v mesecu novembru predstavila ZPPDFT-1 ter register dejanskih lastnikov (1h 30min);
- na povabilo Notarske zbornice Slovenije se je predstavnik Urada udeležil usposabljanja, kjer je predstavil naloge in obveznosti notarjev po ZPPDFT-1 (1h 15min);
- na povabilo Združenja družb za upravljanje so predstavniki Urada v mesecu novembru sodelovali na posvetu, ter predstavili naslednje teme: novosti ZPPDFT-1, sporočanje podatkov Uradu, tipologije pranja denarja (3h).

5.3.2 Strokovna usposabljanja in predavanja v tujini

- Predstavnik Urada je v mesecu februarju v Budimpešti predaval na temo » Financial aspects of money laundering« (45 min);

5.4 NADZOR NAD IZVAJANJEM DOLOČIL ZPPDFT-1 PRI ZAVEZANCIH

5.4.1 Inšpekcijski postopki

Urad je šele z novim ZPPDFT-1, ki je stopil v veljavo dne 19.11.2016, pridobil pristojnost izvajanja inšpekcijskih nadzorov. Urad nikoli do tedaj ni imel pravne podlage za izvajanje inšpekcijskih nadzorov, zato je v okviru svoje organizacije v letu 2017 pričel z izvajanjem osnovnih aktivnosti za začetek opravljanja te nove naloge. Organizacijsko je naloga izvajanja inšpekcijskih nadzorov umeščena v Sektor za preventivo in nadzor, v katerega poleg inšpekcijskih nadzorov spada še vrsta drugih delovnih nalog. Zaradi šibke kadrovske zasedenosti (v začetku leta 2017 so bile tri zaposlene v sektorju), sta bila izvedena razpisa za zasedbo dveh delovnih mest inšpektorjev za preprečevanje pranja denarja, ki sta bila realizirana v mesecu septembru. Pomanjkanje kadrovske kapacitete ostaja poleg bistveno večjega pripada zadev na področju izvajanja strokovne pomoči ter ostalih nalog v okviru sektorja, ključna ovira za bolj učinkovito izvajanje nadzornih pristojnosti.

Skladno s sprejetimi strateškimi usmeritvami in prioritetami inšpekcijskega nadzora za leto 2017 je Urad načrtoval samostojne inšpekcijske nadzore predvsem pri tistih zavezancih, ki svojega primarnega nadzornika nimajo. Med te zavezance spadajo tudi pravne in fizične osebe, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo računovodskih storitev. Ta skupina poklicev spada med zavezance že od začetka vzpostavitve sistema preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, vendar nadzorne pristojnosti doslej niso bile določene, zaradi česar tudi nadzor nad njimi ni bil izveden. Za to skupino zavezancev je značilno, da imajo podroben vpogled v poslovanje svojih strank in imajo s tega vidika lahko pomembno vlogo tako pri preprečevanju pranja denarja, kot tudi pri njegovem odkrivanju. V letu 2017 je Urad izvajal več usposabljanj za to skupino zavezancev ter pristopil k pripravi smernic za izvajanje ZPPDFT-1, zato je pričel z izvajanjem samostojnih inšpekcijskih nadzorov pri naključno izbranih zavezancih, ki izvajajo dejavnost računovodskih storitev. Ne glede na majhno število samostojnih nadzorov, ki so bili izvedeni konec leta 2017 (izvedeni so bili prvi trije nadzori), je ocena teh pozitivna. Prve ugotovitve se skladajo s predvidevanji o stanju izvajanja zakonodaje s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma pri zavezancih na terenu. Glede na izvedena usposabljanja v nefinančnem sektorju in zaznane raven ozaveščenosti zavezancev iz nefinančnega sektorja je bilo pričakovano, da je zaradi praktično neobstoječega nadzora v preteklosti poznavanje obveznosti pri teh zavezancih izrazito pomanjkljivo ter da je potrebno tudi v prihodnje izvajati aktivnosti tako v smislu usposabljanja in strokovne pomoči, kot tudi nadzora.

Številčnejša je bila izvedba skupnih nadzorov z drugimi pristojnimi nadzornimi organi. Tako je Urad izvedel nadzore skupaj z Banko Slovenije na področju menjalnic, in sicer je bilo teh nadzorov 22. Obravnavane ugotovitve v nadzorih so bili Uradu in Banki Slovenije tudi v pomoč pri pripravi posebnih smernic za to kategorijo zavezancev. Smernice za menjalnice, ki so še v usklajevanju med obema nadzornima organoma, bodo sprejete prvič, saj do sedaj za to kategorijo zavezancev niso bile posebej pripravljene. Pričakuje se, da se bo sprejem smernic odražal tudi na boljšem poznavanju in posledično izvajanju določb ZPPDFT-1.

Skupaj s Finančno upravo Republike Slovenije je Urad izvedel tri nadzore pri igralnicah oziroma igralnih salonih. Tudi v teh primerih se je takšno sodelovanje izkazalo za dobro, zato poteka tudi nadaljnje izvajanje.

Glede na obseg zavezancev za izvajanje določb ZPPDFT-1 ter številčnost in raznolikost nadzornih organov, ki nadzorujejo posamezne vrste zavezancev (Banka Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev, Agencija za zavarovalni nadzor, Finančna uprava RS, Tržni inšpektorat RS, Agencija za javni nadzor nad revidiranjem, Slovenski inštitut za revizijo, Odvetniška zbornica in Notarska zbornica) Urad v okviru obstoječih kadrovskih možnosti tudi v prihodnje predvideva izvajanje inšpekcijskega nadzora na način, ki vključuje tako samostojne inšpekcijske nadzore predvsem pri zavezancih, ki primarnega nadzornika nimajo, kot tudi skupne inšpekcijske nadzore z drugimi nadzorniki za namenom poenotenja nadzorniških praks in izboljšanja izvajanja določb ZPPDFT-1 v praksi.

5.4.2 Urad kot prekrškovni organ

5.4.2.1 *Splošno*

ZPPDFT-1 ima podrobno opredeljene kršitve zakona, pri čemer je tudi krog oseb, katerih ravnanja so sankcionirana, bolj natančno določen oziroma definiran (opredeljene so kršitve registriranih overiteljev kvalificiranih digitalnih potrdil, kršitve tretjih oseb, kršitve oseb, ki opravljajo dejavnost prodaje blaga, kršitve poslovnih subjektov, ki so obvezani ugotoviti in vpisati podatke o svojem dejanskem lastniku itd.).

Kršitve ZPPDFT-1 so strukturirane glede na težo prekrška na:

- najtežje (zagrožena globa za pravno osebo je od 12.000 do 120.000 EUR, za odgovorno osebo je od 800 do 4.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 4.000 do 40.000 EUR),
- težje (zagrožena globa za pravno osebo je od 6.000 do 60.000 EUR, za odgovorno osebo je

- od 400 do 2.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 2.000 do 20.000 EUR),
- in lažje kršitve (zagrožena globa za pravno osebo je od 3.000 do 30.000 EUR, za odgovorno osebo je od 200 do 1.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 1.000 do 10.000 EUR).

Skladno z evropsko direktivo so zagrožene sankcije pri najtežjih kršitvah v določenih okoliščinah oziroma za določene kategorije zavezancev v ZPPDFT-1 opredeljene še višje. Posebej so izpostavljeni prekrški, ki so posebno hude narave, ali so povzročili izrazito višino škode oziroma protipravno pridobljene premoženjske koristi, ali so posebni zaradi storilčevega naklepa oziroma njegovega namena koristoljubnosti, ali zaradi ponavljanja ali sistematičnosti njegove storitve prekrška. Ob ugotovitvi tovrstnih okoliščin se pravno osebo lahko kaznuje z globo do 1 milijona eurov (samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost do pol milijona eurov) ali do dvakratnega zneska premoženjske koristi. Višje globe so določene tudi za odgovorne osebe.

V kolikor je v teh primerih storilec prekrška pravna oseba, ki je kreditna ali finančna institucija, je zagrožen kazen še višja, in sicer znaša do 5 milijonov eurov ali do deset odstotkov skupnega letnega prometa v predhodnem poslovnem letu, če je ta znesek višji. Dodatna sankcija predstavlja poleg izreka globe tudi trajen ali začasen umik dovoljenja za opravljanje dejavnosti, ter zoper odgovorno osebo tudi začasna prepoved izvrševanja vodstvenih nalog.

V skladu z ZPPDFT-1 Urad ni edini nadzornik nad izvajanjem določil zakona pri zavezancih, ampak so nadzorniki tudi organi, ki izvajajo t.i. primarni nadzor tudi na podlagi področne zakonodaje posameznih skupin zavezancev. Drugi nadzorni organi po ZPPDFT-1 so Banka Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev, Agencija za zavarovalni nadzor, Finančna uprava RS, Tržni inšpektorat RS, Agencija za javno revidiranje in Slovenski inštitut za revizijo, Odvetniška zbornica ter Notarska zbornica, ki v skladu s svojimi pooblastili nadzirajo poslovanje in posledično tudi ustrezno izvajanje določil ZPPDFT-1 pri posameznem segmentu zavezancev. Nadzorniki imajo pristojnost pri ugotovljenih kršitvah zakonodaje s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma odrediti ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti, pri čemer lahko izvedejo tudi prekrškovni postopek, in o vseh svojih ukrepih obvestiti Urad.

Urad kot osrednji nacionalni organ za področje preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ima nadzorne pristojnosti nad celotnim krogom zavezancev, vendar do uveljavitve ZPPDFT-1 ni imel inšpekcijskih pooblastil, na podlagi katerih sedaj lahko izvaja nadzorne aktivnosti pri zavezancih na kraju samem. Naloge inšpekcijskega nadzora Urada opravljajo uradne osebe, to so inšpektorji za preprečevanje pranja denarja, ki samostojno opravljajo naloge nadzora po ZPPDFT-1, vodijo postopke ter izdajajo odločbe in sklepe v upravnem in prekrškovnem postopku. Pooblastila inšpektorjev izhajajo iz 146. člena ZPPDFT-1. V letu 2017 Urad ni začel nobenega prekrškovnega postopka, kar je posledica majhnega števila samostojnih nadzorov, pričakovati pa je, da se v nadaljevanju izvajanja inšpekcijskih pooblastil posledično vodijo tudi posamezni prekrškovni postopki.

5.4.2.2 Zaznane kršitve

V letu 2017 je Urad pri zavezancih iz 4. člena ZPPDFT-1 evidentiral 19 kršitev v zvezi z nepopolnim sporočanjem podatkov o gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR. V vseh navedenih primerih je šlo za lažje kršitve določb ZPPDFT-1, zato je Urad v skladu s 1. točko drugega odstavka 139. člena ZPPDFT-1 od zavezanca zahteval odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti posredovanih obrazcev. V letu 2014 je bilo zaznanih 6 kršitev, v letu 2015 3 kršitve, v letu 2016 29 kršitev. Razlog za povečanje kršitev v letu 2016 in 2017, izhaja iz večjega števila poročanj podatkov Uradu, saj se je mejni znesek iz 30.000 EUR zmanjšal na 15.000 EUR.

V zvezi z izvajanjem nadzornih aktivnosti drugih pristojnih nadzornih organov, je Urad prejel naslednje podatke o izvedenih nadzorih in ugotovljenih kršitvah v letu 2017:

- Inšpektorji Tržnega inšpektorata RS so v mesecu oktobru 2017 pregledali skupno 145 zavezancev na področju poslovanja z nepremičninami in prometa s plemenitimi kovinami. V 27 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, zato je bil postopek s sklepom ustavljen. V 6 primerih je bila izdana upravna odločba, zaradi ugotovljenih nepravilnosti oz. pomanjkljivosti. Z namenom odprave nepravilnosti je bilo izrečenih 74 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru. Zavezancem je bilo izrečenih tudi 35 opozoril po ZP-1.
- Banka Slovenije je v letu 2017 poročala o opravljenem pregledu poslovanja pri dveh menjalnicah, kjer je ugotovila, da zaposleni pri izvajanju menjalniških poslov, katerih vrednost je večja od 1.000 eurov, ne izvajajo pregleda stranke pri sklepanju poslovnega razmerja v skladu z določili sedmega odstavka 17. člena ZPPDFT-1 v povezavi s prvim odstavkom istega člena. Menjalnici sta po pozivu Banke Slovenije posredovali pisna pojasnila v zvezi z ugotovljenimi opustitvami zakonskih dolžnosti pregleda stranke.
- V letu 2017 je Finančna uprava RS obvestila Urad, da je koncesionarju za igralni salon izdala odločbo za odpravo ugotovljenih nepravilnosti zaradi opustitve poročanja podatkov Uradu v skladu z 68. členom ZPPDFT-1.
- Banka Slovenije je v letu 2017 posredovala obvestilo o izdani odločbi v postopku o prekršku zoper banko.
- Agencija za trg vrednostnih papirjev je poročala o opravljenem nadzoru v zvezi s spoštovanjem določb ZPPDFT-1 pri borznoposredniški družbi, kjer pa nepravilnosti niso bile ugotovljene.

5.4.3 Analiza podatkov iz letnih poročil o notranji kontroli zavezancev iz 4. člena ZPPDFT-1

V skladu s 5. členom Pravilnika o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Uradni list RS št. 10/08) ter prav tako 5. členom Pravilnika o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov, strokovnem usposabljanju ter upravljanju evidenc pri zavezancih (Uradni list RS št. 54/17) morajo zavezanci, če Urad tako zahteva, v pisni obliki sestaviti letno poročilo o izvajanju notranje kontrole in ukrepov v preteklem letu in ga Uradu posredovati najkasneje v 15 dneh od prejema zahteve. V Uradu so bili analizirani podatki iz poročil, ki so jih banke pripravile za leto 2017.

5.4.3.1 *Bančni sektor*

Primerjava podatkov iz poročil bank za leti 2016 in 2017 kažejo, da je pri vseh bankah prišlo do povečanja števila izvedenih gotovinskih transakcij, ki so presegle vrednost 15.000 EUR in so bile sporočene Uradu. Razlog za povečanje števila gotovinskih transakcij, ki jih je prejel Urad izhaja iz novega ZPPDFT-1, ki je znižal mejo za poročanje iz 30.000 EUR na 15.000 EUR. O gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR, od skupno 12 bank ni poročala 1 banka, saj ne izvaja storitev plačilnega prometa, niti ne opravlja storitev za fizične osebe.

Iz prejetih podatkov je nadalje razvidno, da so banke v letu 2017 sporočile Uradu podatke o sumljivih transakcijah na 427 obrazcih¹³, torej na 78 obrazcih več kot leta 2016.

Pooblaščenec se na podlagi diskrecijske pravice, ki mu jo daje podzakonski akt, lahko odloči, da transakcije ali stranke ne prijavi Uradu, če presodi, da v zvezi z določeno transakcijo ali stranko niso podani razlogi za sum pranja denarja in financiranja terorizma. V letu 2017 je bilo takšnih primerov 127, v letu 2016 pa 66.

¹³ Podatke o sumljivih transakcijah zavezanci posredujejo Uradu na predpisanih obrazcih, ki pa so lahko medsebojno povezani ali po osebah ali produktu. Urad lahko na podlagi več obrazcev odpre samo eno zadevo in tudi šteje, da je prejel od zavezanca samo eno prijavo. Zaradi navedenega se podatki o številu prijav, ki jih navajamo v točki 3.1.1 in številu obrazcev iz točke 5.4.3.2 ne ujemajo.

ZPPDFT-1 v 24. členu dopušča možnost, da zavezanci iz 4. člena ZPPDFT-1 prepustijo pregled stranke tretji osebi. To možnost je v letu 2017 koristilo 10 bank, in sicer je bilo opravljenih 593 pregledov strank preko tretjih oseb. V letu 2016 je bilo takih primerov 1590, in sicer pri 11 bankah.

5.5 OBVEŠČANJE JAVNOSTI PREKO MEDIJEV

Urad obvešča javnost oziroma komunicira z mediji izključno preko Službe za odnose z javnostmi Ministrstva za finance. Slednja je v letu 2017 Uradu posredovala preko 70 vprašanj različnih TV postaj, dnevnikov, tednikov ter Urada Vlade za komuniciranje. Vprašanja so se nanašala na naslednja področja oziroma teme:

- seznam držav v zvezi s katerimi obstaja večja verjetnost za pranje denarja in financiranje terorizma;
- razkritje podatkov na posameznih transakcijskih računih v nekaterih jurisdikcijah (Švica, Avstrija, Liechtenstein, ..);
- število javnih uslužbencev, ki so zaradi potreb delovnega procesa kljub izpolnitvi pogojev za upokožitev podaljšali pogodbo za zaposlitev;
- politično izpostavljene osebe;
- pridobivanje podatkov o izvoru sredstev;
- vprašanja vezana na število zaposlenih ter z njimi povezanimi stroški (dodatek za povečan obseg dela, povračila stroškov prevoza na delo in z dela);
- poročanje podatkov o gotovinskih in sumljivih transakcijah;
- uporaba denarnih mul za namene pranja denarja;
- nakazila v tvegane države;
- vprašanja v zvezi s službenim vozilom;
- stroški povezani s svetovalnimi, avtorskimi in podjemnimi pogodbami;
- statistični podatki s področja dela Urada;
- najem detektivov za odkrivanje nepravilnosti pri delu javnih uslužbencev;
- stroški reprezentance;
- naloge in pooblastila Urada;
- pregled stranke pri občasni transakciji, ki pomeni prenos sredstev in presega 1.000 eurov;
- uporaba kriptovalut;
- delovanje Medresorske delovne skupine za izvedbo nacionalne ocene tveganja za pranje denarja in financiranje terorizma;
- vprašanja vezana na Uredbo (EU) 2015/847 in njeno izvajanje;
- poročilo odbora Sveta Evrope (MONEYVAL).

Poleg omenjenega je Urad v letu 2017 prejel tudi 9 vprašanj, ki so se nanašala na točno določene primere, zato je v zvezi njimi lahko posredoval le pojasnilo, da ne more razkrivati podatkov o konkretnih zadevah, ki so označene z ustrezno stopnjo tajnosti po Zakonu o tajnih podatkih.

5.6 INFORMACIJE JAVNEGA ZNAČAJA

Skladno s 4. členom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/2006-UPB2, 117/06 – ZDavP-2 in 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15 in 7/18; v nadaljevanju: ZDIJZ) je informacija javnega značaja vsaka informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb.

Na podlagi 5. člena ZDIJZ so informacije javnega značaja prosto dostopne pravnim in fizičnim osebam, pri čemer ima vsak prosilec na svojo zahtevo pravico pridobiti od organa informacijo javnega značaja tako, da jo pridobi na vpogled, ali pa pridobi njen prepis, fotokopijo, ali njen elektronski zapis. Organ lahko v skladu z določbo 26. člena ZDIJZ v celoti ali delno zavrne zahtevo prosilca samo, če ugotovi, da zahtevani podatek oziroma dokument pomeni izjemo iz 5.a in 6. člena ZDIJZ, razen če je

javni interes do razkritja informacije močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitev dostopa do zahtevane informacije.

V skladu s 37. členom ZDIJZ in 27. členom Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 24/16) je Urad do konca meseca januarja tekočega leta dolžan pripraviti letno poročilo o izvajanju ZDIJZ za preteklo leto.

V letu 2017 je Urad prejel 1 zahtevo za posredovanje informacij javnega značaja, ter ji delno ugodil.

6 MEDNARODNO SODELOVANJE

Pravna podlaga za mednarodno delovanje Urada je določena s členi 105., 106 in 108 ZPPDFT-1, ki pooblašajo Urad, da izmenjuje podatke s tujimi organi, pristojnimi za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma. Poglavje omenjenega zakona, ki se nanaša na mednarodno sodelovanje tudi določa pogoje, pod katerimi lahko Urad začasno ustavi transakcijo na pobudo tujega organa oz. mu omogoča, da v okviru svojih nalog preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma pošlje pisno pobudo tujemu organu za zaustavitev transakcije v primeru utemeljenega suma pranja denarja ali financiranja terorizma.

Urad ima določene pristojnosti tudi na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198 o pranju, odkrivanju, zasegu in odvzemu premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem in o financiranju terorizma, ki jo je Slovenija podpisala 28. 3. 2007, ratificirala 26.4.2010, veljati pa je pričela 1.8.2010. Urad je v konvenciji predviden kot centralni organ, preko katerega bi šla vsa zaprosila in zahtevki, ki se nanašajo na pranje denarja, odkrivanje, zaseg in odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem pranja denarja in financiranjem terorizma.

V nadaljevanju prikazujemo aktivnosti Urada na področju mednarodnega sodelovanja, in sicer ločeno za področje multilaterale in bilaterale.

6.1 MULTILATERALNO SODELOVANJE

V tem delu predstavljamo aktivnosti Urada, ki so se leta 2017 (kot tudi v preteklih letih) nanašale predvsem na sodelovanje v mednarodni skupini EGMONT, medtem ko so aktivnosti Urada v okviru Sveta Evrope in Evropske unije podrobneje opisane v poglavju »Preventiva in nadzor«.

6.1.1 Aktivnosti v okviru mednarodne skupine EGMONT¹⁴

V letu 2017 sta bila organizirana dva sestanka predstavnikov uradov, članov skupine EGMONT in sicer v Dohi (Katar) od 30. 1. do 3. 2. 2017, ki je minil brez predstavnikov Urada ter od 3. 7. do 7. 7. 2017 v Macau, katerega se je udeležil tudi predstavnik Urada.

V letu 2017 so bile aktivnosti predsedstva skupine EGMONT usmerjene v sprejem novih uradov v skupino in sicer iz Kosova, Zelenortskih otokov, Kuvajta in Sudana ter izvajanju oziroma nadaljevanju različnih projektov, med katerimi je bil poseben poudarek dan projektu v povezavi z ISIL. Diskusija je tekla tudi o spremembi sedeža Sekretariata skupine EGMONT ter proračunu skupine za obdobje 2017 – 2018. Usklajevala se je tudi vsebina obsežnega vprašalnika »Egmont Biennial Census«, katerega morajo vsaki dve leti izpolniti vsi uradi. Navesti je potrebno vrsto podatkov o pristojnostih ter obveznostih uradov, skupaj z vrsto statističnih podatkov, iz katerih je razvidna tudi njihova učinkovitost na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Direktorji uradov, članov skupine EGMONT so sprejeli načrte aktivnosti regionalnih skupin ter delovnih skupin kot tudi podaljšanje strateškega načrta skupine EGMONT (2014-2017) za nadaljnji dve leti. FATF je predstojnike uradov seznanil o nadaljevanju sodelovanja s skupino EGMONT v zadevah, ki se nanašajo na terorizem, dejanske lastnike ter izmenjavo podatkov.

Kratek opis aktivnosti posameznih delovnih skupin skupine EGMONT je razviden v nadaljevanju.

Delovna skupina za politiko in postopke je sprejela dopolnitve k smernicam o izmenjavi podatkov, ki se nanašajo na financiranje terorizma ter razvijala okvire prihodnjega strateškega načrta skupine EGMONT. V postopek sprejemanja novih uradov v skupino EGMONT je vključila tudi določila »takojšnjih izidov« (»Immediate outcomes«) 2 in 6, ki izhajajo iz FATF priporočil za ocenjevanje učinkovitosti ukrepov posameznih držav na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

¹⁴ Skupina EGMONT je bila ustanovljena 8. 6. 1995 v Bruslju z namenom izboljšanja mednarodnega sodelovanja med sorodnimi uradi na področju boja proti pranju denarja, naš Urad pa je bil eden izmed njenih ustanovnih članov. Konec leta 2011 je skupina EGMONT združevala 127 uradov iz celega sveta. Cilj skupine je vzpostavljanje in razvijanje sodelovanja med članicami, izmenjava informacij, izobraževanje in razvoj novih uradov po svetu. Pod njenim okriljem delujejo štiri delovne podskupine in sicer za pravne zadeve, za izobraževanje (s podskupino za informacijsko tehnologijo), za pomoč tistim državam, ki ustanavljajo sorodne urade, in podskupina za operativne zadeve.

Delovna skupina za članstvo, podporo ter skladnost presoja, ali so posamezni uradi, ki želijo postati član skupine EGMONT, izpolnili vse (pravne in operativne) pogoje za članstvo. V letu 2017 so bili tako v skupino EGMONT sprejeti uradi iz Kosova, Zelenortskih otokov, Kuvajta in Sudana. Diskusija je tekla tudi o spremembi postopkovnih pravil, ki se nanašajo na sprejem novih uradov v skupino EGMONT. Nemški urad je postal administrativni (prej je bil policijski) zaradi česar je moral skupini EGMONT posredovati vse razpoložljive informacije o spremembah, ki bodo posledica tega »prestopa«. Namreč, če gre za bistvene spremembe, je urad izključen iz skupine ter mora za članstvo v njej ponovno zaprositi. Nigeriji je bilo poslano opozorilno pismo pred izključitvijo iz skupine zaradi pomanjkljivosti v zvezi z zakonodajo s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, ki jih bo ta država morala odpraviti v najkrajšem možnem času.

Delovna skupina za izmenjavo podatkov je predstavila tehnologije in inovacije v finančnem sektorju s pomočjo FinTech ter virtualnih valut. Ameriški urad (ki je skrbnik zaščitenega računalniškega sistema ESW za izmenjavo podatkov med uradi, člani skupine EGMONT) je tej skupini posredoval podatke o posodobitvi te mreže. Ta delovna skupina je nadaljevala svoje delo po vrsti projektov, predvsem v zvezi z: ISIL, vprašalnikom »Biennial Census«, vzdrževanju spletne strani skupine EGMONT, dejanskimi lastniki (skupen projekt skupine EGMONT in FATF), sodelovanju uradov z organi odkrivanja in pregona, itd.

Delovna skupina za tehnično pomoč in izobraževanje je planirala svoje aktivnosti v zvezi z organizacijo usposabljanj s področja strateške in taktične analitike ter izobraževanja, ki so potekala na plenarnem zasedanju skupine EGMONT v Dohi, med drugim tudi o strateškem odločanju na področju informacijske tehnologije.

6.2 BILATERALNO SODELOVANJE

V skladu z dosedanjjo prakso so bili za bilateralno sodelovanje v letu 2017 ravno tako značilni številni stiki med Uradom ter sorodnimi uradi iz drugih držav z namenom izmenjave podatkov v konkretnih zadevah, kot sledi v nadaljevanju.

6.2.1 Mednarodno sodelovanje na podlagi določil ZPPDFT-1

Leta 2017 je Urad na podlagi 105. člena ZPPDFT-1 **poslal** 276 zaprosil v 159 zadevah v 102 državah (v letu 2016 193 zaprosil v 115 zadevah v 41 državah), poleg tega pa na podlagi 108. člena ZPPDFT-1 še 70 spontanah informacij v 19 držav (v letu 2016 122 spontanah informacij v 16 držav). V primerjavi z letom 2016 lahko torej opazimo kar 44 % povišanje števila poslanih zaprosil Urada, obenem pa 43% nižje števila spontanah informacij Urada.

Na osnovi 106. člena ZPPDFT-1 je Urad v letu 2017 **prejel** 170 zaprosil v 134 zadevah iz 46 držav (v letu 2016 131 zaprosil v 119 zadevah iz 40 držav) ter 23 spontanah informacij iz 13 držav (v letu 2016 24 spontanah informacij iz 13 držav).

V primerjavi z letom 2016 lahko torej opazimo 30% večje število prejetih zaprosil tujih uradov, medtem ko je število spontanah informacij ostalo praktično enako.

Tabela 13: Število zaprosil/spontanah informacij, ki jih je UPPD leta 2017 na podlagi določil ZPPDFT-1 poslal/prejel po posameznih državah

Zap. št.	Država	Št. POSLANIH zaprosil v to državo	Število zadev	Št. PREJETIH zaprosil iz te države	Število zadev
1	ITALIJA	66	59	24	23
2	HRVAŠKA	30	28	22	21
3	RUSIJA	16	14	10	8
4	VELIKA BRITANIJA	15	13	5	3
5	AVSTRIJA	14	9	24	24
6	BIH	11	10	10	6
7	NEMČIJA	9	9	2	2
8	SRBIJA	9	9	5	4
9	SLOVAŠKA	8	8	2	2

10	POLJSKA	8	8	1	1
11	ŠVICA	7	7	2	2
12	LATVIJA	6	6	4	4
13	UKRAJINA	6	4	4	3
14	NIZOZEMSKA	6	6	2	2
15	ZDA	5	5	10	10
16	BOLGARIJA	5	4	1	1
17	MADŽARSKA	4	4	12	12
18	LUKSEMBURG	4	4	6	6
19	FRANCIJA	4	4	4	3
20	CIPER	4	2	1	1
21	MALTA	3	3	6	4
22	ČEŠKA	3	3	6	6
23	ČRNA GORA	3	3	2	2
24	DANSKA	3	3	1	1
25	FINSKA	3	1	1	1
26	ŠPANIJA	3	2	1	1
27	KUVAJT	3	3	-	-
28	MAKEDONIJA	2	2	4	4
29	BELGIJA	2	2	3	3
30	KANADA	2	2	1	1
31	MAURICIJUS	2	2	1	1
32	MONAKO	2	2	1	1
33	TURČIJA	2	2	-	-
34	BAHAMI	2	2	-	-
35	GRČIJA	2	2	-	-
36	HONG KONG	2	2	-	-
37	KITAJSKA	2	2	-	-
38	LIECHTENSTEIN	2	2	-	-
39	TAJVAN	2	2	-	-
40	ZDRUŽENI ARABSKI EMIRATI	2	2	-	-
41	AFGANISTAN	1	1	-	-
42	ANDORA	1	1	-	-
43	ARGENTINA	1	1	-	-
44	AVSTRALIJA	1	1	-	-
45	AZERBEJDŽAN	1	1	-	-
46	BAHRAJN	1	1	-	-
47	BANGLADEŠ	1	1	-	-
48	BELORUSIJA	1	1	-	-
49	BERMUDA	1	1	-	-
50	BRAZILIJA	1	1	-	-
51	CURACAO	1	1	-	-
52	ČILE	1	1	-	-
53	EGIPT	1	1	-	-
54	ESTONIJA	1	1	1	1
55	FILIPINI	1	1	1	1
56	GANI	-	-	1	1
57	GUERNSEY	1	1	-	-
58	INDIJA	1	1	-	-
59	INDONEZIJA	1	1	-	-
60	IRAN	1	1	-	-
61	IRSKA	1	1	-	-
62	ISLANDIJA	1	1	-	-
63	IZRAEL	1	1	-	-
64	JAPONSKA	1	1	-	-
65	JERSEY	1	1	-	-
66	JORDANIJA	1	1	1	1
67	JUŽNA AFRIKA	1	1	-	-

68	KAJMANSKI OTOKI	1	1	1	1
69	KATAR	1	1	1	1
70	KAZAHSTAN	1	1	-	-
71	KENIJA	1	1	-	-
72	KOLUMBIJA	1	1	-	-
73	LIBANON	1	1	-	-
74	LITVA	1	1	-	-
75	MALDIVI	1	1	-	-
76	MALEZIJA	1	1	-	-
77	MAROKO	1	1	-	-
78	MARŠALOV OTOKI	1	1	-	-
79	MEHIKA	1	1	-	-
80	NORVEŠKA	1	1	-	-
81	NOVA ZELANDIJA	1	1	-	-
82	OMAN	1	1	-	-
83	PAKISTAN	1	1	-	-
84	PANAMA	1	1	1	1
85	PERU	1	1	-	-
86	PORTUGALSKA	1	1	-	-
87	SAN MARINO	1	1	1	1
88	SAUDOVA ARABIJA	1	1	1	1
89	SENEGAL	1	1	-	-
90	SINGAPUR	1	1	-	-
91	SIRIJA	-	-	4	3
92	ST. MAARTEN	1	1	-	-
93	SWAZILAND	1	1	-	-
94	ŠRI LANKA	1	1	1	1
95	ŠVEDSKA	1	1	-	-
96	TADŽIKISTAN	1	1	-	-
97	TAJSKA	1	1	-	-
98	TOGO	1	1	-	-
99	TUNIZIJA	1	1	-	-
100	TURKMENISTAN	1	1	-	-
101	UGANDA	1	1	-	-
102	URUGVAJ	1	1	-	-
103	UZBEKISTAN	1	1	-	-
104	VIETNAM	1	1	1	1
	SKUPAJ	346		193	

Pri prejetih zaprosilih tujih sorodnih uradov v letu 2017 je potrebno omeniti, da je bilo izmed 193 prejetih zaprosil oziroma spontanih informacij 101 takšna, pri katerih Urad ni ugotovil, da bi bila povezana s sumi kaznivnega dejanja pranja denarja v Sloveniji. Na podlagi preostalih mednarodnih informacijah je Urad odprl 28 zadev.

Kot je razvidno iz zgornje tabele, smo v letu 2017 največ podatkov izmenjali s pristojnimi uradi Italije, Hrvaške, Rusije, pa tudi Avstrije, Velike Britanije, Bosne in Hercegovine, Srbije in Nemčije.

6.2.1.1 Sklenjena pisma o izmenjavi podatkov

Obstoječe sodelovanje s tujimi uradi se lahko še dodatno nadgradi z izmenjavo oziroma podpisom formalno neobvezujočih pisnih dogovorov (tako imenovanih "pisem o izmenjavi podatkov" – Memorandum of Understanding – MOU).

V letu 2017 je Urad podpisal tovrstne sporazume s sorodnimi uradi iz LR Kitajske, Velike Britanije, Norveške in Portugalske.

Urad je od začetka svojega delovanja v letu 1995 pa do konca leta 2017 podpisal že 47 pisem o izmenjavi podatkov.

6.2.2 Mednarodno sodelovanje na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198

V okviru Sveta Evrope sprejeta Konvencija o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in o financiranju terorizma (v nadaljevanju Konvencija SE 198), ki jo je Slovenija ratificirala leta 2010, je namenjena boju proti pranju denarja in financiranju terorizma. Vsebuje temeljno načelo, da morajo države podpisnice sprejeti take ukrepe, da se lahko odkrije, sledi, prepozna, zamrzne, zaseže in odvzame predmete, premoženjsko korist ali premoženje nezakonitega izvora, ki se uporablja ali je v celoti ali delno in na kakršen koli način namenjeno za financiranje terorizma, ali premoženjsko korist iz tega kaznivega dejanja, in da v ta namen zagotovi sodelovanje v najširšem možnem obsegu. Eden njenih temeljnih elementov je tudi, da podpira neposredno komuniciranje med državami pogodbenicami in njihovimi strokovnimi organi, ter predpisuje dolžnost obveščanja med sodelujočimi organi držav pogodbenic. V Sloveniji je osrednji organ, ki je odgovoren za pošiljanje zaprosil v okviru IV. poglavja (mednarodno sodelovanje) in odgovore nanje, za izvršitev zaprosil ali za njihovo pošiljanje organom, pristojnim za njihovo izvršitev, Urad za preprečevanje pranje denarja.

Na podlagi Konvencije SE 198 je Urad v letu 2017 s strani slovenskih sodišč prejel 12 zaprosil, ki so se nanašala na izvršitev njihovih odločb prvenstveno glede odvzema premoženjske koristi. Od tega so bila tri zaprosila neposredno posredovana pristojnim tujim organom v nadaljnjo obravnavo. Že v okviru pregleda dokumentacije na Uradu pa so bile pri devetih zaprosilih ugotovljene take pomanjkljivosti, da je bilo potrebno o njih sodišče obvestiti ter pojasniti možnosti uporabe določbe Konvencije SE 198.

S strani tujih organov sta bili prejeti dve zaprosili, ki sta bili posredovani pristojnemu slovenskemu sodišču v obravnavo.

V zvezi z izvajanjem določb Konvencije SE 198 ugotavljamo, da poznavanje njene vsebine, potrebnih pravnih podlag in drugih pogojev s strani sodišč še vedno ni na zadovoljivi ravni, saj so še vedno primeri nepopolne dokumentacije, tako z vsebinskega (zaposila za izterjavo premoženjskoppravnega zahtevka) kot tudi formalnega vidika (npr. zaprosilom niso bili priloženi ustrezni prevodi). Hkrati Urad ugotavlja, da se manj zaznanih primerov, v katerih se sodišča zaradi nepoznavanja možnosti, ki jo imajo na podlagi različnih okvirnih sklepov Sveta Evropske Unije, ki jih je Republika Slovenija prenesla v svoj notranji pravni red z Zakonom o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije (Uradni list RS, št. 48/2013 in 37/2015, v nadaljevanju ZSKZDČEU-1), v svojih zaprosilih sklicujejo na določbe Konvencije SE 198.

V času od 21.–22.11.2017 je v Strasbourgu potekala 9. konferenca pogodbenic Konvencije SE 198, ki se je udeležila uslužbenka Urada kot članica slovenske delegacije. V okviru konference, na kateri je bil poudarjen pomen Varšavske deklaracije in mednarodnega sodelovanja nasploh, še posebej v boju zoper financiranje terorizma glede na aktualno nevarnost terorizma, ter v zvezi z področjem virtualnih valut, je bil opravljen pregled aktualnega stanja držav podpisnic oz. pogodbenic Konvencije SE 198, ki so jo v zadnjem letu ratificirali še Azerbajdžan, Nemčija, Grčija, Italija in Ruska Federacija, podpisala pa Kneževina Monako. Obravnavani sta bili poročili o napredku Poljske in Moldavije glede izvajanja Konvencije SE 198. Z namenom zagotoviti večjo učinkovitost pri izvajanju ocenjevanj posameznih držav je bil začasno suspendiran način obstoječega nadzornega mehanizma ter poskusno uveden nadzor, ki bi omogočal ciljni pregled implementacije posameznih določb Konvencije SE 198 v vseh državah pogodbenicah. O dokončni uveljavitvi novega pravila bo odločeno na konferenci držav pogodbenic v letu 2019.

6.2.3 Ostale oblike mednarodnega sodelovanja

Običajno uradi za preprečevanje pranja denarja največ podatkov izmenjujejo z uradi iz regije (v našem primeru Hrvaške, BiH, Srbije, Črne gore, Makedonije, Albanije, Kosova), zaradi česar je učinkovitost medsebojnega sodelovanja izjemnega pomena. Vsako leto posamezna država iz naše regije organizira regionalno konferenco predstojnikov uradov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma ter njihovih namestnikov, na katerih se obravnavajo različne teme, na primer: spremembe mednarodnih standardov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma; usklajitev nacionalnih zakonodaj z mednarodnimi standardi; izkušnje pri izmenjavi podatkov s sorodnimi (tujimi)

organi preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, itd. V letu 2017 je tovrstno konferenco organiziral UPPD in sicer je potekala od 6. – 8. 11. 2017 na Brdu pri Kranju. Udeležili so se je direktorji in/ali namestniki vseh uradov iz zgoraj omenjenih držav, diskusija pa je tekla predvsem o izmenjavi izkušenj v zvezi s 5. krogom ocenjevanja MONEYVAL-a, novih trendih in tipologijah PD/FT, implementaciji IV. Direktive o preprečevanju zlorabe finančnega sistema za PD/FT v nacionalne zakonodaje, virtualnih valutah, ki predstavljajo veliko tveganje za PD/FT, itd. Regionalno konferenco bo v letu 2018 organiziral urad BIH.

Predstavnik Urada sta se v času od 21.11. – 23. 11. 2017 mudila v Haagu na delavnici FIU.NET, na kateri je tekla beseda o nadgradnji/posodobitvi te zaščitene računalniške mreže, preko katere si uradi iz držav, članic EU, izmenjujejo podatke v zadevah s področja pranja denarja in financiranja terorizma.

Predstavniki urada se je v obdobju od 11. 12. – 13. 12. 2017 udeležil srečanja strokovnjakov v zvezi z izterjavo sredstev (»Expert Meeting on Asset Recovery«), ki je potekal v Nordwijku na Nizozemskem. Glavna tema srečanja je bila izterjava sredstev oziroma premoženja, pridobljenega s kaznivimi dejanji (vključno s pranjem denarja in financiranjem terorizma).

Projekt Bilateralne tehnične pomoči Makedoniji

Urad je že od leta 2013 vključen v projekt Bilateralne tehnične pomoči Makedoniji, ki poteka na podlagi sklenjenega sporazuma med vladama obeh držav. Sodelovanje na podlagi tega projekta se je nadaljevalo tudi v letih 2014, 2015, 2016 in tudi v letu 2017, v katerem je prišlo do dveh delovnih obiskov predstavnikov Urada v makedonskem uradu za preprečevanje pranja denarja. Obiska sta potekala od 4. 7. do 6. 7. 2017 ter od 16. 10. do 19. 10. 2017. Namen omenjene tehnične pomoči je implementacija mednarodne zakonodaje s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v makedonsko zakonodajo, predstavitev priprav Republike Slovenije na peti krog ocenjevanja s strani Odbora strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje učinkovitosti ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL), izvedba aktivnosti iz akcijskega načrta, narejenega na podlagi rezultatov projekta nacionalne ocene tveganja Republike Slovenije za pranje denarja oziroma financiranje terorizma ter predstavitev tipologij pranja denarja v zadevah, ki jih obravnava Urad. V letu 2017 je bil dan poseben poudarek predstavitvi implementacije novega ZPPDFT-1 v Republiki Sloveniji, vključujoč vzpostavitev centralnega Registra dejanskih lastnikov ter inšpekcijskih pooblastil slovenskega urada. Dosedanje sodelovanje se je izkazalo za izjemno koristno, zaradi česar pričakujemo, da se bo omenjeni projekt nadaljeval tudi v letu 2018.

Twinning projekt »Podpora v boju proti pranju denarja – IPA BIH (Bosna in Hercegovina)»

V omenjenem projektu nudenja pomoči BIH (ki se je začel februarja 2017) sodelujejo predstavniki pristojnih inštitucij/organov Republike Avstrije ter Republike Slovenije. V Sloveniji je nosilec projekta Policija, Urad RS za preprečevanje pranja denarja (UPPD) pa nastopa kot sodelujoči. Projekt ima deset komponent, ki zajemajo različna področja (pravno podlago preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, boj proti organiziranemu kriminalu, vzpostavljanje Registra bančnih računov fizičnih oseb v BIH, zaseg in zaplembo, mednarodno sodelovanje, preventivo in nadzor, informacijsko podporo, projekt Nacionalne ocene tveganja, itd.). Predstavniki UPPD je v tem projektu srednjeročni strokovnjak, medtem ko sta predstavniki UPPD vodji dveh komponent. Poleg tega tudi ostali uslužbenci UPPD aktivno sodelujejo pri vseh ostalih komponentah (skupaj s predstavniki Policije) ter v skladu z načrtom projekta IPA BIH, ki naj bi se zaključil v začetku leta 2019.

7 DELO NA PODROČJU LOGISTIKE IN INFORMATIKE**7.1 ORGANIZACIJSKO - KADROVSKE ZADEVE****7.1.1 Gibanje in struktura kadrov**

V Uradu je bilo na dan 31.12.2017 skupaj z direktorjem zaposlenih 23 uslužbencev. Število uslužbencev je bilo za štiri uslužbenke višje kot na dan 31.12.2016. Od navedenih uslužbencev jih je 22 zaposlenih za nedoločen čas, ena uslužbenka pa je zaposlena za določena čas, in sicer do konca izvedbe projekta nadgradnje informacijskega sistema Urada, sofinanciranega iz EU sredstev. Poleg navedene sodelavke so se v letu 2017 v Uradu zaposlili še trije uslužbenci, in sicer dve uslužbenki v Sektorju za preventivo in nadzor, uslužbenec pa v Sektorju za sumljive transakcije. Dve uslužbenki sta bili v Sektorju za preventivo in nadzor zaposleni zato, ker je Urad z Zakonom o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1), ki je stopil v veljavo konec leta 2016 dobil nova inšpekcijska pooblastila, tako, da lahko inšpektorji Urada opravljajo inšpekcijske nadzore tudi na terenu. S tem se je obseg dela močno povečal in sta bili novi zaposlitvi nujni. Povečal se je tudi obseg dela v Sektorju za sumljive transakcije, kar je bil razlog za zaposlitev novega uslužbenca. Na podlagi Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Uradu RS za preprečevanje pranja denarja je v Uradu sistemiziranih 30 delovnih mest, kar pomeni, da je bila konec leta 2017 zasedenost delovnih mest 77%.

Izobrazbena struktura uslužbencev Urada na dan 31. 12. 2017 je razvidna iz spodnje tabele.

Tabela 14: Število zaposlenih po izobrazbi v obdobju 1995 - 2017

Datum	Število zaposlenih	Stopnja izobrazbe			
		Magisterij	Univerzitetna/ Visoka	Višja	Srednja
01.01.1995	5		4		1
01.04.1995	7		5		2
01.09.1995	8		6		2
01.06.1996	10		8		2
31.12.1997	12	1	9		2
31.12.1998	12	1	9		2
31.12.1999	14	1	10		3
31.12.2000	14	2	9		3
31.12.2001	15	2	10		3
31.12.2002	15	2	10	1	2
31.12.2003	15		12	1	2
31.12.2004	17	1	13	1	2
31.12.2005	17	2	13		2
31.12.2006	16	1	13		2
31.12.2007	17	1	14		2
31.12.2008	18	1	15		2
31.12.2009	18	2	14		2
31.12.2010	18	2	14		2
31.12.2011	16	1	13		2
31.12.2012	16	1	13		2
31.12.2013	16	1	13		2
31.12.2014	19	1	16		2
31.12.2015	16	1	15		
31.12.2016	19	1	18		
31.12.2017	23	1	22		

Kot je razvidno iz zgornje tabele, je bil na dan 31. 12. 2017 v Uradu zaposlen en delavec z znanstvenim magisterijem (4,34% delež) in 22 delavcev z univerzitetno oziroma visoko strokovno izobrazbo pravne, ekonomske, upravne in elektrotehniške smeri (95,65% delež).

7.2 FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE

Višina proračunskih sredstev, dodeljenih Uradu, je za leto 2017 znašala 952.923 EUR. Od navedenih sredstev je Urad za plače in druge izdatke zaposlenim, za blago in storitve, za investicije in investicijsko vzdrževanje ter za plačilo članarine organizacije EGMONT porabil 897.197 EUR. Kot je razvidno, je Urad za izvedbo svojih nalog v letu 2017 porabil 94,15% vseh načrtovanih sredstev.

7.3 INFORMATIKA

V letu 2017 je Služba za informatiko Urada začela, nadaljevala oz. zaključila naslednje aktivnosti oziroma projekte:

7.3.1 Izvedba javnega naročila po projektu ePPD (EU sredstva)

V Službi za informatiko smo pripravili tehnične in vsebinske specifikacije za naslednja javna naročila, ki so bila izvedena po projektu ePPD – Celovita nadgradnja Informacijskega sistema Urada:

- analiza poslovnih procesov informacijskega sistema Urada;
- zamenjava komunikacijskih omar v sistemski sobi;
- digitalizacija arhivskega gradiva in priprava notranjih pravil za delo z dokumentarnim gradivom;
- nabava in migracija obstoječih fizičnih strežnikov na notranjem omrežju Urada v virtualno okolje;
- nabava in implementacija programskega modula za podporo inšpekcijskemu nadzoru ter izdelava specifikacije za povezavo tega modula z obstoječim centralnim dokumentnim sistemom v Uradu.

7.3.2 Sklenitev sporazuma (SLA) z Ministrstvom za javno upravo

V Službi smo sodelovali pri popisu opreme in pripravi SLA, ki ga je Urad konec leta sklenil z Direktoratom za informatiko pri Ministrstvu za javno upravo. Sporazum natančno opredeljuje poslovna razmerja med državlima organoma.

7.3.3 Zamenjava vseh delovnih postaj na notranjem omrežju Urada

Zaradi premajhne zmogljivosti smo zamenjali vse delovne postaje na notranjem omrežju Urada.

7.3.4 Prehod na višjo verzijo dokumentnega sistema

Po večmesečnem obdobju testiranja smo obstoječo verzijo dokumentnega sistema nadgradili z novejšo (višjo) verzijo.

7.3.5 Vzdrževanje podatkovne baze in evidenčnega sistema Urada

Skozi vse leto so potekale aktivnosti administriranja podatkovne baze in boljše organizacije podatkov zaradi stalno se spreminjajočega obsega sporočanja s strani zavezancev po ZPPDFT-1. Aktivnosti so najbolj intenzivne v prvih mesecih leta, ko je potrebno sporočene podatke urediti zaradi izdelave statistike za letno poročilo Urada.

7.3.6 Zbiranje, hranjenje in objava podatkov o transakcijah, ki jih sporočajo zavezanci na podlagi drugega odstavka 68. člena ZPPDFT-1

V preteklosti smo se z zavezanci dogovorili na kakšen način bodo sporočali podatke o transakcijah Uradu. V Službi za informatiko smo pripravili podatkovno strukturo in določili način pošiljanja, ki smo ga uskladili z zavezanci. Za namen hranjenja podatkov smo na podlagi dogovorjene podatkovne strukture kreirali podatkovno zbirko. V letu 2017 smo ponovno dopolnili programske procedure za analizo podatkov v podatkovni zbirki. Prejem, shranjevanje in obdelava prejetih podatkov ter njihova objava na spletni strani Urada je naloga, ki jo v celoti zagotavlja Služba za informatiko.

7.3.7 Priprava statističnih podatkov in analiza gotovinskih transakcij za letno poročilo za leto 2016

Zaradi priprave letnega poročila Urada Vladi Republike Slovenije je bilo potrebno (do konca februarja 2017) pripraviti podrobno statistično analizo sporočenih transakcij Urada s strani zavezancev v letu poprej.

7.3.8 Vzdrževanje notranjih strežnikov Urada

Na notranjem omrežju Urada je potrebno redno spremljanje log datotek in opravljanje servisnih del zaradi programskih napak in strojnih okvar, ko se pojavijo. Takšen pregled se je vršil tedensko, po potrebi tudi pogostejše.

7.3.9 Arhiviranje prejetih zaupnih podatkov

7.3.9.1 *Egmont (ESW)*

Arhiviranje poteka v precejšnji meri avtomatizirano, tako da se ob zapustitvi seje izvede pripravljena skripta, ki poskrbi da se vsakodnevni arhiv zapiše na zunanji podatkovni nosilec. Periodično se arhiv prenese na trajnejše podatkovne nosilce.

7.3.9.2 *Podatki o sporočenih gotovinskih transakcijah*

Ločeno poteka arhiviranje podatkov o gotovinskih transakcijah prejetih s strani zavezancev. Takšen način je nujen zaradi tega, ker je zakonska obveza Urada, da se podatki hranijo v nespremenjeni obliki, kot so bili sporočeni s strani posameznih zavezancev.

7.3.9.3 *Podatki o prenosih gotovine čez državno mejo*

Podatke, ki jih Urad prejme od FURS je potrebno še obdelati in arhivirati.

7.3.10 Vključevanje novih sodelavcev v delovni proces Urada

V letu 2017 smo v Službi za informatiko sodelovali pri tehnično informacijski vključitvi novih sodelavcev v delovni proces. Sodelavcem smo priskrbeli ter konfigurirali vso potrebno informacijsko komunikacijsko opremo in jih seznanili z varnostno politiko Urada.

7.3.11 Aktivnosti izobraževanja uporabnikov

Sodelovanje pri pripravi navodil in postopkov dela ter izvedbi izobraževanja uporabnikov evidenčnega sistema Urada.

8 POVZETEK

Poročilo o delu Urada za leto 2017 je že dvaindvajseto poročilo Vladi Republike Slovenije, nanaša pa se na obdobje od dne 1.1.2017 do dne 31.12.2017. V poročilu so predstavljeni podatki iz vseh temeljnih področij delovanja Urada (delo na področju sumljivih transakcij, preventive in nadzora ter mednarodnega sodelovanja), podatki o poslovanju Urada na finančnem in kadrovskem področju ter na področju informatike, kot tudi nekateri statistični podatki o delovanju ostalih državnih organov, ki so prejemniki izdelkov Urada, oziroma Urad z njimi sodeluje pri izvajanju predpisov s področja preprečevanja in odkrivanja pranja denarja.

8.1 GOTOVINSKE TRANSAKCIJE, NAKAZILA POVEZANA S TVEGANIMI DRŽAVAMI IN PRENOSI GOTOVINE ČEZ MEJO SKUPNOSTI

V letu 2017 je Urad prejel podatke o 53.108 gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR. Primerjava podatkov o sporočenih gotovinskih transakcijah za zadnja leta kaže na trend rasti (pred tem smo v obdobju od 2008 do 2015 zaznali trend upadanja) skupnega števila sporočenih transakcij po povprečni 8% stopnji letno, medtem ko se je povprečen znesek na sporočeno gotovinsko transakcijo v letu 2017 celo znižal. Struktura sporočenih gotovinskih transakcij glede na sektor pošiljatelja ostaja enak. Največ sporočenih gotovinskih transakcij je Urad, tako kot že vsa leta poprej, prejel iz bančnega sektorja. Urad od 1.9.2016 dalje prejema podatke o gotovinskih transakcijah, kot tudi vseh drugih transakcijah, od vseh zavezancev po kripto-zaščiteni elektronski pošti.

V času od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 so organizacije Uradu sporočile podatke o 9.733 transakcijah v skupnem znesku 787.483.027 EUR, 340.790.681 USD, 4.828.590 BAM, 149.904 CHF, 53.000 GBP in 199.820 PHP, ki so jih družbe iz bančnih računov odprtih v Republiki Sloveniji izvršile družbam s sedežem v tvegani državi ali na bančne račune odprte v tvegani državi. Večji del teh nakazil oziroma 7.329 transakcij so izvršile slovenske družbe, medtem ko so 2.404 transakcije izvršile tuje družbe z računom odprtim pri slovenski banki.

V letu 2017 je bilo na slovenskem delu meje Skupnosti skupno prijavljeno 110 prenosov gotovine čez mejo in sicer 61 vnosov in 49 iznosov gotovine. Skoraj dve tretjini oziroma 65% vseh vnosov v Skupnost se nanaša na nakup vozila, medtem ko se skoraj 60% vseh iznosov nanaša na prenos gotovine na ladje.

8.2 SUMLJIVE TRANSAKCIJE

Na področju sumljivih transakcij smo v Uradu leta 2017 prejeli 558 prijav, pri katerih so bili podani nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja. V zvezi z vsemi temi prijavami smo odprli zadeve in pričeli z zbiranjem podatkov. Skupno smo v Uradu v obdobju 1995 - 2017 v zvezi s pranjem denarja ali financiranjem terorizma odprli že 5.412 zadev. Med prijavitelji so tudi leta 2017 prevladovala banke (426 prijav oziroma 76,34% delež vseh prijav). V letu 2017 se je število prijav zvišalo za 24,3%, medtem ko je struktura prijaviteljev ostala enaka.

Urad je leta 2017 zaključil z obravnavo v 435 zadevah, kar ustreza povprečju zaključenih zadev v obdobju od leta 2011 do leta 2016, ki je 448. Od vseh teh zaključenih zadev smo v 243 primerih policiji/državnemu tožilstvu posredovali obvestilo o sumljivih transakcijah zaradi suma pranja denarja ali financiranja terorizma, v nadaljnjih 117 zadevah smo pristojnim organom posredovali informacije zaradi ugotovljenega suma storitve nekaterih drugih kaznivih dejanj, medtem ko v 75 zadevah z analizo nismo potrdili v začetku izkazanih razlogov za sum pranja denarja. Med predhodnimi kaznivimi dejanji, iz katerih najverjetneje izvira umazan denar, je bilo v leta 2017 največ kaznivih dejanj goljufije, ki so jim sledila kazniva dejanja zlorabe položaja ali pravic pri opravljanju gospodarske dejavnosti, davčne zatajitve in uporaba ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva. V letu 2017 je delež obvestil, pri katerih smo ocenili, da gre za predhodna kazniva dejanja storjena v tujini, znašal 45%, kar je le malenkost manj kot v letu 2016, ko je ta delež znašal 46% vseh obvestil. Urad je v zadevah, v katerih je obravnaval sume storitve kaznivega dejanja pranja denarja, v letu 2017 odredil začasno zaustavitev transakcije za tri delovne dni v 17 zadevah, ko je v breme 19 bančnih računov dveh (2) domačih in devetih (9) tujih fizičnih oseb ter sedem (7) domačih pravnih oseb zaustavil izvršitev transakcij v skupni višini 813.134 EUR in 5.052 AUD.

V nekaterih zadevah kjer je Urad izdal odredbo o začasni zaustavitvi transakcij, so tudi sodišča izdala odredbe o začasnem zavarovanju sredstev. Konec leta 2017 je bil znesek začasno zavarovanega premoženja 34.129.223 EUR.

Med zaznanimi tehnikami pranja denarja prednjačijo prenosi sredstev med računi in državami ter dvigi gotovine, hkrati pa je zaznana tudi nova tehnika uporabe virtualnih valut.

8.3 FAZE POSTOPKOV V ZVEZI S PODANIMI KAZENSKIMI OVADBAMI ZA PRANJE DENARJA

Iz statističnih podatkov, ki jih Urad prejema od policije, državnih tožilstev in sodišč je razvidno, da je bilo leta 2017 s strani Policije podanih 41 novih kazenskih ovadb zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja, medtem ko tožilstva v letu 2017 sama, brez kazenske ovadbe Policije, niso sprožila nobenega pregona. Glede na to, da so sodišča iz že obstoječih 5 kazenskih postopkov izločila pregon zoper nekatere osebe, so se v letu 2017 skupno pričeli predkazenski ali kazenski postopki v 46 zadevah, kar je najmanj v obdobju zadnjih sedmih let, v katerem se je vsako leto pričelo povprečno 57 zadev. Od leta 1995 dalje so se skupno pričeli postopki v 558 kazenskih zadevah povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja. V zvezi z vsemi temi zadevami je postopek že končan v 260 zadevah (78 zadev se je končalo s pravnomočno obsodilno sodbo, v 26 zadevah so bile izrečene oprostilne sodbe, v 82 zadevah se tožilec ni odločil za pregon, v 30 zadevah je tožilec odstopil od pregona, v 21 zadevah je postopek zaustavilo sodišče, 6 zadev so sodišča odstopila v reševanje v tujino, medtem ko je v 12 primerih prišlo do združitve postopkov in v 5 do prekvalifikacije kaznivega dejanja). V predkazenskem ali kazenskem postopku je še 298 zadev, in sicer se tožilstvo v 135 zadevah še odloča o pregonu, v 1 zadevi je tožilstvo pregon odložilo, medtem ko se 162 zadev nahaja v različnih fazah obravnave (zahteva za preiskavo, preiskava, obtožnica). Ugotavljamo, da se je število zavrnjenih kazenskih ovadb s strani tožilstva malenkost povečalo, vendar je število zavrnjenih ovadb v skladu z številom zavrnjenj v prejšnjih letih, saj so tožilstva v zadnjih štirih letih povprečno letno zavrgla 10 kazenskih ovadb. V letu 2017 so se tožilstva v 16 zadevah odločila za kazenski pregon in se nahajajo v fazah zahteve za preiskavo, preiskave ali obtožnice. Na Uradu ugotavljamo, da se je trend povečevanja števila predkazenskih in kazenskih postopkov v zvezi s sumi storitve kaznivega dejanja pranja denarja nadaljeval tudi v letu 2017.

Sodišča so do konca leta 2017 v 78 zadevah izrekla 84 pravnomočno obsodilnih sodb zoper 72 domačih fizičnih oseb, 10 domačih pravnih oseb ter 6 tujih fizičnih oseb. V teh sodbah so sodišča izrekla 50 zapornih kazni in 59 pogojnih zapornih kazni. Povprečna kazen zapora znaša 18 mesecev, pri čemer je najmanjša izrečena kazen zapora 6 mesecev in najvišja 5 let. V 18 sodbah so sodišča izrekla kazen odvzema premoženja v skupni vrednosti 2.612.678 EUR, v 32 sodbah so odredila vračilo sredstev, ki so bila pridobljena s kaznivim dejanjem v višini 29.252.494 EUR ter izrekla 66 stranskih denarnih kazni v skupni višini 1.007.472 EUR.

V zvezi s sodelovanjem Urada pri odkrivanju kaznivih dejanj pranja denarja v obdobju 2010 – 2017 ugotavljamo, da je 53% od skupno 558 predkazenskih in kazenskih postopkov s področja pranja denarja temeljilo na obvestilih Urada. Med temi zadevami se je kar 37% odstotkov zadev s področja pranja denarja začelo na podlagi podatkov, ki so jih Uradu v obliki prijav sumljivih transakcij posredovali zavezanci iz 4. člena ZPPDFT-1, medtem ko je v 16% Urad pričel z analizo na podlagi pobud državnih organov. Policija ali tožilstva so v 47% zadev preganjala kaznivo dejanje pranja denarja povsem samostojno. Navedena struktura jasno kaže na to, da sporočene sumljive transakcije zavezancev odločilno prispevajo k številu obravnavanih zadev policije in tožilstva. Navedeno dokazuje, da je sistem boja proti pranju denarja preko zaznavanja sumljivih transakcij v finančnem in nefinančnem sektorju učinkovit.

8.4 PREVENTIVA IN NADZOR

V letu 2017 je Urad podal 314 pisnih mnenj oziroma stališč v zvezi z razlago izvajanja posameznih določil ZPPDFT-1. Pri tem velja poudariti, da v teh primerih ni šlo za avtentično razlago zakona, saj le-to lahko poda samo zakonodajalec. Na splošno je prepoznano, da so postavljena vprašanja oziroma zaprosila za pomoč pri izvajanju zakonskih določb čedalje bolj zahtevna in kompleksna, kar na eni strani zahteva vključevanje več resursov v okviru Urada in usklajevanje z drugimi nadzornimi organi, na drugi strani pa predstavlja kazalnik kakovostnega razvoja, vsaj v nekaterih kategorijah zavezancev, pri izvajanju ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma v okviru svojih poslovnih procesov.

Delo Urada je bilo tudi v letu 2017 v veliki meri vezano na delovanje Posebnega odbora pri Svetu Evrope MONEYVAL. V letu 2017 so bila v Strasbourgu sklicana tri zasedanja odbora MONEYVAL, katerih so se udeležili, poleg predstavnikov Urada, tudi predstavniki Ministrstva za pravosodje, Ministrstva za notranje zadeve in Banke Slovenije.

Predstavniki Urada so v letu 2017 izvedli skupno 39 ur 45 min predavanj na različnih seminarjih v Sloveniji in tujini. Seminarji oziroma sodelovanje pri različnih oblikah izobraževanj so bili namenjeni

predvsem zavezancem iz 4. člena ZPPDFT-1 in posameznim nadzornim organom.

Skladno s sprejetimi strateškimi usmeritvami in prioritetami inšpekcijskega nadzora za leto 2017 je Urad načrtoval samostojne inšpekcijske nadzore predvsem pri tistih zavezancih, ki svojega primarnega nadzornika nimajo, in tako konec leta 2017 izvedel prve tri samostojne nadzore, pri čemer je zaznano pomanjkljivo poznavanje obveznosti predvsem pri zavezancih, ki do uveljavitve ZPPDFT-1 niso imeli pristojnega nadzornega organa. Na podlagi ugotovljenega se bodo tudi v prihodnje izvajale aktivnosti tako v smislu usposabljanja in strokovne pomoči, kot tudi nadzora. V okviru sodelovanja z drugimi nadzornimi organi je Urad izvedel skupne nadzore z Banko Slovenije na področju menjalnic, ter s Finančno upravo Republike Slovenije pri igralnicah oziroma igralnih salonih. Tudi v teh primerih se je takšno sodelovanje izkazalo za dobro in se bo nadaljevalo z namenom poenotenja nadzorniških praks in izboljšanja izvajanja določb ZPPDFT-1 v praksi.

Izpostaviti velja tudi veliko število novinarskih vprašanj, na katera je Urad odgovoril preko Službe za odnose z javnostmi Ministrstva za finance.

V letu 2017 je Urad prejel 1 zahtevo za posredovanje informacij javnega značaja.

8.5 MEDNARODNO SODELOVANJE

Mednarodne aktivnosti Urada so se leta 2017 (kot tudi v preteklih letih) nanašale predvsem na sodelovanje v mednarodni skupini EGMONT, Svetu Evrope in Evropski Uniji, na področju bilaterale pa na izmenjavo informacij s sorodnimi tujimi organi.

V letu 2017 sta bila organizirana dva sestanka predstavnikov uradov, članov skupine EGMONT in sicer v Dohi (Katar) od 30. 1. do 3. 2. 2017, ki je minil brez predstavnikov Urada ter od 3. 7. do 7. 7. 2017 v Macau, katerega se je udeležil tudi predstavnik Urada.

Leta 2017 je Urad na podlagi 105. člena ZPPDFT-1 poslal 276 zaprosil v 159 zadevah v 102 državah (v letu 2016 193 zaprosil v 115 zadevah v 41 državah), poleg tega pa na podlagi 108. člena ZPPDFT-1 še 70 spontanij informacij v 19 državah (v letu 2016 122 spontanij informacij v 16 državah). V primerjavi z letom 2016 lahko torej opazimo kar 44 % povišanje števila poslanih zaprosil Urada, obenem pa 43% manj spontanij informacij Urada.

Na osnovi 106. člena ZPPDFT-1 je Urad v letu 2017 prejel 170 zaprosil v 134 zadevah iz 46 držav (v letu 2016 131 zaprosil v 119 zadevah iz 40 držav) ter 23 spontanij informacij iz 13 držav (v letu 2016 24 spontanij informacij iz 13 držav). V primerjavi z letom 2016 lahko torej opazimo 30% večje število prejetih zaprosil tujih uradov, medtem ko je število spontanij informacij ostalo praktično enako.

Pri prejetih zaprosilih tujih sorodnih uradov v letu 2017 je potrebno omeniti, da je bilo izmed 193 prejetih zaprosil oziroma spontanij informacijami 101 takšna, pri katerih Urad ni ugotovil suma kaznivega dejanja pranja denarja, zaradi česar je nanje sicer odgovoril, vendar niso bila knjižena v evidenco sumljivih transakcij Urada.

V letu 2017 smo največ podatkov izmenjali s pristojnimi uradi Italije, Hrvaške, Rusije, pa tudi Avstrije, Velike Britanije, Bosne in Hercegovine, Srbije in Nemčije.

Obstoječe sodelovanje s tujimi uradi se lahko še dodatno nadgradi z izmenjavo oziroma podpisom formalno neobvezujočih pisnih dogovorov (tako imenovanih "pisem o izmenjavi podatkov" – Memorandum of Understanding – MOU).

V letu 2017 je Urad podpisal tovrstne sporazume s sorodnimi uradi iz LR Kitajske, Velike Britanije, Norveške in Portugalske.

Urad je od začetka svojega delovanja v letu 1995 pa do konca leta 2017 podpisal že 47 pisem o izmenjavi podatkov.

Na podlagi Konvencije SE 198 je Urad v letu 2017 s strani slovenskih sodišč prejel 12 zaprosil, ki so se nanašala na izvršitev njihovih odločb prvenstveno glede odvzema premoženjske koristi. S strani tujih organov sta bili prejeti dve zaprosili, ki sta bili posredovani pristojnemu slovenskemu sodišču. Manjši del zaprosil slovenskih sodišč je bil neposredno posredovan pristojnim tujim organom, v večjem delu pa so bila ustrezna pojasnila posredovana sodiščem z namenom dopolniti dokumentacijo ali pa uporabiti katerega izmed okvirnih sklepov EU, ki so na voljo za potrebe sodelovanja v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije.

8.6 INFORMATIKA

Tudi v letu 2017 je Služba za informatiko Urada izvajala aktivnosti, ki se v večji meri nanašajo na upravljanje evidenčnega sistema Urada ter administriranje notranjega omrežja Urada. Te aktivnosti so bile operativne, izobraževalne in administrativne narave. Med temi velja izpostaviti sklenitev sporazuma (SLA) z Direktoratom za Informatiko pri Ministrstvu za javno upravo, analizo poslovnih procesov informacijskega sistema Urada ter izdelavo specifikacije za povezavo tega modula z obstoječim centralnim dokumentnim sistemom v Uradu.

Operativne aktivnosti pa so bile:

- zamenjava komunikacijskih omar v sistemski sobi;
- digitalizacija arhivskega gradiva in pripravo notranjih pravil za delo z dokumentarnim gradivom;
- nabava in migracija obstoječih fizičnih strežnikov na notranjem omrežju Urada v virtualno okolje;
- nabava in implementacija programskega modula za podporo inšpekcijskemu nadzoru;
- skozi vse leto trajajoče aktivnosti upravljanja podatkovnih zbirk z namenom boljše organizacije podatkov v zbirkah gotovinskih transakcij in podatkov o transakcijah v tvegane države;
- periodično preverjanje ustreznosti shranjevanja podatkov;
- vzdrževanje strojne in programske opreme ter administracijo notranjega omrežja Urada.

8.7 KADROVSKE ZADEVE

V Uradu je bilo na dan 31. 12. 2017 skupaj z direktorjem zaposlenih 23 delavcev. Na podlagi Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Uradu RS za preprečevanje pranja denarja je v Uradu sistemiziranih 30 delovnih mest, kar pomeni, da je bila konec leta 2017 zasedenost delovnih mest 77%.

8.8 FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE

Višina proračunskih sredstev, dodeljenih Uradu, je za leto 2017 znašala 952.923 EUR. Od navedenih sredstev je Urad za plače in druge izdatke zaposlenim, za blago in storitve, za investicije in investicijsko vzdrževanje ter za plačilo članarine organizacije EGMONT porabil 897.197 EUR. Kot je razvidno, je Urad za izvedbo svojih nalog v letu 2017 porabil 94,15% vseh načrtovanih sredstev.

Darko Muženič
direktor

Poslano:

1x Vlada Republike Slovenije
1x zbirka dokumentarnega gradiva